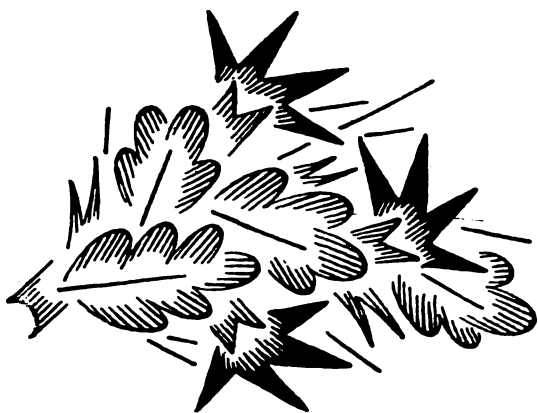


O pravé pobožnosti
k Panně Marii

Bl. Ludvík Maria Grignion
z Montfortu

O
pravé
pobožnosti
k Panně Marii



Přeložil Otto Albert Tichý

P ř e d m l u v a

důstojného otce Frederika Williama Fabera

Bylo to roku 1846 nebo 1847 ve Svatém Wilfridě, co jsem poprvé studoval život a ducha Ctihodného Grigniona z Montfortu. Dnes po více než 15 letech lze mi dobře říci, že ti, kdož si ho berou za učitele, naleznou stěží světce nebo asketického spisovatele, který by více poutal jejich mysl svým půvabem a svým duchem. Nemůžeme ho ještě nazývatí svatým, ale proces jeho blahořečení tolik a tak příznivě pokročil, že se jistě brzo dočkáme, že bude postaven na oltáře.

Jest málo lidí v XVIII. století, kteří by měli silněji vtisknuty známky muže Prozřetelnosti, než tento druhý Eliáš, Missionář Ducha Svatého a Marie. Celý jeho život byl takovým projevem svatého bláznovství kříže, že jeho životopisci souhlasně radívají ho k svatému Simeonu Salusovi a k svatému Filipu Nerejskému. Klement XI. ustanovil ho apoštolským missionářem ve Francii, by věnoval svůj život potírání jansenismu, tak zhoubného spáse duši. Od Epištol apoštolských těžko by bylo naléztí slov tak žhoucích jako dvanáct stránek jeho modlitby o Missionáře Ducha Svatého, na niž důtklivě odkazují každého, komu

nesnadno si uchováve mnoha zkouškách prvotní oheň lásky k duším. Byl všude zároveň pronásledován i ctěn. Soubor jeho prací, jako u svatého Antonína Paduánského, jest opravdu neuvěřitelný a nevysvětlitelný. Napsal několik duchovních traktátů, které v nemnoha letech, co jsou známy, měly již pozoruhodný vliv na Církev a jest jim určeno míti vliv mnohem širší v letech budoucích. Jeho kázání, spisy a rozmluvy byly plny proroctví a předzírání do posledních dob Církve.

Přenášel se jako nový svatý Vincenc Ferrerský do dnů, jež hraničí s posledním Soudem, a prohlašuje, že přináší od Boha věrohodné poselství o větší účtě, širší známosti a vroucnější lásce k Marii, i o důvěrných vztazích, jež bude míti k druhému příchodu svého Syna. Založil dvě řeholních kongregací, mužskou a ženskou, jež obě velmi kvetou. A přece zemřel již ve 43. roce, léta 1716, byv knězem toliko šestnáct let.

12. května 1853 byl vydán v Římě dekret, jímž se prohlašuje, že jeho spisy jsou prosty všeho bludu, který by překážel jeho kanonisaci. Právě v našem traktátu o pravé pobožnosti ku Svaté Panně napsal proročká slova: Vidím jasně, že skučící sběr plna vzteku se přivalí, by rozsápala svými ďábelskými zuby tento spisek i toho, jehož Duch Svatý použil, aby jej napsal, nebo

aby jej aspoň pohřbila v mlčení skříně, jen aby nevyšel. Zároveň mu však předpovídá, že vyjde a že bude mít úspěch. Vše to do slova se vyplnilo. Autor zemřel roku 1716, a tento traktát byl nalezen jakoby náhodou jedním knězem z jeho kongregace ve Svatém Vavřinci na Ševře r. 1842. Tehdejší superior mohl dosvědčiti, že jest od cti-hodného zakladatele, rukopis pak byl odeslán do Říma, aby byl zkoumán v procesu kanonisačním.

Není pochyby, že všichni, kdož budou čísti tuto knihu, již Boha milují a litují, že Ho nemilují více; všichni žádají si něčeho k jeho slávě, rozšíření některého dobrého díla, lepších časův, úspěchu nějaké pobožnosti; někdo veškerým svým úsilím po léta se snažil, by přemohl některou zvláštní vadu, a nepodařilo se mu; jiný se slzami žádal si obrácení svých rodičův a přátel a diví se, že přes jeho slzy tak málo se jich obrátilo na víru; ten se souží, že nemá dosti zbožnosti, onen se rmoutí, že mu na jeho slabost dáno nésti příliš těžký kříž, zatím co na třetího přicházejí zmatky a neštěstí rodinná, jež se mu zdají nesrovnatelnými s dílem jeho spásy; a ve všem tom modlitba jako by přinášela tak málo úlevy! Jaký pak lék jim chybí? Jaký pak lék naznačený Bohem samým? Spolehne-li na zjevení Svatých, jest to nesmírný vzrůst pobožnosti k Svaté

*Panně; ale dobře rozumějme, nic menšího než
vzrůst nesmírný.*

*Zde v Anglii se o Marii ani z polovice dosti
nekáže. Pobožnost k ní jest chabá, hubená a
ubohá; jest sváděna správé cesty úšklebky bludařů. Jsouc ovládána ohledy lidskými a opatr-
ností tělesnou, ráda by z pravé Marie udělala
Marii tak malou, by protestantům bylo možno
cítili se vedle ní volně. Svou neznalostí theo-
logie zbavuje ji všeho života a veškeré důstoj-
nosti; není význačným rysem našeho nábožen-
ství, jak by bylo třeba; nemá žádné důvěry v sebe.
A proto Ježíš není milován, bludaři se neobra-
cejí, Církev není vyvýšena; duše, jež by se mohly
státi svatými, hynou a zakrňují; ke Svátostem
se nepřistupuje, jak toho třeba; duším nehlásá
se Evangelium s nadšením a horlivostí apoštol-
skou; Ježíš jest zatemněn, protože Maria držána
v pozadí; tisíce duší propadá zkáze, poněvadž
Maria jest od nich vzdalována. Tento nedůstojný
a ubožácký stín, jemuž se odvažujeme dávat
jméno pobožnosti k Svaté Panně, jest příčinou
všech těchto béd, těchto zatemnělostí, všech těch-
to neduhů, všeho toho opomínání, všeho toho o-
chabování. A přece, dlužno-li věřit zjevením Sva-
tých, Bůh výslovně si přeje větší, širší, jadrnější,
zcela jiné pobožnosti k své požehnané Matce.
Nemyslím, že by bylo výtečnějšího, mocnějšího*

díla, abychom došli tohoto cíle, než prosté šíření této zvláštní pobožnosti Ctihodného Grigniona z Montfortu.

Ať zkusí někdo sám pro sebe tuto pobožnost, a překvapení nad milostmi, jež přináší, a přetvoření, jež způsobí v jeho duši přesvědčí ho brzy o její účinnosti, ostatně skoro nepochopitelné, pro spásu duší a příchod Ježíše Krista! Och, kdyby Maria byla jenom známa, nebylo by tolik studenosti k Ježíšovi! Och, kdyby Maria byla jenom známa, jak by zmohutněla naše víra a jak docela jiná by byla naše Přijímání! Och, kdyby Maria byla jenom známa, jak šťastnější, jak světější, jak méně světští bychom byli a jak bychom byli živoucnějšími obrazy Našeho Pána a Spasitele, jejího předraženého, přebožského Syna!

Přeložil jsem sám celý traktát, dal jsem si s tím velikou námahu a byl jsem úzkostlivě věren. Zároveň bych upozornil čtenáře, že knihu přečísti jenom jednou daleko mu nedostačí, by si ji osvojil, by ji ovládl. V knížce této zmocňuje se nás, dovoleno-li tak říci, pocit čehosi inspirovaného a nadpřirozeného, který stále roste, čím dále spis ten studujeme. Ba přečteme-li ji vícekrát, neubráníme se přesvědčení, že její novost nikdy nestárne, její plnosti neubývá, aniž se mění nebo stárne její svěží vůně a citelný oheň jejího pomazání.

Račiz Duch Svatý, božský Horlitel pro Ježíše a Marii, dáti nového požehnání tomuto dílu v Anglii, a kéž se mu zalíbí potěšiti nás brzo kanonisací tohoto nového apoštola a ohnivého missionáře jeho nejdražší a neposkvrněné Nevěsty a ještě více urychlením příchodu onoho slavného věku Církve, který bude věkem Mariiným.

Frederik William Faber,
kněz Oratoria.

Obětování Panny Marie, 1862.

Úvod



skrže přesvatou Pannu Marii Ježíš Kristus přišel na svět a skrže ni také bude kralovati na světě.

Maria byla velmi skryta za svého života, a právě proto jest nazývána Duchem Svatým a Církví *Alma Mater... Matka skrytá a tajemná*. Její pokora byla tak hluboká, že nemívala na zemi mocnějšího a ustavičnějšího zalíbení, než býti neznáma sama sobě i všemu tvorstvu, bynebyla známa leč *samému Bohu*. Bohu, aby ji vyslyšel v jejích prosbách, jež k němu vznášela za ochuzování a pokořování, zalibilo se skrýti ji při jejím početí, při jejím narození, v jejím životě, v jejích tajemstvích, v jejím vzkříšení i nanebevzetí zrakům všech tvorův lidských. Ani její rodiče ji neznali, a Andělé tážávali se často druh druhu: *Quae est ista?*... „Kdo jest tato?“ poněvadž Nejvyšší jim ji skrýval, nebo zjevoval-li jim o ní něco, skrýval jim o ní neskonale více.

Bůh Otec svolil, aby neučinila žádného zázraku ve svém životě, alespoň který by se rozhlásil, třebaš jí dal k němu moc. Bůh Syn svolil, aby nepromluvila skoro nic, třebaš se s ní dělil o svoji moudrost. Bůh Duch Svatý svolil, aby Apoštolové a Evangelisté nemluvili o ní než pramálo a než tolik, co bylo nezbytno k poznání Ježíše Krista, třebaš byla jeho věrnou Nevěstou.

Maria jest výborným veledílem Nejvyššího, jehož známost a vlastnictví si vymínil. Maria jest předivnou Matkou Synovou, kterouž se mu zalíbilo ponižovati a skrývati za jejího života, by nadržoval její pokoře, mluvě o ní jménem *žena*, *mulier*, jako o cizince, třebaže ve svém srdci si jí vážil a miloval ji více než všechny Anděly a lidi. Maria jest zapečetěnou studnicí a věrnou Nevěstou Ducha Svatého, do níž toliko on vcházívá. Maria jest Svatyní a odpočinkem Svaté Trojice, kdež Bůh jest velikolepěji a božštěji než na kterémkoliv místě všehomíra, nevyjímaje jeho příbytku na Cherubínech a Serafínech, a není dovoleno žádnému tvorů, byť byl sebe čistší, by v ni vstoupil bez veliké výsady.

Pravím se Svatými: Božská Maria jest pozemským rájem nového Adama, do kteréhož se vtělil působením Ducha Svatého, by

tam konal zázraky nepochopitelné. Toť veliký a božský svět Boží, ve kterém jsou krásy a poklady nevýslovné. Toť velikolepost Nejvyššího, do kteréž skryl, jako do svého lůna, svého jediného Syna a v něm vše, co jest nejvýbornějšího a nejvzácnějšího. Ach, ach, co velikých a skrytých věcí tento mocný Bůh vykonal v tomto předivném tvoru! jak jí samé to jest říci přes její hlubokou pokoru: *Fecit mihi magna, qui potens est*. Svět jich nezná, poněvadž jest toho neschopen a nehoden.

Svatí řekli předivné věci o tomto svatém městě Božím a nebyli nikdy výmluvnější a radši, jak sami přiznávají, než když mluvili o ní. Po té volají, že výsosti jejich zásluh, jež navršila až k trůnu Božství, nelze dohlédnouti, že šírokosti její lásky, rozsáhlejší než celá země, nelze změřiti, že velikosti její moci, kterou má až na samého Boha, nelze pochopiti, a posléze že hlubokosti její pokory, všech jejích ctností a milostí, jež jsou propastí, nelze zbadati.

Ó vysokosti nepochopitelná! Ó šírokosti nevýslovná! Ó velikosti nezměrná! Ó propastí neproniknutelná! Po všechny dni od začátku až na konec země, v Nebesích nejvyšších, v propastech nejhlubších vše káže, vše rozhlašuje podivnou Marii. Devatero Kúrův

andělských, lidé všeho věku, povolání, náboženství, dobří i zlí, ba až i ďáblové jsou-povinni nazývat ji Blahoslavenou, ať ze své vůle či proti své vůli, mocí pravdy. Všichni andělé v nebesích, jak pravil sv. Bonaventura, volají k ní bez ustání: *Sancta, Sancta, Sancta Maria, Dei Genitrix et Virgo*; denně jí přednášejí na million millionkrát Pozdravení andělské *Ave Maria* atd. a padají na tváře před ní a žádají o milost, by je poctila nějakými svými rozkazy. Svatý Michael, praví svatý Augustin, ačkoli knížetem celého nebeského dvora, jest nejhorlivějším ve všelikých poctách a nejhorlivěji k nim nabádá, stále dychtivě očekává, až se mu dostane cti, by šel na její slovo pomoci některému z jejích služebníkův.

Všecka země jest plna její slávy, zvláště u křesťanů, kteří ji považují za strážkyni a ochránkyni v přemnoha královstvích, krajích, diecézích a městech. Kolik to katedrál, zasvěcených Bohu pod jejím jménem! Není kostela bez jejího oltáře, není krajiny ani okresu, kde by nebylo některého jejího zázračného obrazu, u něhož všeliké nemoci se uzdravují a získává se všelikých statků. Tolik bratrstev a družstev k její cti! tolik řeholních řádů pod jejím jménem a její ochranou! tolik bratrů a sester všech družin, tolik řeholníkův a ře-

holnic, kteří rozhlašují její chvály a zvěstují její milosrdenství! Není děfátka, které by jí nechválilo, žvatlajíc *Zdravas Maria*; sotva se najde hříšník, který by i ve své zatvrzelosti neměl k ní jiskérky důvěry; ba není ani ďábla v pekle, který by jí neměl v úctě, boje se jí.

Potom opravdu dlužno říci se Svatými: *De Maria nunquam satis*... Nikterak se ještě dosti nechválila, nevelebila, neuctívala, nemilovala Maria a nesloužilo se jí dosti. Zaslouhovala si ještě více chval, úcty, lásky a služeb. Potom dlužno říci s Duchem Svatým: *Omnis gloria ejus Filiae Regis ab intus*, „Všecka sláva Dcery královské jest uvnitř“: jako by všecka vnější sláva, kterou jí o závod vzdávají Nebesa i země, nebyla ničím proti slávě, které se jí dostává uvnitř od Stvořitele, a která nikterak není poznávána malými tvory, jímž nelze proniknouti tajemství tajemstev Králových. Potom dlužno zvolati s Apoštolem: *Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit*: Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani srdce lidské nepojalo krás, velikostí a výborností Marie, zázraku zázraků milosti, přírody a slávy. Chcete-li chápati Matku, praví kterýsi Svatý, chápejte Syna, neboť ona jest důstojnou Matkou Boží: *Hic taceat omnis lingua*... „Zde mlčíž každý jazyk“.

Srdce moje říkalo mi do péra vše, co jsem právě napsal se zvláštní radostí, bych ukázal, že božská Maria byla až dosud neznáma a že to jest jednou z příčin, proč Ježíš Kristus není poznáván, jak dlužno. Přijde-li tedy, jak jest jisto, království Ježíše Krista na svět, bude to jenom nezbytným účinkem poznávání a kralování přesvaté Panny Marie, jež ho porodila na svět poprvé a způsobí, že pln slávy přijde podruhé.

Č á s ť p r v n í

O pobožnosti ke Svaté Panně vůbec



I. Jak výborna a nezbytna je pobožnost ke Svaté Panně



znávám s celou
Církví, že Maria, nejsouc než pouhým tvo-
rem, vyšedším z rukou Nejvyššího, přirovná-li
se k jeho nekonečné Velebnosti, je méně
nežli prášek nebo spíše není vůbec nic, poně-
vadž on jediný je Ten, kterýž je, a tudíž
tento Pán veliký, vždy nezávislý a sám sobě
dostačující, neměl a ani nemá naprosto po-
třebí svaté Panny, by se naplnila jeho vůle a
ukázala jeho sláva. Není mu leč chtít, aby u-
činil všecko.

Pravím však přece, přijímáme-li věci, jak
jsou, chtěl-li Bůh začínati a končiti svoje nej-
větší díla přesvatou Pannou od té, co ji vytvo-
řil, je věřiti, že za věky věkův nikterak nezmě-
ní svého řízení, neboť je Bůh anemění ni-
čeho ve svém myšlení ani ve svém řízení.

Bůh Otec dal svého jediného Syna světu
jen skrze Marii. Nechť sebe více vzdechů vy-

sílali Patriarchové, nechť sebe více proseb
vznášeli Proroci a Svatí Starého Zákona po
čtyři tisíce let za tento poklad, jen Maria si ho
zasloužila a našla milost před Bohem silou
svých modliteb a vznešeností svých ctností.
Svět byl nehoden, praví svatý Augustin, při-
jmouti Syna Božího přímo z rukou Otcových;
dal ho Marii, aby ho svět přijal skrze ni. Syn
Boží se učinil člověkem pro naše spasení, ale
v Marii a skrze Marii. Bůh Duch Svatý vy-
tvořil Ježíše Krista v Marii, ale teprve až ji
požádal o svolení jedním z prvních vyslanců
svého dvora.

Bůh Otec svěřil Marii tolik své úrodnosti,
kolik pouhý tvor jí byl schopen, aby jí dal
možnost zroditi svého Syna a všechny údy
jeho mystického těla. Bůh Syn sestoupil do
jejího panenského klína jako nový Adam do
Ráje pozemského, aby se jí kochal a konal
v ní tajně divy milosti.

Bůh stavší se člověkem našel svou svo-
bodu, vida se uvězněn v jejím lůně; dal za-
řítí své síle, nechávaje se nositi touto po-
žehnanou Pannou; našel svoji slávu a slávu
svého Otce, skrýváje svoje nádhery všem tvo-
rům zde na zemi a odhaluje je jedině Marii;
oslavil svoji nezávislost a svoji velebnost, zá-
vise na této pokorné Panně ve svém početí,

ve svém narození, ve svém obětování v chrámě, ve svém třicetiletém životě skrytém, až do své smrti, při níž měla býti, poněvadž s ní chtěl vykonati jen tutéž oběť a s jejím svolením býti žertvou věčnému Otci, jako byl kdysi Isák s Abrahamovým svolením, by se stala vůle Boží. Ona ho kojila, živila, šatila, vychovala a za nás obětovala.

Ó podivuhodné a nepochopitelné závislosti Boha, které Duchu Svatému, by nám ukázal její cenu, nebylo možno pominouti mlčením v Evangeliu, třebaže nám skryl téměř všechny podivuhodnosti, jež tato vtělená Moudrost vykonala ve svém skrytém životě! Ježíš Kristus více vzdal slávy Bohu, svému Otci, poddaností své Matce po třicet let, než by jí býval vzdal, obrátě celou zemi největšími zázraky. Ach, jak vznešeně oslavujeme Boha, když chtějíce se mu líbiti, podrobujeme se Marii podle vzoru Ježíše Krista, svého jediného vzoru!

Pozorujeme-li blíže ostatní život Ježíše Krista, vidíme, že si přál začítí svoje zázraky skrze Marii. Posvětilť svatého Jana v lůně jeho matky svaté Alžběty slovem Mariiným; jakmile je promluvila, byl Jan posvěcen, a to jest jeho prvním a největším zázrakem v řádu milosti. Na pokornou prosbu Mariinu pro-

měnil na svatbě v Káni vodu ve víno, a to jest jeho prvním zázrakem v řádu přirozeném. Začal a stále konal svoje zázraky skrze Marii a bude je konati až do konce věků skrze Marii.

Bůh Duch Svatý, jsa neplodný v Bohu, to jest neplodě žádné jiné božské Osoby, stal se plodným skrze Marii, s níž se zasnoubil. S ní, v ní a z ní zplodil svoje veledílo, kterým jest Bůh učiněný člověkem, skrze ni plodí po všecky dni a ploditi bude až do konce světa předurčené, údy těla této velebné Hlavy: a proto čím více nalézá Marii, svoji drahou a nerozlučnou Nevěstu, v duši, tím stává se účinnějším a mocnějším, by zplodil Ježíše Krista v té duši a tu duši v Ježíši Kristu.

Tím nechci říci, že svatá Panna dává Duchu Svatému plodnost, jako by jí neměl! neboť jsa Bůh, má schopnost ploditi jako Otec a Syn, třebas jí neuvádí ve skutek, neplodě žádné jiné božské Osoby. Ale chci říci, že Duch Svatý prostřednictvím svaté Panny, které ráčí užívat, třebas jí naprosto nemá potřebí, projevuje svoji plodnost, plodě v ní a skrze ni Ježíše Krista a jeho údy: tajemství v řádu milosti neznámé i křesťanům nejučenějším a nejduchovnějším.

Vedení, jakým tři Osoby Nejsvětější Trojice řídily Vtělení a první příchod Ježíše Kri-

sta, zachovávají po všecky dni způsobem neviditelným v Církvi svaté a budou je zachovávat až do dovršení věkův i při posledním příchodu Ježíše Krista.

Bůh Otec shromáždil všechny vody a nazval je Mořem; shromáždil všechny své milosti a nazval je Marií. Tento veliký Bůh má poklad nebo sklad přebohatý, do něhož zavřel vše, co jest krásného, skvělého, vzácného a drahocenného, až i svého vlastního Syna; a tímto nesmírným pokladem není nic jiného než Maria, kterou Svatí nazývají pokladem Páně, z jehož plnosti jsou lidé obohaceni.

Bůh Syn svěřil své Matce vše, čeho nabyl svým životem a svou smrtí, svoje nekonečné zásluhy a divoucí ctnosti, a učinil ji pokladnicí všeho toho, co mu dal Otec dědictvím; jí převádí svoje zásluhy na svoje údy, dává svoje ctnosti a rozděluje svoje milosti; toť jeho tajemný průplav, jeho vodovod, jímž propouští sladce a bohatě svoje milosrdenství.

Bůh Duch Svatý svěřil Marii, své věrné Nevěště, svoje nevýslovné dary a vyvolil ji za rozdatelku všeho, co má: tak že rozdává, komu chce, kolik chce, jak chce a kdy chce, všechny jeho dary a milosti, a žádného daru nebeského lidem se nedostává, aby neprošel jejíma panenskýma rukama. Neboť ta-

ková byla vůle Boží, který chtěl, abychom všechno měli v Marii; takto bude obohacena, vyvýšena a uctěna od Nejvyššího ta, která se ochuzovala, ponížovala a skrývala až na dno nicoty svou hlubokou pokorou po celý svůj život. Toť smýšlení Církve a svatých Otcův.

Kdybych mluvil osvícencům této doby, vše, co říkám prostě, dokazoval bych šíře Písmem svatým a svatými Otci, ze kterýchž bych uváděl latinská místa, a mnoha jadrnými důvody, jichž se lze dočísti u důst. otce Poiré v jeho *Trojité Koruně Svaté Panny*. Ale poněvadž mluvím zvláště k lidem chudým a prostým, kteří jsouce dobré vůle a majíce více víry než čeled učencův, věří prostěji a s větší zásluhou, spokojím se, prohlásím-li jim prostě pravdu, nezdržuje se všemi latinskými citáty, kterým nerozumějí, třebas z nich několik přece uvedu, aniž jich budu mnoho vyhledávatí. Postupme dále.

Poněvadž milost zdokonaluje přirozenost a sláva zdokonaluje milost, jest jisto, že náš Pán jest ještě v Nebi právě tak Synem Mariiným, jako jím byl na zemi, a že tudíž uchoval poddanost a poslušnost nejdokonalejšího ze všech dítek vůči nejlepší ze všech matek. Ale dlužno dbáti, abychom nerozuměli touto závislostí nějaké snížení nebo nedokonalost

v Ježíši Kristu. Neboť Maria, jsouc nekonečně pod svým Synem, kterýž jest Bůh, neporoučí mu, jako by poroučela matka zde na zemi svému dítěti, jež stojí pod ní. Maria, jsouc všecka přetvořena v Boha milostí a slávou, která přetvořuje v něho všecky svaté, nežádá si, nechce anečiní nic, co by bylo proti věčné a nezměnitelné vůli Boží. Když čteme tedy ve spisech svatého Bernarda, Bernardina, Bonaventury a j., že na Nebi i na zemi všecko až do samého Boha jest podrobno přesvaté Panně, tím se praví, že autorita, kterou Bůh jí ráčil dáti, jest tak velika, až se zdá, že snad má tutéž moc jako Bůh a že její prosby a žádosti jsou tak mocny u Boha, že bývají vždy považovány za rozkazy u jeho velebnosti, jež nikdy neodporuje prosbě své drahé Matky, poněvadž ona jest vždy pokorna a shodna s vůlí jeho.

Zadržel-li Mojžíš silou své modlitby prchlivost Boží na Israelské způsobem tak mocným, že nejvyšší a nekonečně milosrdný Hospodin nemoha mu odporovati, pravil mu, by ho nechal povoliti prchlivosti a ztrestati ten odbojný národ, co si myslí tím větším právem o prosbě pokorné Marie a důstojné Matky Boží, která jest mocnější u jeho Velebnosti než prosby a přimluvy všech Andělův a Svatých Nebe i země?

Maria rozkazuje v Nebi Andělům a Blaženým. Odměnou za její hlubokou pokoru Bůh dal jí moc a úkol osazovati Svatými prázdná křesla, s kterých byli svrženi andělé, kteří padli pýchou. Taková jest vůle Nejvyššího, který vyvyšuje ponížené, by Nebe, země i peklo se sklánělo, ať ze své vůle nebo proti vůli, před rozkazy pokorné Marie, kterou učinil Panovnicí Nebe i země, velitelkou svých vojsk, správkyň svých pokladů, rozdělovatelkou svých milostí, vykonavatelkou svých velikých divův, obnovitelkou pokolení lidského, prostřednicí lidí, vyhlazovatelkou nepřátel Božích a věrnou průvodkyní jeho velikostí a jeho vítězství.

Bůh Otec stále chce míti dítky skrze Marii, až do skonání světa, a praví jí tato slova: *In Jacob inhabita*, „Přebývej v Jakobu“, to jest, učiň svým příbytkem a sídlem moje dítky předurčené, zobrazované Jakobem, a nikoliv dítky ďáblovy a zavržence, zobrazované Esauem.

Jako v řádu přirozeném dlužno, by dítě mělo otce i matku, právě tak v řádu milosti všechny pravé dítky Boží a všichni předurčení mají Boha otcem a Marii matkou, a kdo nemá Marie matkou, nemá Boha otcem. Proto zavrženci, jako bludaři, rozkolníci atd., kteří nenávidí nebo pohrdavě a lhostejně hledí

na přesvatou Pannu, nikterak nemají Boha otcem, třeba se tím vychloubají, poněvadž nikterak nemají Marie matkou: neboť kdyby ji měli matkou, milovali by ji a ctili, jako právě a dobré dítě přirozeně miluje a ctí svou matku, která mu dala život.

Nejneomylnějším a nejnepochybnějším znamením narozesnutí bludaře, člověka špatné nauky, zavržence od předurčeného jest, že bludař a zavrženec mají pro přesvatou Pannu jenom pohrdání nebo lhostejnost, usilující svými slovy i příklady zmenšiti její uctívání a lásku k ní, ať otevřeně nebo skrytě, někdy pod krásnými záminkami. Běda! Bůh Otec nikterak neřekl Marii, by v nich si učinila příbytek, poněvadž jsou Esauovi.

Bůh Syn si přeje tvořiti se takřka vtělovati každého dne svou drahou Matkou ve svých údech a praví jí: *In Israel hereditare . . .*, „Mějž Israele dědictvím“. Jako by říkal: Bůh, můj Otec, dal mi dědictvím všecky národy země, všecky lidi dobré i zlé, předurčené i zavržené; povedu jedny prutem zlatým a druhé prutem železným; budu otcem a obhájcem jedněch, spravedlivým mstitelem druhých a soudcem všech; ale ty, drahá Matko, nebudeš míti dědictvím a vlastnictvím než předurčené, zobrazované Israelem; a jakožto jejich ma-

tička budeš je roditi, vychovávatí a jakožto panovnice povedeš je, budeš je spravovatí a chrániti jich.

Člověk a člověk jest zrozen v ní, praví Duch Svatý: *Homo et homo natus est in ea*. Dle vysvětlování některých Otcův prvním člověkem, který se narodil v Marii, jest Bůh-člověk, Ježíš Kristus; druhým jest pouhý člověk, dítě Boha a Marie přijetím za vlastního. Narodil-li se v ní Ježíš Kristus, Hlava lidí, vyplývá z toho nezbytně, že předurčeným, kteří jsou údy této Hlavy, také se dlužno v ní naroditi. Táž matka nerodí na svět hlavy bez údův a údův bez hlavy, sice by to byla nestvůra přírody; zrovna tak v řádu milosti hlava i údy rodí se z téže matky, a kdyby úd mystického těla Ježíše Krista, to jest některý předurčený, narodil se z jiné matky než z Marie, jež porodila Hlavu, nebyl by to předurčený aniž úd Ježíše Krista, ale nestvůra v řádu milosti.

Dále, poněvadž Ježíš Kristus jest v přítomnosti tolik jako vždy plodem Mariiným, jakž mu Nebe i země opakuji tisíc a tisíckrát každého dne: „A požehnaný plod života tvého Ježíš“, jest jisto, že Ježíš Kristus jest jednotlivě každému člověku, který ho má, tak pravdivě plodem díla Mariina, jako celému světu vůbec, způsobem takovým, že vytvořil-li ně-

který věřící Ježíše Krista ve svém srdci, může směle říci: „Díky a díky Marii; co mám, jest jejím skutkem a jejím plodem, a bez ní bych toho neměl“; a lze na ni obrátiti pravdivěji, než na sebe obracel svatý Pavel, ona slova: *Quos iterum parturio donec formetur Christus in vobis*, Rodím po všecky dni dítky Boží, až Ježíš Kristus, můj Syn, bude v nich utvořen v plnosti svého věku.

Svatý Augustin, sám sebe předstihuje i vše, co jsem právě pověděl, tvrdí, že všichni předurčení, by byli shodni s obrazem Syna Božího, jsou na tomto světě skryti v lůně přesvaté Panny, kdež jsou opatrováni, kojeni, pěstěni a odchováváni touto dobrou Matkou, až je porodí v slávě po smrti, která jest vlastně dnem jejich narození, jak Církev nazývá smrt spravedlivých. Ó tajemství milosti, neznámé zavržencům a málo známé předurčeným!

Bůh Duch Svatý přejesi utvořiti v ní askrze ni vyvolené a praví jí: *In electis meis mitte radices*, Zapuť, moje milá a moje nevěsto, kořeny všech svých ctností v moje vyvolené, by rostli z ctností do ctností a z milosti do milosti. Tak jsem si v tobě zalíbil, dokud jsi žila na zemi, konajíc nejvznešenější ctnosti, že si zase žádám nacházeti tě na zemi, aniž přestaneš býti v Nebi. Proto rod se znova

v mých vyvolených, abych kochaje se viděl v nich kořeny tvé nezdolné víry, tvé hluboké pokory, tvého vesměrného umrtvování, tvé vznešené modlitby, tvé žhoucí lásky, tvé pevné naděje a všech tvých ctností. Jsi stále mojí nevěstou, tak věrnou, tak čistou a tak úrodnou jako vždycky: neb tvoje víra mi dává věřící, tvoje čistota mi dává panny, tvoje úrodnost mi dává vyvolené a chrámy.

Když Maria zapustila kořeny do duše, koná v ní divy milosti, které jediná ona může konati, poněvadž ona jediná jest Pannou úrodnou, jež neměla, aniž kdy bude míti sobě podobné v čistotě a v úrodnosti.

Maria zplodila s Duchem Svatým to největší, co kdy bylo a bude, což jest Bůh-člověk, a porodí tudíž největší věci, jež budou v dobách posledních. Vytvoření a vychování velikých Svatých, kteří budou na konci světa, jest vymíněno jí; neboť nemůže leč tato výborná a zázračná Panna vespojení s Duchem Svatým vykonati věci veliké a mimořádné.

Když Duch Svatý, její Ženich, nalezne ji v některé duši, letí tam, plně do ní vstupuje, dává se této duši v hojnosti a tolik, jak ona skýtá místa svému Ženichovi; a jedním ze silných důvodů, proč Duch Svatý nečiní nyní zjevných zázraků v našich duších, jest, že

v nich nenalézá dostatečného sjednocení se svojí věrnou a nerozlučnou Nevěstou. Pravím Nevěstou nerozlučnou, neboť od té, co tato podstatná Láska Otce a Syna zasnoubila se s Marií, by zplodila Ježíše Krista, Hlavu vyvolených, a Ježíše Krista ve vyvolených, nikdy ji nezapudila, poněvadž bývala vždycky plodna a věrna.

[Z toho, co jsem právě řekl, dlužno zřejmě uzavíratí: 1. že Maria přijala od Boha veliké panství v duších vyvolenců; neboť nemožno, aby si učinila v nich svoje sídlo, jak Bůh Otec jí rozkázal, aby je tvořila v Ježíši Kristu a Ježíše Krista v nich, aby zapouštěla do jejich srdcí kořeny svých ctností a byla nerozlučnou družkou Ducha Svatého pro všechna jeho díla milosti, nemožno, pravím, aby činila vše to, nemá-li práva a panství v jejich duších zvláštní milostí Nejvyššího, kterýž, dav jí moc nad svým jediným a přirozeným Synem, dal jí také moc nad svými dětmi přisvojenými, nejen nad jejich těly, což by bylo pramálo, ale také nad jejich dušemi.

Maria jest Královnou nebe i země milostí, jako Ježíš jest jejich Králem přirozeností a výbojem: nuže jako království Ježíše Krista jest zejména v srdci a v nitru člověkově podle slova : *Království Boží jest ve vás*, právě tak

království nejsvětější Panny jest zejména v nitru člověkově, to jest v jeho duši, a zejména v duších jest více oslavována se svým Synem, nežli ve všech viditelných tvorech, i možno nám ji nazývatise Svatými *Královnou srdcí*.

2. Dlužno uzavíratí, že přesvatá Panna, ač jest Bohu nezbytna nezbytností, kterou nazýváme podmíněčnou, pro jeho vůli, jest mnohem více nezbytna lidem, by došli své poslední mety. Není dovoleno tedy másti pobožnosti k přesvaté Panně s pobožností k ostatním Svatým, jako by nebyla nezbytnější a jako by byla jenom čímsi na víc.

Učený a zbožný Suarez z Tovaryšstva Ježíšova, moudrý a nábožný Juste-Lipse, doktor lovaňský, a mnoho jiných dokázali nezvratně z mínění Otcův, mezi jinými ze svatého Augustina, ze svatého Efréma, jáhna edesského, ze svatého Cyrilla Jerusalemského, svatého Germana Cařihradského, svatého Jana Damascenského, svatého Anselma, svatého Bernarda, svatého Bernardina, svatého Tomáše a svatého Bonaventury, že pobožnost k přesvaté Panně jest k spáse nezbytna; že jest neomylnou známkou zavržení, jak to stvrdili Aecolampadius a jiní bludaři, nemíli úcty a lásky k svaté Panně; a zase že jest neomylnou

známkou předurčení, býti jí úplně a opravdově oddán a modlili se k ní.

Předobrazy a slova Starého i Nového Zákona to dokazují, mínění a vzory světcův to potvrzují, rozum a zkušenost o tom poučují a ukazují to; ba i ďáblové a jejich přivrženci mocí pravdy byli často dohnáni proti své vůli to přiznati. Ze všech míst ze svatých Otcův a Doktorův, jichž jsem vyhledal celou objemnou sbírku, abych dokázal tuto pravdu, nevedu leč jeden, bych nebyl rozvláčným: *Tibi devotum esse, est arma quaedam salutis, quae Deus dat his, quos vult salvos fieri...* „Býti pobožným k tobě, Svatá Panno, praví svatý Jan Damascenský, jest jakousi zbraní spásy, kterou Bůh dává těm, jež si přeje spasiti“. A mohl bych citovati tu mnoho příběhův, jež dokazují tuto pravdu: mezi jinými událostí vypravovanou v letopisech svatého Dominika, když patnáct tisíc ďáblův, jimiž byla posedlá duše kteréhosi nešťastného bludaře poblíž Karkassony, kde světec kázal o Růženci, bylo přinuceno k svému zahanbení, z rozkazu, který jim dala svatá Panna, by vyznali mnoho velikých a potěšujících pravd o lásce ke Královně nebeské, s takovou silou a jasností, že nelze čísti tohoto věrohodného příběhu a chvalořeči, kterou ďábel proti své vůli pro-

mluvil o této pobožnosti, a neprolévatí slz radosti, ač-li jen trochu jsme pobožni k přesvaté Panně.

Nezbytna-li pobožnost k Marii všem lidem, by byli prostě spaseni, mnohem nezbytnější jest těm, kdož jsou povoláni k zvláštní dokonalosti; a nemyslím, že by kdo mohl nabýti důvěrného sjednocení s Naším Pánem a dokonale věrnosti Duchu Svatému bez úplného sjednocení s přesvatou Pannou a veliké závislosti na její pomoci.

Maria jediná našla milost před Bohem bez pomoci kteréhokoliv jiného pouhého tvora. Jen skrze ni všichni, kdož našli milost před Bohem, ji našli, a jen skrze ni všichni, kdož potom přijdou, ji naleznou. Byla plna milosti, když ji pozdravil Archanděl Gabriel, a byla přeplněna milostí od Ducha Svatého, když ji zastínil svým nevýslovným stínem; a tolik rozmnožovala den ode dne a chvíli od chvíle tuto dvoji plnost, že dospěla výše milosti nesmírné a nepojatelné: tak že Nejvyšší ji učinil jedinou správkyní svých pokladův a jedinou rozdatelkou svých milostí, by šlechtila, vyvyšovala a obohacovala, koho si přeje, by vodila, koho si přeje, na těsnou cestu k nebi, by uváděla přes všechny překážky, koho chce, těsnou branou života a by dávala trůn,

žezlo a korunu královskou, komu si přeje. Ježíš jest všude a stále plodem a synem Mariiným, a Maria jest všude skutečným stromem, který nese ovoce života, a pravou matkou, která je rodí.

Jediné Marii dal Bůh klíče od skladů božské lásky a možnost vstupovati na nejvznešenější a nejtajemnější cesty dokonalosti a přiváděti na ně ostatní. Jediná Maria vpouští do pozemského ráje bídné dítky nevěrné Evy, by se tam příjemně procházely s Bohem, by tam byly bezpečně skryty svých nepřátel; by se tam rozkošně sytily, nebojíce se už smrti, ovocem se stromu života a se stromu vědění dobrého i zlého a by se tam napájely dlouhými doušky z vod nebeských u onoho krásného zřídla, jež tam bohatě tryská; nebo jest spíše sama tímto rájem pozemským neb onou panenskou a požehnanou zemí, z níž Adam a Eva hříšní byli vyhnáni: nevypouští k sobě než ty, kteří a které se jí líbí, aby z nich utvořila světce.

Všichni bohatí lidu, bych užil výrazu Ducha Svatého, dle vysvětlování svatého Bernarda všichni bohatí lidu pokorně budou prositi tvoji tváře století za stoletím a zvláště na konci světa, to jest, největší Svatí, duše milostmi a ctnostmi nejbohatší budou se nejhorlivěji modliti k přesvaté Panně a nejhorlivěji si ji budou

stavěti na oči jakožto svůj dokonalý vzor, by jí napodobili, a jako svou mocnou podporu, by jim pomáhala.

Pravil jsem, že to bude zvláště na konci světa, a brzy již, poněvadž Nejvyšší se svou svatou Matkou vytvoří prýsi velikých Svatých, kteří převýší svatostí skoro všechny ostatní Svaté, jako cedrové libánští převyšují malé stromečky, jak bylo zjeveno jedné svaté duši, jejíž život napsal jeden veliký služebník Boží.

Tyto veliké duše, plné milosti a horlivosti, budou vyvoleny, by se postavily na odpor nepřátelům Božím, kteří budou ječeti se všech stran, a budou zvláště zbožně oddáni přesvaté Panně, osvěcováni jejím světlem, kojení jejím mlékem, vedeni jejím duchem, podpírání její paží a střezeni pod její ochranou, způsobem takovým, že jednou rukou budou bojovati a druhou stavěti. Jednou rukou budou přemáhati, porážeti, drtiti bludaře s jejich bludy, rozkolníky s jejich rozkoly, modláře s jejich modlářstvy a hříšníky s jejich bezbožnostmi; a druhou rukou budou stavěti chrám pravého Šalomouna a mystické město Boží, to jest přesvatou Pannu, nazývanou svatými Otci *chrámem Šalomounovým a městem Božím*. Povedou celý svět svými slovy a svými příklady k opravdové pobož-

nosti k ní, což jim vzbudí mnoho nepřátel, ale také přinese mnoho vítězství a slávy jedinému Bohu. To zjevil Bůh svatému Vincenci Ferrerskému, velikému apoštolu jeho věku, jak to dostatečně naznačil v jednom svém dile.

Duch Svatý jako by býval sám předpověděl tuto pravdu v Žalmu LVIIIém, kde čteme: *Et scient quia Deus dominabitur Jacob et finium te rae; convertentur ad vesperam, et famem patientur ut canes, et circuibunt civitatem ...* „Hospodin bude kralovati Jakobovi a celé zemi; obrátí se k večeru a budou trpěti hlad, jako psi hltaví, a budou obcházeť město, by našli, čeho pojmí“. Tim městem, které lidé naleznou na konci světa, by se obrátili a ukojili hlad, který budou míti po spravedlnosti, jest přesvatá Panna, nazývaná Duchem Svatým *městem a obcí Boží*.

Skrze Marii spása světa se začala a skrze Marii nezbytně bude dovršena. Marie téměř vůbec nebylo viděti při prvním příchodu Ježíše Krista, by lidé, málo ještě poučení a osvětlení o osobě jejího Syna, nevzdalovali se od něho, příliš silně a příliš hrubě lnouce k ní, což by se bývalo patrně přihodilo, kdyby bývala byla známa, pro divoucí vnady, jež Nejvyšší dal jí na zevnějšek. Toť tak pravdivo, že svatý Diviš Areopagita písemně nám

zůstavil, jak by ji býval, když ji viděl, považoval za nějakou bohyni pro její skryté vnady a její neporovnatelnou krásu, kdyby víra, v níž byl pevně utvrzen, bývala ho nepoučila, že není. Ale při druhém příchodu Ježíše Krista Maria bude poznávána a zjevena působením Ducha Svatého, by skrze ni se šířilo poznání Ježíše Krista, láska k němu a služba jemu. Důvodů, jež měly Ducha Svatého k tomu, by skrýval svoji Nevěstu za jejího života a zjevoval ji toliko velmi málo od kázání Evangelia, těch už není.

Bůh si přeje zjevití a odhalení Marii, veleřilo svých rukou, v těchto posledních dobách: 1. Protože se skryla na tomto světě a pod prach ponížila svou hlubokou pokorou, vyprosivši si u Boha, u jeho Apoštolův a Evangelistů, by nebyla nikterak vyjevena. — 2. Protože jest veledílem rukou Božích, právě tak zde dole milostí, jako v nebi slávou, a Bůh si přeje, by za to byl oslavován a chválen na zemi od živých. — 3. Poněvadž jest zorou, jež předchází a odhaluje Slunce Spravedlnosti, kterým jest Ježíš Kristus, dlužno, aby byla poznána a postřehnuta, abychom poznali a postřehli Ježíše Krista. — 4. Jsou cestou, kterou Ježíš Kristus přišel k nám poprvé, bude jí zase až přijde podruhé, třebas

ne týmž způsobem. — 5. Poněvadž jest bezpečnou pomocí a přímou a neposkvrněnou cestou, jak přijíti k Ježíši Kristu a jak ho dokonale naléztí, dlužno, aby duše, které zazáří svatostí, skrze ni ho našli. Kdo nalezne Marii, nalezne život, to jest Ježíše Krista, kterýž jest cesta, pravda a život; ale nemožno naléztí Marie, nehledáme-li jí; nemožno jí hledati, neznáme-li jí: neboť nehledáme a nežádáme si něčeho neznámého; dlužno tedy, by Maria byla více známa než kdy, pro větší poznání a slávu Nejsvětější Trojice. — 6. Marii jest zazářiti více než kdy milosrdenstvím, silou a milostí v těchto posledních dobách: milosrdenstvím, aby zpět uváděla a láskyplně přijímala ubohé hříšníky a zbloudilé, kteří se budou obracet a vracet do Církve katolické; silou proti nepřátelům Božím, modlářům, rozkolníkům, mohamedánům, židům a zatvrzelým nezna-
bohům, kteří se budou hrozně bouřiti, by sváděli a k pádu přiváděli sliby i hrozbami všechny, kdož se jim budou přičítí; a posléze zazáří milostí, by vlévala nadšení a sílu bdělým vojinům a věrným služebníkům Ježíše Krista, kteří budou bojovati pro něho. — 7. Posléze dlužno, by Maria byla strašlivou démonovi a jeho přívržencům, jako vojsko seřazené k boji, zvláště v oněch posledních do-

bách, poněvadž Satan věda dobře, že málo času mu zbývá a méně než vůbec kdy, by zatratil duše, bude zdvojnásobovati každým dnem svoje úsilí a svoje útoky; podníti brzo nová pronásledování a nastrojí hrozně léčky věrným služebníkům a pravým dětem Mariiným, jež méně snadno přemáhá než ostatní.

O těchto posledních a krutých pronásledováních démonových, jež budou vzrůstatí každým dnem až do království Antikristova, po výtce dlužno rozuměti onu první slavnou předpověď a zlořečení Boží, vyslovené v ráji pozemském proti hadovi. Jest vhodno vysvětliti je zde k slávě přesvaté Panny, k spáse jejích dítek a k zahanbení démonovu.

Inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius; ipsa conteret caput tuum, et tu insidiaberis calcaneo ejus:. „Nepřátelstva položím mezi tebou a ženou, a mezi semenem tvým a semenem jejím; ona potře hlavu tvou, a ty úklady budeš činiti patě její.“

Nikdy Bůh neučinil a nevyjádřil než jedno nepřátelství, ale neusmiřitelné, ba jež potrvá a bude vzrůstatí až do konce: totiž mezi Marií, svojí důstojnou Matkou, a ďáblem; mezi dítkami a služebníky svaté Panny a dítkami a přívrženci Luciferovými, a to tak, že nejstraš-

nějším nepřítelem, jež Bůh zbudil proti Satanovi, jest Maria, jeho svatá Matka; dal jí dokonce hned po ráji pozemském, třeba byla jenom v jeho myšlence, tolik nenávisti proti tomuto prokletému nepříteli Božímu, tolik důmyslu na odkrývání zloby tohoto starého hada, tolik síly na přemožení, povalení a rozdrcení tohoto pyšného zlosyna, že se jí strachuje nejenom více nežli všech Andělův i lidí, ale v jistém smyslu více než samého Boha: to neznamená, že hněv, nenávisť a moc Boží není nekonečně větší než u svaté Panny, poněvadž dokonalosti Mariiny jsou omezeny, ale proto: 1. že Satan jsa pyšný, trpí nekonečně více tím, že jest přemáhán a trestán nepatrnou a pokornou služebnicí Boží, a její pokora pokořuje ho více než moc Boží; 2. že Bůh dal Marii tak velikou moc proti ďáblům, že se více bojí, jak často proti své vůli byli dohnáni přiznati, jediného jejího vzdechu pro některou duši, než proseb všech Svatých, a jediné její hrozby proti nim více nežli všech ostatních muk.

Čeho Lucifer pozbyl pýchou, Maria získala pokorou, co Eva ztratila a zahubila neposlušností, Maria spasila poslušností. Eva poslechnuvši hada, zahubila s sebou všechny svoje děti a vydala mu je; Maria učinivši se

dokonale věrnou Bohu, spasila s sebou všechny svoje děti a služebníky a zasvětila je jeho velebnosti.

Nejenom nepřátelství položil Bůh, nýbrž *nepřátelstva*, nejenom mezi Marií a démona, nýbrž mezi pokolení svaté Panny a pokolení démonovo; to jest Bůh položil nepřátelstva, odpory a skryté nenávisti mezi právě děti a služebníky Mariiny a děti a otroky ďáblovy; oni nikterak se vzájemně nemilují, nemají žádného vnitřního vztahu mezi sebou. Děti Beliálovy, otroci Satanovi, přátelé světa (neboť to jest totéž) vždycky pronásledovali až dosud a budou pronásledovati více, než kdy pronásledovali, ty, kdož náležejí přesvaté Panně, jako kdysi Kain pronásledoval svého bratra Abele a Esau svého bratra Jakoba, kteřížto jsou předobrazy zavržených a předurčených. Ale pokorná Maria stále bude míti vítězství nad tímto zpupníkem a vítězství tak veliké, že mu až rozdrtí hlavu, v níž sídlí jeho zpupnost; ona bude stále odhalovati jeho hadí zlobu; bude odkrývati a ničiti jeho pekelné podkopy, rozháněti jeho ďábelské rady a zabezpečí až do konce časů svoje věrné služebníky před jeho krutým spárem. Ale moc Mariina nad všemi ďábly zastkvěje se zvláště v posledních dobách, kdy Satan nastrojí ú-

klady patě její, to jest jejím pokorným otrokům a jejím chudým dítkám, jež ona vzbudí, by mu vypověděli válku. Tito budou nepatrní a ubozí dle světa a sníženi přede všemi jako pata, šlapáni a tísňeni, jako pata vzhledem ku ostatním údům těla; ale za to budou bohatí milostmi Božími, jež Maria jim bohatě bude rozdávatí; velici a vznešení svatostí před Bohem, povýšení nade všecko stvoření svou ohnivou horlivostí a tak silně opření o pomoc Boží, že ponížeností svých pat, ve spojení s Marií, rozdrtí hlavu pekelného hada a přivodí vítězství Ježíše Krista.

Posléze Bůh si přeje, by jeho svatá Matka byla v přítomnosti více známa, více milována, více ctěna než vůbec kdy bývala: což se stane, beze vší pochyby, začnou-li předurčení, s milostí a osvětlením Ducha Svatého, vnitřní a dokonalou pobožností, kterou jim dále odhalím. Tehdy uvidí jasně, pokud to víra dovoluje, tu krásnou Hvězdu mořskou a zakotví v dobrém přístavu přes bouře a piráty, následující jejího vedení; budou poznávatí velikosti této Panovnice a zasvěťí se úplně její službě, jakožto její poddaní a její otroci z lásky; budou zakoušetí jejich sladkostí a jejich mateřských dobrot a budou ji něžně milovatí, jako její milované dítky; budou poznávatí

milosrdenství, jichž jest plna, i jak stále potřebují její pomoci, a budou k ní bráti útočiště ve všem, jako ke své drahé zastánkyni a prostřednici u Ježíše Krista; zvědí, že jest nejbezpečnější, nejsnadnější, nejkratší a nejdo-
konalejší pomocí, jak přijíti k Ježíši Kristu, a vydají se jí tělem duší, nedílně, by byli právě takovými Ježíši Kristu.

Ale jací budou ti to služebníci, otroci a dítky Mariiny? Budou žhoucím ohněm sluhů Páně, kteří založí oheň božské lásky všude, a *sicut sagittae in manu potentis*, šípy ostrými v ruce mocné Marie, by prokláli nepřitele; budou to dítky Leviho, velmi očištěné ohněm velikých protivenství a těsně přilnulí k Bohu, kteří budou nositi zlato lásky v srdci, kadidlo modlitby v duchu a myrrhu umrtvování v těle, a kteří budou všude dobrou vůni Ježíše Krista chudým a malým, zatím co budou vůni smrtící velikým, boháčům a pyšným svěťákům.

Budou to oblakové hřmějící a poletující vzduchovými prostory na sebe menší zavnutí Ducha Svatého, kteří na nic se neupoutávajíce, aniž se čemu divíce, aniž jakých starostí si dělajíce, budou rozšiřovati děšť slova Božího a života věčného, hřímají budou proti hříchu, burácti budou proti světu, bítí budou ďábla a jeho přivržence a zprobodají

skrz na skrz pro život nebo pro smrt svým na obě strany broušeným mečem slova Božího všechny ty, k nimž budou posláni od Nejvyššího.

Budou to praví Apoštolové posledních dob, jimž Pán sil udělí slovo a sílu, by konali divy a dobývali slavných kořistí na svých nepřátelích; spáti budou beze zlata a beze stříbra, a což více jest, bez starosti mezi ostatními kněžími, církevníky a kleriky, *inter medios cleros*, a přece budou mít stříbřitá křídla holubice, by letěli s čistým úmyslem po slávě Boží a spáse duší, kam Duch Svatý jich povolá; a nezaneshají po sobě na místech, kde budou kázati, než zlato lásky bliženské, která jest náplní celého zákona. Posléze víme, že to budou praví učedníci Ježíše Krista, kteří, kráčejíce po stopách jeho chudoby, pokory, opovržení světem a lásky, vyučovati budou úzké cestě Boží v čisté pravdě dle svatého Evangelia, a nikoliv dle zásad světa, o nikoho se nestarajíce, aniž na koho zření majíce, aniž koho šetříce, poslouchajíce nebo se bojíce některého smrtelníka, byť byl sebe mocnější.

Budou mít ve svých ústech břitce dvojsečný meč slova Božího: ponesou na svých ramenou zkrvavenou korouhev Kříže, Krucifiks v ruce pravé, růženec v levé; svatá Jmé-

na Ježíš a Maria ve svém srdci a skromnost
i umrtvování Ježíše Krista v celém svém cho-
vání. Ejhle velikáni, kteří přijdou ; ale Maria
bude přítomna z rozkazu Nejvyššího, by roz-
píala svou moc nad mocí bezbožných, mod-
lářův a mohamedánův. Kdy a kterak se to
stane? Bůh jediný to ví; na nás jest mlčeti,
modliti se, vzdychati a čekatí: *Expectans ex-
pectavi.*

II. Jak rozeznáme pravou pobožnost k Svaté Panně



oněvadž jsem mluvil až dosud o tom, jak nám nezbytně třeba pobožnosti k přesvaté Panně, dlužno nyní říci, v čem záleží tato pobožnost, což učiním s pomocí Boží, až uvedu napřed několik základních pravd, jež osvětlí tuto velikou a jadrnou pobožnost, kterou míním odhaliti.

První pravda. Jest dlužno, aby poslední metou všech našich ostatních pobožností byl Ježíš Kristus, náš Spasitel, pravý Bůh a pravý člověk; sice by byly falešny a mylny. Ježíš Kristus jest *alfa* a *omega*, počátek a konec všech věcí. Nepracujeme, jak praví Apoštol, než abychom každého člověka učinili dokonalým v Ježíši Kristu protože v něm jediném přebývá všechna plnost božství a všechny ostatní plnosti milostí, ctností a dokonalostí; protože jedině v něm byli jsme požehnáni všelikým požehnáním duchovním; protože on jest jedi-

ný Mistr, který nás bude učit, náš jediný Pán, na němž budeme záviseti, naše jediná Hlava, s níž budeme spojeni, náš jediný Vzor, s nímž se budeme spodobovati, náš jediný Lékař, který nás bude uzdravovati, náš jediný Pastýř, který nás bude živiti, naše jediná Cesta, jež nás povede, naše jediná Pravda, již budeme věřiti, náš jediný Život, který nás bude oživovati a naše jediné Všecko ve všech věcech, jež nám bude dostačovati. Nebylo dáno žádného jiného jména pod sluncem, než jméno Ježíš, kterým bychom byli spaseni. Bůh nepoložil nám žádného jiného základu naší spásy, naší dokonalosti a naší slávy nežli Ježíše Krista: každá stavba, jež není zbudována na této pevné skále, jest založena na sypkém písku a zcela určitě padne, dříve nebo později. Každý věřící, který není s ním spojen jako ratolest s vinným kmenem, opadne, uschne a bude jenom vržen do ohně. Jsme-li v Ježíši Kristu a Ježíš Kristus v nás, nebude se nám nikterak obáhati zatracení; ani Andělé nebeští, ani lidé pozemští, ani ďábli pekelní, aniž jaký jiný tvor nám může uškoditi, poněvadž nás nemůže oddělit od lásky Boží, která jest v Ježíši Kristu. Skrze Ježíše Krista, s Ježíšem Kristem, v Ježíši Kristu můžeme všechny věci: vzdáti všecku čest a slávu Otci,

v jednotě s Duchem Svatým; učiniti se dokonalými a býti svému bližnímu vůní života věčného.

Budujeme-li tedy jadrnou pobožnost k přesvaté Panně, budujeme ji jenom proto, abychom dokonaleji zbudovali pobožnost k Ježíši Kristu, abychom poskytli snadné a bezpečné pomoci, jak nalézt Ježíše Krista. Kdyby pobožnost k svaté Panně vzdalovala od Ježíše Krista, bylo by třeba zavrhnouti ji co mámení ďáblovu, ale právě naopak, jak jsem již ukázal a ukážu ještě dále: tato pobožnost jest nám nezbytna jen proto, abychom dokonale našli Ježíše Krista, s něžnou láskou ho milovali a věrně mu sloužili.

Obracím se tu na chvíli k Tobě, můj rozmilý Ježíši, bych s láskou si postěžoval tvé Velebnosti, že valná část křesťanův, i nejučtějších, neví o nezbytném poutu, jež jest mezi Tebou a tvou svatou Matkou. Ty jsi, Pane, stále s Marií, a Maria jest stále s Tebou a nemůže býti bez tebe: sice by už nebyla tím, co jest; jestiž tolik přetvořena v Tebe milostí, že již nežije, že jí už není; Ty jediný, můj Ježíši, živ jsi a kraluješ v ní, dokonaleji než ve všech Andělech a Blažených. Ach, kdyby lidé znali slávu a lásku, jaké se ti dostává v tomto předivném tvorů, úplně jinak by smý-

šleli o tobě a o ní, než smýšlejí. Maria jest s tebou tak vnitřně spojena, že by oddělil spíše světlo od slunce, teplo od ohně; pravím ještě více, spíše by oddělil všechny Anděly a Svaté od Tebe, než tvoji blahoslavenou Matku: poněvadž ona Tebe miluje vroucněji, oslavuje Tě dokonaleji než všichni tvoji tvorové úhrnem.

Potom, můj rozmilý Mistře, není-liž úžasno a politování hodno viděti, v jaké neznalosti a tmě jsou všichni lidé zde na zemi o tvé svaté Matce? Nemíním tolik modlářů a pohanů, kteří, neznajíce Tebe, nedbají, by ji poznali; nemíním ani bludařů a rozkolníků, kteří nedbají, aby byli pobožni k tvé svaté Matce, oddělivše se od Tebe a od tvé svaté Církve; ale míním křesťany katolické, ano i doktory mezi katolíky, kteří, holedbajíce se, že učí pravdám jiné, neznají Tebe ani tvé svaté Matky, leda způsobem rozumářským, suchým, jalovým a lhostejným. Tito páni jenom zřídka mluví o tvé svaté Matce a o pobožnosti, jakou k ní dlužno míti, poněvadž se bojí, jak říkají, aby se nezvrhla, aby se neukřivdilo Tobě přílišným uctíváním tvé svaté Matky. Uvidí-li nebo uslyší-li, že někdo pobožný k svaté Panně často mluví o pobožnosti k této milé Matce způsobem něžným, silným a přesvědčivým, jako o

bezpečné pomoci prosté šálení, o krátké cestě prosté nebezpečnosti, o neposkvrněné cestě prosté nedokonalosti a o zázračném tajemství, jak naléztí Tebe a dokonale Tě milovati, rozkřiknou se naň a postaví mu tisíc falešných důvodův, by mu dokázali, že netřeba mluvití tolik o svaté Panně, že se tato pobožnost často zvrhá a že se třeba zasaditi, aby se tomu učinila přítrž, a mluvití spíše o Tobě, než míti lid k pobožnosti k svaté Panně, kterou už milují dosti.

Slyšeti je někdy mluvití o pobožnosti k tvé svaté Matce, nikoli aby ji šířili a o ní přesvědčovali, nýbrž aby činili přítrž zvrhlostem, jež z ní vznikají; zatím však ti to páni nemají žádné zbožnosti, žádné vroucnosti pro Tebe, poněvadž jí nemají pro Marii. Dívají se na Škapulír a na Růženec jako na pobožnosti, hódící se duchům slabým a nevědomým, bez nichž možno se spasiti; a padne-li jim do rukou někdo pobožný k svaté Panně, který říká svůj Růženec nebo konává jinou pobožnost k ní, brzo změni mu ducha i srdce: místo Růžence poradí mu modlití se sedmero žalů; na místo pobožnosti k svaté Panně poradí mu pobožnost k Ježíši Kristu.

Ó můj rozmilý Ježíši, mají ti to lidé tvého ducha? Působí Ti radost takovýmto počíná-

ním? Líbí se Ti, že se nepřičiňují veškerým úsilím, by se líbili tvé Matce, ze strachu, aby se Tobě neznelíbili? Brání pobožnost k tvé Matce v pobožnosti k Tobě? Přisvojuje si ona úctu, kterou ji vzdáváme? Žije toliko pro sebe? Jest ona jakousi cizinkou, jež nemá žádného spojení s Tebou? Znelibujeme se Ti, přejeme-li si jí se líbiti? Odlučujeme se nebo vzdalujeme se od tvé lásky, dávající se jí a ji milující? A přece, můj rozmilý Mistře, neodvracela by více valná část učencův od pobožnosti k tvé svaté Matce a nebyla by k ní lhostejnější, kdyby vše, co jsem právě řekl, bylo pravda. Ochraň mne, Pane, ochraň mne jejich citův a jejich pobožností, a dej mi nějaký podíl na citech vděčnosti, vážnosti, úcty a lásky, kterou máš vůči své svaté Matce, abych Tebe miloval a oslavoval tím více, čím Tě budu více napodobiti a následovati z největší blízkosti.

Jako bych až dosud ještě nic nebyl řekl ke cti Tvé svaté Matky, dej mi milost, abych ji chválil důstojně: *Fac me digne tuam Matrem collaudare*, přese všechny její nepřátele, kteří jsou tvými nepřáteli, a bych jim hlasitě řekl se Svatými: *Non praesumat aliquis Deum se habere propitium qui benedictam Matrem offensam habuerit . . .* „Ať se nikdo nedomýšlí, že Bůh mu bude mi-

lostiv, rozhněvá-li sobě požehnanou Matku.“ Aby se nám dostalo od tvého milosrdenství opravdové zbožnosti k tvé svaté Matce a bychom jí nadchli celou zemi, učiň, ať vroucně miluji Tebe a přijmi za to modlitbu rozničenou, kterou k Tobě vznáším se svatým Augustinem a s tvými opravdovými přáteli:

„Tu es Christus, pater meus sanctus, Deus meus pius, rex meus magnus, pastor meus bonus, magister meus unus, adiutor meus optimus, dilectus meus pulcherrimus, panis meus vivus, sacerdos meus in æternum, dux meus ad patriam, lux mea vera, dulcedo mea sancta, via mea recta, sapientia mea præclara, simplicitas mea pura, concordia mea pacifica, custodia mea tota, portio mea bona, salus mea sempiterna.

„Christe Jesu, amabilis Domine, cur amavi, quare concupivi omni vita mea quidquam præter te, Jesum Deum meum? Ubi eram, quando tecum mente non eram? Jam ex hoc nunc, omnia desideria mea, incalescite et effluite in Dominum Jesum; currite, satis hactenus tardastis; properate quo pergitis; quærite quem quæritis. Jesu, qui non amat te, anathema sit; qui te non amat, amaritudinibus repleatur. . . O dulcis Jesu, te amet, in te delectetur, te admiretur omnis sensus bonus tuæ conveniens laudi. Deus cordis mei et pars mea, Christe Jesu, deficiat cor meum spiritui suo, et vivas tu in me, et concalescat in spiritu meo vivus carbo amoris tui, et excre-scat in ignem perfectum; ardeat jugiter in ara

cordis mei, ferveat in medullis meis, flagret in absconditis animae meae; in die consummationis meae consummatus inveniar apud te . . . Amen."

„Ty jsi Kristus, otec můj svatý, Bůh můj miloslivý, král můj veliký, pastýř můj dobrý, učitel můj jediný, pomocník můj nejlepší, milý můj nejkrásnější, chléb můj živý, kněz můj na věky, vůdce můj do vlasti, světlo moje pravé, sladkost moje svatá, cesta moje přímá, moudrost moje přejasná, prostota moje ryzí, svornost moje pokojná, stráž moje úplná, podíl můj dobrý, spása moje věčná.

„Kriste Ježíši, milování hodný Pane, nač jsem miloval, proč jsem si žádal celý svůj život něčeho mimo tebe, Ježíše, Boha svého? Kde jsem byl, když s tebou jsem myslil nebyl? Již od této chvíle všechny moje žádosti rozehřívejte se a vylévejte se v Pána Ježíše; běžte, dostiňte se naotálely; chvátejte, kam spějete; hledejte, koho hledáte. Ježíši, kdo nemiluje tebe, budiž proklet; kdo tebe nemiluje, budiž naplněn hořkostmi . . . Ó sladký Ježíši, tebe milujž, v tobě se kochejž, tobě se podivujž všeliký smysl dobrý, tvé odpovídající chvále, Bože srdce mého a díle můj, Kriste Ježíši, nechť zhyne srdce moje duchu svému a živ jsi ty ve mně, a nechť se rozpálí v duchu mém živé uhlí tvé lásky a se rozhoří v dokonalý oheň; nechť hoří na oltáři srdce mého, žíře v útrobach mých, plá ve skryších duše mé; v den dokonání mého kéž budu nalezen dokonalým u tebe . . . Amen.“

Schválně dal jsem latinsky tuto podivnou modlitbu svatého Augustina, aby ti, kdo umějí

latinsky, modlili se ji každý den, prosíce o lásku k Ježíši, kterého hledáme božskou Marií.

Druhá pravda. Z toho, čím jest Ježíš Kristus vzhledem k nám, dlužno uzavíratí, že nikterak nenáležíme sobě, jak praví Apoštol, nýbrž zcela úplně jemu, jako jeho údové a jeho otroci, které koupil nekonečně draho, za cenu veškeré své krve. Před Křtem náleželi jsme démonovi jako jeho otroci; a Křest nás učinil opravdovými otroky Ježíše Krista, kterým jenom proto jest živu býti, pracovati a umíratí, aby nesli ovoce skrze tohoto Bohočlověka, oslavovali ho ve svých tělech a učinili ho králem ve svých duších, poněvadž jsme jeho výbojem, jeho lidem získaným a jeho dědictvím. Z téhož důvodu přirovnává nás Duch Svatý: 1. k stromům štípeným podél vod milosti na poli Cirkve, kterým jest vydati ovoce v jejich čas; 2. k ratolestem vinné révy, jejímž kmenem jest Ježíš Kristus, kterým jest vydati hrozny dobré; 3. k stádu, jehož pastýřem jest Ježíš Kristus, k stádu, kterému se jest rozmnožovati a dávatí mléko; 4. k zemi dobré, jejímž vzdělavatelem jest Bůh a v níž símě se rozmnožuje a rodí třicetkrát, šedesátkrát, stokrát tolik. Ježíš Kristus zlořečil neúrodnému fiku a zavrhl služebníka neužitečného, který neuplatní své hřivny. Vše

to nám dokazuje, že Ježíš Kristus si přeje bráti nějaké ovoce s našich chatrných osob, totiž naše dobré skutky, neboť tyto dobré skutky příslušejí jedině jemu : *Creati in operibus bonis in Christo Jesu* (Efes, II, 10) „Stvoření ve skutcích dobrých v Ježíši Kristu.“ Z těchto slov jest jasno, že Ježíš Kristus jest jediným počátkem a má býti jediným koncem všech našich dobrých skutků, a že máme sloužiti jemu netoliko jako najatí služebníci, nýbrž jako otroci láskou. Vysvětlím se...

Jsou dva způsoby zde na zemi, jak náležeti někomu jinému a záviseti na jeho moci, totiž prostá služba a otroctví; dle toho nazýváme někoho služebníkem a někoho otrokem.

Služebností obecnou u křesťanů člověk se pronajímá k službě jinému na určitou dobu za takovou a takovou mzdu nebo za takovou a takovou odměnu.

Otroctvím jest člověk úplně závislý na jiném po celý svůj život a jest povinen sloužiti svému pánu, aniž si osobuje nějakou mzdu nebo odměnu, jako některé jeho dobytče, nad kterým má právo života i smrti.

Otroctví jest trojí: otroctví od přírody, otroctví z násilí a otroctví dobrovolné. Vši-

chni tvorové jsou otroky Božími způsobem prvním: *Domini est terra et plenitudo ejus*; démoni a zavrženci způsobem druhým; Spravedliví a Svatí způsobem třetím. Otroctví z vůle jest nejslavnější u Boha, který hledí na srdce, který si žádá srdce a který se nazývá Bohem srdce, čili vůle láskyplné, neboť tímto otroctvím vyvoluje se nade všechno Bůh a jeho služba, i kdyby přirozenost k tomu nezavazovala.

Jest naprostý rozdíl mezi služebníkem a otrokem. 1. Služebník nedává všeho, co jest, všeho, co má, a všeho, čeho může získati skrze jiného nebo sám sebou; otrok však dává se úplně celý, se vším, co má, a se vším, čeho může získati, bez jakékoliv výjimky. 2. Služebník vyžaduje mzdy za služby svému pánovi; otroku však nelze vyžadovati od něho ničeho, nechť s jakoukoliv pílí, s jakoukoliv dovedností, s jakoukoliv silou pracuje. 3. Služebník smí opustiti svého pána, kdy se mu zlíbí, nebo alespoň když vyprší doba jeho služby; otrok však nemá práva opustiti svého pána, kdy se mu zlíbí. 4. Pán služebníkův nemá žádného práva nad jeho životem a smrtí, aby se nedopustil nespravedlivé vraždy, kdyby ho zabil jako některého svého sousedara; pán však otrokův má dle zákonů prá-

vo života i smrti nad ním, že ho může komukoliv prodati nebo ho zabít, jako by bez rozdílu učinil se svým koněm. 5. Posléze služebník jest jenom na jistý čas v službě pánově, a otrok na vždy.

Není u lidí ničeho, čím bychom více náleželi druhému, než otroctví; nic také není u křesťanů, čím bychom neobmezeněji náleželi Ježíši Kristu a jeho svaté Matce, nežli dobrovolným otroctvím po vzoru samého Ježíše Krista, kterýž vzal na sebe způsobu otroka z lásky k nám: *Formam servi accipiens*, a svaté Panny, která si říká děvečka a otrokyně Páně. Apoštol nazývá sebe s chloubou *servus Christi*. Křesťané jsou nazýváni vícekrát v Písmě svatém *servi Christi*; toto slovo *servus* dle velmi oprávněné poznámky jistého velikého muže znamenalo kdysi jenom otroka, poněvadž ještě ani nebylo služebníků, jako jsou dnes, neboť pánům sloužili jenom otroci nebo propuštěnci: což Katechismus svatého Koncilu tridentského, aby nedopustil žádné pochybnosti, že jsme otroky Ježíše Krista, vyjadřuje termínem, který nikterak není dvojsmyslný, nazýváje nás *mancipia Christi*, „otroky Ježíše Krista“.

Tak-li tomu jest, pravím, že jsme povinni náležeti Ježíši Kristu a sloužiti jemu neto-

liko jako služebníci námezdní, nýbrž jako otroci z lásky, kteří z veliké své lásky dávají se jemu a zavazují se mu sloužiti jakožto otroci, jedině pro čest, že budou náležeti jemu. Před Křtem byli jsme otroky ďáblovými; Křest nás učinil otroky Ježíše Krista; buď jest dlužno, aby křesťané byli otroky ďáblovými, nebo aby byli otroky Ježíše Krista.

Co pravím neomezeně o Ježíši Kristu, pravím s omezením o svaté Panně. Ježíš Kristus vyvoliv si ji za neodlučnou průvodkyni svého života, své smrti, své slávy a své moci na Nebi i na zemi, dal jí milostí poměrně k své Velebnosti všechna a táž práva i výsady, jež má sám od přirozenosti: *Quidquid Deo convenit per naturam, Mariae convenit per gratiam* . . . „Cokoliv přísluší Bohu přirozeností, Marii přísluší milostí“, říkají Svatí: tak že majíce oba, dle nich, jen tutéž vůli a tutéž moc, mají oba tytéž poddané, služebníky a otroky.

Možno tedy podle smýšlení Svatých a mnoha velikých mužů nazývat se a učiniti se otrokem přesvaté Panny, bychom tím byli dokonaleji otroky Ježíše Krista. Skrzesvatou Pannu Náš Pán přišel k nám; skrze ni máme jíti i my, chceme-li přijíti k němu. Maria není jako ostatní tvorové, kteří, kdybychom se k nim

přiklonili, spíše by nás snad vzdalovali Boha, než aby nás k němu přibližovali; nejsilnější snahou Mariinou jest spojití nás s Ježíšem Kristem, jejím Synem, a nejsilnější snahou Synovou jest, abychom přišli k němu jeho svatou Matkou; a vzdáváme čest a působíme radost jemu, počínáme-li si takto, jako bychom vzdali čest a způsobili radost nějakému králi, kdybychom, chtějice býti dokonaleji jeho poddanými a jeho otroky, učinili se otroky královninými. Proto svatí Otcové a svatý Bonaventura po nich praví, že svatá Panna jest cestou k Našemu Pánu: *Via veniendi ad Christum est appropinquare ad illam.*

A dále, když jest svatá Panna, jak jsem pravil, královnou a panovnicí Nebe i země: *Imperio Dei omnia subjiciuntur et Virgo; ecce imperio Virginis omnia subjiciuntur et Deus*, praví svatý Anselm, svatý Bernard, svatý Bernardin, svatý Bonaventura, nemá-liž tolik poddaných a otrokův, co jest tvorův? Není-liž rozumno, aby mezi tolika otroky z přinucení byli otroci z lásky, kteří by si úplně svobodně zvolili, jakožto otroci, Marii za svoji Panovnici? Cože! lidé a ďábli měli by svoje dobrovolné otroky, a Maria by jich neměla? Cože! nějaký král bude si považovati za čest, že královna, jeho družka, má otroky, nad

nimiž má právo života i smrti, poněvadž čest a moc její jest ctí a mocí jeho; a někdo by se směl domnívati, že Náš Pán, který jakožto nejlepší ze všech synův účastnu učinil svou svatou Matku veškeré své moci, nalézá špatným, aby měla otroky? Má snad méně úcty a lásky ke své Matce než Asvérus k Esthere a než Salomoun k Bethsabé? Kdo by se toho odvážil říci ba jenom pomysli?

Ale kam mne to vede moje péro? Nač se tu zastavuji a dokazuju něco tak zřejmého? Nechce-li někdo, abychom se nazývali otroky svaté Panny, co na tom! Ať se učiní a nazývá sebe otrokem Ježíše Krista, tím jest otrokem svaté Panny, poněvadž Ježíš jest plodem a slávou Mariinou. A to se činí dokonale pobožností, o níž budeme mluvit dále.

Třetí pravda. Naše nejlepší skutky bývají obyčejně poskvrněny a porušeny špatným základem, který jest v nás. Dáme-li čisté jasné vody do nádoby, jež zapáchá, nebo víno do sudu, jehož vnitřek jest nakažen jiným vínem, jež v něm bylo, voda čistá a dobré víno se nakazí a snadno tím zapáchnou. Právě tak když Bůh dá do nádoby naší duše, nakažené hříchem prvopočátečním i vlastním, svoje milosti a nebeskou rosu nebo lahodné víno své lásky, jeho dary bývají obyčejně

nakaženy a poskvrněny špatným kvasem a špatným základem, který v nás zůstavil hřích; naše skutky, i skutky ctností nejvznešenějších, jeví toho stopy. Jest tedy převelmi důležité k nabytí dokonalosti, již nelze nabýti leč sjednocením s Ježíšem Kristem, abychom se vyprázdnili z toho, co jest v nás špatného: sice Náš Pán, který jest neskonale čistý a neskonale nenávidí sebe menší skvrny v duši, zavrhně nás od své tváře a nikterak se s námi nespojí.

Abychom se vyprázdnili ze sebe samých, dlužno 1. dobře znáti osvícením Ducha Svatého náš špatný základ, naši neschopnost v jakémkoliv dobru prospěšném spáse, naši slabost ve všem, naši nestálost v každé době, naši nehodnost jakékoliv milosti a naši nepravost na každém místě. Hřích našeho prvního otce nás všecky nakazil, zkyselil, vzdul a porušil, jako kvas zkyseluje, vzdouvá a porušuje těsto, do kterého se dává. Hříchy vlastní, jichž jsme se dopustili, ať smrtelné nebo všední, ať jakkoliv jsou odpuštěny, zvýšily naši žádostivost, naši slabost, naši nestálost a naši porušenost a zůstavily zhoubné stopy v naší duši. Naše těla jsou tak porušena, že je nazývá Duch Svatý těly hříchu, počatými v hříchu, vychovanými v hří-

chu a schopnými všeho hříchu, těly poddanými tisícerym a tisícerym nemocem, jež se kazí den ze dne a jež neplodí leč červy a hnilobu.

Naše duše, spojená s naším tělem, tak zhmožněla, že se nazývá masem: *Neboť veliké maso porušilo cestu svoji*. Nemámeť dědictvím leč pýchu a zaslepenost v duchu, zatvrzelost v srdci, slabost a nestálost v duši, žádostivost, odbojné vášně a nemoci v těle. Jsmeť od přírody pyšnější než pávi, upoutanější k zemi než ropuchy, necudnější kozlů, závistivější hadů, obžernější prasat, zlostnější tygrův a línější želv, chabější třtiny a nestálejší korouhviček na střeše. Nemámeť ve svém základu leč nicotu a hřích a nezasluhujeme si leč Božího hněvu a věčného pekla.

Třeba se potom diviti, řekl-li Náš Pán, že tomu, kdo ho chce následovati, jest se vzdáti sama sebe a nenáviděti své duše; že ten, kdo milovati bude duši svou, ztratí ji, a ten, kdo ji bude nenáviděti, spasí ji? Tato Moudrost neskonalá, jež nedává příkázání bez důvodu, poroučí nám, abychom se nenáviděli, jenom proto, že jsme velmi a velmi hodni nenávisi: nic tak hodného lásky jako Bůh, nic tak hodného nenávisi jako my.

2. Abychom sami ze sebe se vyprázdnili, dlužno, abychom denně sami sobě umírali:

to jest, dlužno se zřici činnosti mohutností své duše a smyslů svého těla, dlužno se dívatí, jako bychom ani neviděli, poslouchatí, jako bychom ani neslyšeli, užívatí věcí tohoto světa, jako bychom jich ani neužívali, čemuž říká svatý Pavel denně umíratí: *Quotidie morior*. Když zrnko obilní, padši do země, neumře, zůstává samo a nevydává žádného dobrého ovoce: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet*. Nezemřeme-li sami sobě a nepovedou-li nás naše sebe světější pobožnosti k této nezbytné a úrodné smrti, nepřinese žádného řádného ovoce, a naše pobožnosti vyjdou na plano; všechny naše spravedlnosti budou poskvrněny naší sebeláskou a naší vlastní vůlí, což Bohu zoškliví největší oběti a nejlepší skutky, jakých bychom byli schopni; a tak po své smrti nalezneme se s rukama prázdnýma ctností a zásluh a nebudeme míti ani jiskérky lásky ryzí, jež bývá udílена toliko duším sobě mrtvým, jichž život jest skryt s Ježíšem Kristem v Bohu.

3. Dlužno si vyvoliti ze všech pobožností k přesvaté Panně tu, jež nás nejvíce vede k tomuto umření sobě, jakožto nejlepší a nejvíce posvěcující; neboť netřeba se domnívatí, že jest všecko zlato, co se třpytí, že vše

jest med, co jest sladké, a že vše, co jest snadno a koná to nejvíce lidí, jest posvěcující. Jako jsou tajemství přírodní, by s malým nákladem a s lehkostí vykonaly se práce přirozené, právě tak jsou tajemství v řádu milosti, by se v krátkém čase, s radostí a bez nesnází vykonaly práce nadpřirozené, bychom se vyprázdnili sami ze sebe, naplnili se Bohem a stali se dokonalými.

Pobožnost, kterou já míním odhaliti, jest jedním z těchto tajemství milosti: neznámé velikému počtu křesťanů, známé nečetným zbožným lidem, konané a chuťnané ještě mnohem věřících. Abych začal odhalovati menším počtem tuto pobožnost, uvádím čtvrtou pravdu, jež jest následkem třetí.

Čtvrtá pravda. Jest dokonalejší, protože pokornější, nepřístupovati k Bohu sám, bez prostředníka. Poněvadž náš základ, jak jsem právě ukázal, jest tak porušen, opíráme-li se o svoje vlastní práce, důmysl, přípravy, bychom přišli k Bohu a jemu se líbili, jest jisto, že všechny naše spravedlnosti budou poskvřněny nebo malé váhy před Bohem, by ho pohnuły spojití se s námi a vyslyšeti nás. Také nikoliv bez důvodu dal nám Bůh prostředníky u své Velebnosti: viděl naši nehodnost a neschopnost; měl útrpnost s námi, a by nám

poskytl přístupu k svým milosrdenstvím, dal nám mocné přimluvce u své výsosti : tak že kdybychom opominuli těchto prostředníků a přistupovali přímo k jeho svatosti bez jakéhokoliv doporučení, neměli bychom dosti pokory, neměli bychom dosti úcty k Bohu tak vznešenému a svatému ; více bychom si dovolovali k tomuto Králi králů, než bychom si dovolili ke králi nebo knížeti pozemskému, k němuž bychom se neodvážili přistoupiti bez nějakého přítele, jenž by mluvil za nás.

Náš Pán jest naším přimluvcem a prostředníkem našeho vykoupení u Boha Otce ; skrze něho jest nám prositi s celou Církví vítěznou a bojující ; skrze něho máme přístup k jeho Velebnosti, a nikdy před něho nepředstupujeme, leč podporováni a oděni jeho zásluhami, jako malý Jakob kožemi kozelčími před svého otce Izáka, by přijal jeho požehnání.

Ale nemáme žádné potřeby prostředníka u Prostředníka samého ? Jest naše čistota tak dokonalá, by nás s ním přímo spojovala a skrze nás samé ? Není-liž on Bůh, ve všem rovný svému Otci a tudíž Svatý svatých, tak hodný úcty jako jeho Otec ? Učinil-li se ze své neskonale lásky naší zárukou a naším prostředníkem u Boha, svého Otce, by ho

ukrotil a jemu zaplatil, čím jsme mu byli povinni, plyne z toho, abychom měli méně úcty a bázně k jeho velebnosti a svatosti?

Řekněme tedy směle se svatým Bernardem, že jest nám třeba prostředníka u Prostředníka samého, a že božská Maria jest neschopnější, konati tuto milosrdnou úlohu; skrze ni Ježíš Kristus přišel, a skrze ni dlužno nám jíti k němu. Bojíme-li se jíti přímo k Ježíši Kristu, svému Bohu, v bázni z jeho neskonalé výsosti nebo pro svou nízkost a své hříchy, směle vzývejme o pomoc a přimluvu Marii, svou Matku: ona jest dobrá, ona jest laskavá; na ní není nic drsného ani nevlídného, nic příliš povznešeného a příliš skvoucího; patřice na ni, vidíme pouhou svoji přirozenost. Neníť sluncem, jež by ostrostí svých paprsků snadno nás oslepilo pro naši slabost; ale jest krásna a něžna jako měsíc, jenž přijímá světlo od slunce a mírní je, by bylo přiměřeno našemu mdlému zraku; jestiť tak milosrdna, že neoslyší nikoho z těch, kdo k ní volají, by za ně orodovala, nechť jakkoliv jsou hříšni; neboť, jak praví Svatí, nikdy nebylo slýcháno, co svět světem stojí, že by se byl kdo utíkal k svaté Panně s vytrvalou důvěrou a byl od ní oslyšen. Jestiť tak mocna, že nikdy nebyla zamilnuta ve svých

žádostech ; jí netřeba leč předstoupiti před svého Syna s prosbou, a ihned on souhlasí, ihned přijímá ; bývá vždyckyláskyplně přemožen srdcem a prosbami své předrahé Matky.

Toto vše jest vyňato ze svatého Bernarda a ze svatého Bonaventury, takže dle nich máme tři stupně, jdouce k Bohu : prvním, který nám jest nejbliže a nejpřiměřenější našim schopnostem, jest Maria ; druhým jest Ježíš Kristus ; a třetím jest Bůh Otec. Abychom přišli k Ježíši, dlužno, abychom přišli k Marii, naší prostřednici přímlovou ; abychom přišli k věčnému Otci, dlužno, abychom přišli k Ježíši, našemu prostředníku vykoupením. Nuže pobožností, kterou dále naznačím, právě tento pořádek se zachovává dokonale.

Pátá pravda. Jest přenesnadno, vzhledem k naší slabosti a křehkosti, bychom uchovali v sobě milosti a poklady, jichž se nám dostalo od Boha : 1. poněvadž máme tento poklad, cennější nebe i země, v nádobách křehkých : *Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus*, v těle porušitelném, v duši slabé a nestálé, kterou každá maličkost mate a sráží ; 2. poněvadž démonové, kteří jsou lotři zchytralí, rádi by nás znenadání zaskočili a do posledního oloupili : číhají dnem i nocí příznivé chvíle ; proto bez ustání obchá-

zejí, aby nás sežrali a hříchem uzmuli nám
ve chvíli všechny milosti a zásluhy, jichž jsme
si získali za mnoho let. Jest třeba, aby jejich
zlota, jejich prohnání, jejich úskoky a jejich
počet velmi a velmi nám naháněly strachu
z tohoto neštěstí, uváží-li se, že osoby více na-
plněné milostmi, bohatší ctnostmi, hlouběji
utvrzené ve zkušenosti a vyšší ve svatosti byly
zaskočeny, okradeny a neblaze zdrancovány.
Ach! kolikrát se spatřilo, jak cedry libanské
a hvězdy s oblohy žalostně padly a ztratily
všechnu svou vysokost a svou jasnost ve
chvíli! Odkud tato podivná změna? Nebylo
o z nedostatku milosti, které nechybí nikomu,
ale z nedostatku pokory. Cítili se silnějšími
a mocnějšími než byli, schopnějšími uchrániti
svých pokladů; důvěřovali sobě a opírali se
o sebe; měli svůj dům za dosti bezpečný a
svoje pokladnice za dosti pevné, by uchrá-
nili drahocenného klenotu milosti, a pro tuto
nepatrnou oporu, již měli v sobě, třebas se
jim zdálo, že se opírají jedině o milost Boží,
přespravedlivý Pán dopustil, by byli okradeni,
zřídí je jich samy sobě. Běda! kdyby bý-
vali poznali podivuhodnou pobožnost, kterou
ukážu dále, bývali by svěřili svůj klenot Pan-
tě mocné a věrné, jež by jim ho byla ochrá-
nila jako svého vlastního statku, ano bývala

by si to učinila závazkem spravedlnosti. 3. Jest nesnadno vytrvati v milosti pro nesmírnou zkaženost světa. Svět jest nyní tak zkažen, že jest skorem nevyhnutelno, aby srdce zbožná se jím pošpinila, když ne jeho blátem, aspoň jeho prachem: tak že jest jakýmsi zázrakem, zůstane-li někdo pevný uprostřed tohoto dravého přívalu a není jím stržen, uprostřed tohoto bouřlivého moře a není potopen nebo oloupen piráty a korsáry, uprostřed tohoto zamořeného vzduchu a není jím nakažen; Panna nejvýš věrná, v níž had neměl podílu, koná tento zázrak na těch, kteří a které jí slouží tím krásným způsobem.

Když jsme přijali těchto pět pravd, dlužno nyní lépe než kdy si vyvoliti pravou pobožnost k přesvaté Panně: neboť jsou také falešné pobožnosti, které snadno jest považovati za pravé. Dábel, jako nějaký padělatel peněz a zchytralý a prohnáný podvodník, již tolik duší ošálil a zatratil falešnou pobožností i k přesvaté Panně, že užívá den ze dne své ďábelské zkušenosti, by jí zatratil mnoho jiných, uspává duše ve hříchu, pod zástěrou několika špatně říkaných modliteb a několika vnějších pobožností, jež jim vnuká. Jako padělatel peněz padělává jenom zlato a stříbro a velmi zřídka jiné kovy, poněvadž to nestojí za ná-

mahu, tak duch zlý nepadělá tolik ostatních pobožností jako pobožnosti Ježíšovy a Mariiiny, svaté Přijímání a pobožnost k svaté Panně, poněvadž jsou mezi ostatními pobožnostmi tím, čím jsou zlato a stříbro mezi kovy.

Jest tedy velmi důležité poznati napřed: 1. falešné pobožnosti k svaté Panně, bychom se jich vystříhali; 2. pravou pobožnost, bychom se jí oddali. Potom mezi tolika rozličnými způsoby pravé pobožnosti k svaté Panně vysvětlím podrobněji v druhé části tohoto spisu, který způsob jest nejdokonalější, Marii nej příjemnější, nejvíce oslavuje Boha a nás nejvíce posvěcuje, abychom se ho přidrželi.

1. O falešných pobožnostech k Svatě Panně.

Nalézám sedmero falešně pobožných a falešných pobožností k svaté Panně, totiž: pobožné *sudilkářské*, pobožné *úzkostlivé*, pobožné *zevnější*, pobožné *opovážlivé*, pobožné *nestálé*, pobožné *pokrytecké*, pobožné *zištné*.

Pobožnými *sudilkářskými* bývají obyčejně pyšní učenci, duchové osvícení a všemu rozumějící, kteří mají opravdu jakousi pobož-

nost k svaté Panně, ale kteří kritisují skoro všecky projevy zbožné úcty, jež lidé prostí vzdávají prostě a svatě této Matičce, poněvadž se nelíbí jejich choutkám. Berou v pochybnost všecky zázraky a příběhy, vypravované spisovateli hodnými víry nebo vyňaté z letopisů řeholních Řádů, jež vydávají svědectví o milosrdenstvích a moci přesvaté Panny. Jest jim trýzní dívati se na lidi prosté a pokorné, ani klečí před oltářem neb obrazem svaté Panny, někdy v koutech ulic, a modlí se k Bohu; i obviňují je až z modlářství, jako by se klaněli dřevu nebo kameni; říkají, že co jich se týče, nikterak nemilují těchto vnějších pobožností a že nejsou tak slabého ducha, by dávali víru tolika bajkám a povídačkám, jež se rozšiřují o svaté Panně. Když jim uvedete předivné chvály, jež jí vzdávají svatí Otcové, buď odpoví, že mluvili řečnický, nadsázkou, nebo dávají jejich slovům špatný výklad. Takovýchto falešných pobožných, lidí pyšných a světských jest se velmi obávati; ubližují přetěžce pobožnosti k nejvyšší Panně a vzdalují od ní lidi žalostným způsobem, pod záminkou vymýtití pobožnosti zvrhlé.

Pobožnými *úzkostlivými* jsou lidé, kteří se bojí, aby nepotupili Syna, uctívající Mat-

ku, aby tuto vyvyšující, nesnížili onoho. Ti nesnesou, aby se vzdávaly svaté Panně přespravedlivé chvály, jež jí vzdali svatí Otcové; jen s trýzní vidí více lidí před oltářem Mariiným než před Velebnou Svátostí, jako by byly proti sobě; jako by ti, kdož se modlí k svaté Panně, nemodlili se skrze ni k Ježíši Kristu! Nechtějí, aby se mluvilo tak často o této velebné Panovnici, abychom se na ni tak často obraceli. Slyšte několik průpovědí, jež mají ve zvyku: „Nač tolik růženců, tolik bratrstev a vnějších pobožností k svaté Panně? V tom jest hodně nevědomosti! Tím se dělá z našeho náboženství svaťouškářství. Mluvte mi o těch, kteří jsou pobožni k Ježíši Kristu (a mimochodem řečeno, jmenují ho často ani nesmekajíce): dlužno se utíkat k Ježíši Kristu, onť naším jediným Prostředníkem; dlužno kázat Ježíše Krista, to jest půda pevná!“ Co říkají, jest pravda v jistém smyslu, ale tím, jak toho užívají, by překáželi v pobožnosti k svaté Panně, stává se to velmi nebezpečným a zchytralou léčkou zlého ducha, pod záminkou dobra většího; neboť nikdy se více neuctívá Ježíš Kristus, než když se více uctívá jeho přesvatá Matka, poněvadž neuctívá se Maria, leč aby se uctíval dokonaleji Ježíš Kristus; poněvadž nejdeme

k Marii, leč jako k cestě, kterou hodláme naléztí cíl, k němuž spějeme a jímž jest Ježíš.

Církev svatá a Duch Svatý žehnají svatě Panně na prvním místě a Ježíši Kristu na místě druhém: *benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui Jesus*. Nikoliv proto, že by svatá Panna byla více než Ježíš Kristus nebo jemu rovna: toť by byl nesnesitelný blud, ale že chceme-li dokonaleji žehnati Ježíši Kristu, dlužno, abychom napřed žehnali Marii. Řekněme tedy se všemi pravými pobožnými k svatě Panně proti těmto falešným pobožným úzkostlivým: *Ó Maria, požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého Ježíš*.

Pobožnými *zevnějšími* jsou lidé, u nichž všecka zbožnost k Marii záleží v zevnějších cvičeních, kteří chuťnají jenom zevnějšek pobožnosti k přesvaté Panně, poněvadž nikterak nemají ducha vnitřního; kteřížto budou s chvatem říkati spoustu růženců, obcovati několika Mšim bez pozornosti, budou choditi v průvodech bez nábožnosti, dají se do všech brátrstev, aniž polepší života svého, aniž budou násilím krotiti své vášně, aniž budou napodobiti ctnosti této přesvaté Panny. Milují jenom citové dojmy pobožnosti a nechutnají jejího jádra; nemají-li citlivostí ve

svých cvičeních, myslí, že už nečiní nic, padají ve zmatek, nechávají všeho nebo dělají všecko páte přes deváté. Svět jest pln takovýchto zevnějších pobožných, a není nad ně větších kritikův osob modlitby, které jsou bedlivy vnitra jakožto podstaty, nepohrdající skromným zevnějškem, který vždycky provází pravou pobožnost.

Pobožnými *opovážlivými* jsou lidé oddaní svým vášním nebo milovníci světa, kteří pod krásným jménem křesťanův a pobožných k svaté Panně skrývají buď pýchu nebo lakomství nebo nečistotu nebo opilství neb hněv nebo klení nebo proklínání nebo nespravedlnost atd.; kteřížto spí pokojně ve svých zlých návycích, nečiníce si valně násilí, by se napravili, pod záminkou, že jsou pobožni k svaté Panně; kteřížto si slibují, že Bůh jim odpustí, že nezemrou bez zpovědi a že nebudou zatraceni, poněvadž říkají svůj růženec; poněvadž se postí v sobotu; poněvadž jsou z bratrstva svatého Růžence nebo Škapuliře, nebo z takových jiných družin; poněvadž nosí hábitek nebo řetízek svaté Panny atd. Řekne-li se jim, že jejich pobožnost jest jenom šálením ďáblovým a jenom zhoubnou opovážlivostí, vrhající je v zatracení, nechtějí tomu věřit; říkají, že Bůh jest

dobrý a milosrdný; že nás nestvořil, aby nás zavrhl; že není člověka, aby nehřešil; že jistě neumrou bez zpovědi; že dobré *peccavi* (zhřešil jsem) v hodinku smrti dostačí; že jsou pobožni k svaté Panně; že nosí škapulíř; že říkají den co den, bez výčitky a bez chlouby, sedm *Otčenášův* a sedm *Zdrávasů* k její cti; že se dokonce někdy modlívali růženec a hodinky svaté Panny; že se postí atd. Na potvrzenou toho, co říkají, a by se ještě více oslepili, připomínají několik příběhův, jež slyšeli nebo četli v knihách, ať pravdivých nebo klamných, na tom nesejde, jež dosvědčují, že osoby zemřevší ve hříchu smrtelném, bez zpovědi, byly za to, že říkávaly za života některé modlitby nebo vykonávaly nějaké pobožnosti k svaté Panně, buď vzkříšeny, aby se vyzpovídaly, nebo jejich duše zázračně zůstala v těle až do zpovědi, nebo milosrdenstvím svaté Panny dostalo se jim od Boha v hodinku smrti zkroušenosti a odpuštění jejich hříchův a tak byli spaseni, a že tudíž se naději téhož. Nic tak zavržení hodného v křesťanství, jako tato ďábelská opovážlivost: neboť jak možno říkat s pravdou, že milujeme a uctíváme svatou Pannu, když svými hříchy probodáváme, křížujeme a nelítostně urážíme Ježíše Krista, jejího Syna? Kdyby

Maria učinila si zákonem zachraňovati svým milosrdenstvím takové lidi, schvalovala by zločin, pomáhala by křižovati, urážeti svého božského Syna; kdo by si to směl kdy pomyslit?

Pravím, že kdo by si takto zahrával s pobožností k svaté Panně, jež po pobožnosti k Našemu Pánu v Nejsvětější Svátosti jest nejsvětější a nejpodstatnější, dopouštěl by se hrozné svatokrádeže, největší a nejméně odpustitelné po svatokrádežném Přijímání.

Připouštím, že k pravé pobožnosti k svaté Panně není naprosto nutno býti tak svatým, abychom se vystříhali každého hříchu, třebaš by si toho bylo přát; ale dlužno alespoň (všimněte si dobře, co řeknu): 1. býti upřímně rozhodnut vystříhati se alespoň každého hříchu smrtelného, který uráží Matku právě tak jako Syna; 2. činiti si násilí, abychom se vystříhali hříchu; 3. vstoupiti v bratrstva, modliti se různec nebo jiné modlitby, postiti se v sobotu, atd. Vše to jest zázračně užitečno k obrácení hříšníka, i zatvrzelého; a jest-li můj čtenář takovým, byť i byl jednou nohou v propasti, rádím mu k tomu, ale s podmínkou, že nebude konati těchto dobrých skutků, leč v úmyslu vyprositi si od Boha, přímlovou svaté Panny, milosti, by hříchů svých litoval a by mu

byly odpuštěny a by nabyl síly přemáhati svoje zlé návyky a nezůstávatí pokojně ve stavu hříchu proti výčitkám svědomí, proti příkladu Ježíše Krista a Svatých a proti naučením svatého Evangelia.

Pobožnými *nestálými* jsou ti, kteří jsou pobožni k svaté Panně jen časem a kdy se jim uzdá: brzy jsou plni horlivosti, brzy zase vlažni, brzy se zdají hotovi všecko jí vykonati k službám, a za chvíli jsou jinačí. Z prvu oddají se všem pobožnostem k svaté Panně; vstoupí do všech jejích bratrstev, ale nikterak nezachovávají s věrností jejich pravidel; mění se jako luna, a Maria vrhá je pod své nohy s půlměsícem, poněvadž jsou měniví a nehodni, by byli počítáni mezi služebníky této Panny věrné, kteřížto mají za podíl věrnost a vytrvalost. Lépe jest nezatěžovati se tolika modlitbami a pobožnostmi a konati jich málo, s láskou a věrností, přes odpor světa, ďábla a těla.

Jsou ještě jiní falešní pobožní k svaté Panně, pobožní *pokrytečtí*, kteří ukrývají své hříchy a svoje zlé návyky pod plášť této Panny věrné, by byli v očích lidí takovými, jakými nejsou.

Posléze jsou pobožní *zištní*, kteří se ne-
utíkají k svaté Panně, leč aby vyhráli nějaký spor, aby unikli nějakému nebezpečí, aby o-

zdravěli z nemoci, nebo o jinou takovou potřebu, již nebýti, zapomněli by jí; ti i oni jsou falešně pobožni, kteří nikterak nejsou přípustni před Boha ani před jeho svatou Matku.

Velmi se tedy mějme na pozoru, bychom nebyli z počtu pobožných *sudilkářských*, kteří ničemu nevěří a všechno kritisují; z pobožných *úzkostlivých*, kteří se bojí, aby nebyli příliš pobožni k svaté Panně z úcty k Ježíši Kristu; z pobožných *vnějších*, u nichž všechna pobožnost záleží v cvičeních vnějších; z pobožných *opovážlivých*, kteří pod zástěrou své falešné pobožnosti k svaté Panně hnijí ve svých hříších; z pobožných *nestálých*, kteří z lehkomyšlnosti mění svoje pobožnosti, nebo jich na ráz nechávají při sebe menším pokušení; z pobožných *pokryteckých*, kteří vstupují do bratrstev a jsou sloužícími svaté Panny, by byli jmíni dobrými; a posléze z pobožných *zištných*, kteří se neúčikají k svaté Panně, leč aby byli osvobozeni z neduhův tělesných nebo aby získali statků časných.

2. O pravé pobožnosti k svaté Panně. Její znaky.

Když jsme odkryli a zavrhlí falešné pobožnosti k svaté Panně, dlužno několika slovy

ukázati zbožnost opravdovou, kteráž jest: *vnitřní, něžná, svatá, stálá, nezištná.*

Pravá zbožnost k svaté Panně jest *vnitřní*, to jest vychází z ducha a ze srdce; vyvěrá z úcty, kterou máme k svaté Panně, ze vznešeného ponětí, které jsme si učinili o jejích velikostech, a z lásky, kterou ji milujeme.

Jest *něžná*, to jest plna důvěry v přesvatou Pannu, jako dítě důvěruje v svoji matičku. Působí, že duše se k ní utíká ve všech svých potřebách tělesných i duševních, s velikou prostotou, důvěrou a něhou; že vzývá o pomoc svou Matičku v každém čase, na každém místě a v každé věci: ve svých pochybnostech, by se jí v nich dostalo světla; ve svých poblouzeních, by z nich byla zase vyvedena: ve svých pokušeních, by byla podpírána; ve svých slabostech, by byla posilňována; ve svých pádech, by byla zase pozdvihována; ve svých malomyslnostech, by byla povzbuzována; ve svých skrupulích, by jich byla zbavována; ve svých křížích, námahách a protivinstvích života, by v nich byla potěšena. Posléze ve všech neduzích těla i duše Maria jest jejím stálým útočištěm, bez bázně, by nebyla na obtíž této Matičce a by se nezprotivila Ježíši Kristu.

Pravá zbožnost k svaté Panně jest *svatá*,

to jest, má duši k tomu, by se vystříhala hříchu a napodobila ze svaté Panny zvláště její hlubokou pokoru, její živou víru, její slepou poslušnost, její ustavičnou modlitbu, její úplné umrtvování, její neporovnatelnou čistotu, její vroucí lásku, její hrdinnou trpělivost, její andělskou něhu a božskou moudrost. To jsou hlavní ctnosti přesvaté Panny.

Pravá zbožnost k svaté Panně jest *stálá*; utvrzuje duši v dobro a pudí duši, by nenechávala snadno svých pobožností; vzmužuje ji, by se na odpor postavila světu v jeho modách a zásadách; tělu v jeho chtíčích a vášních, i ďáblu v jeho pokušeních; a tak věřící v pravdě zbožný k svaté Panně nikterak není měniv, mrzut, skrupulosní, ani bázliv. Tím se nepraví, že neklesne nebo že se nezmění někdy ve své citovosti a ve své zbožnosti; ale klesne-li, zdvihne se zase, vztahuje ruku k své Maticce; pozbude-li chuti a citelné zbožnosti, nikterak se tím nesouží: neboť kdo spravedlivě a věrně jest zbožný k Marii, žije z víry v Ježíše a v Marii a ne z citů přirozenosti.

Posléze pravá zbožnost k svaté Panně jest *nezištná*, to jest vnuká duši, by nikterak nehledala sebe, nýbrž jediné Boha, v jeho svaté Matce. Kdo jest v pravdě zbožný k Ma-

rii, neslouží této velebné Královně duchem
zištným a prospěchářským, ani pro svoje do-
bro časné, ani tělesné ani duchovní, ale
jediné proto, že si zasluhuje, bychom jí slou-
žili a v ní jedinému Bohu; nemiluje Marie
zrovna proto, že mu činí dobro, nebo že ho
od ní očekává, ale protože jest hodna milo-
vání. Toť příčina, že ji miluje a slouží jí tak
věrně v nechutích a suchoparech, jako ve
slastech a vroucnostech citelných; miluje ji
tak na Kalvarii jako na svatbě v Káně. Och!
jak takový věřící zbožný k svaté Panně, jenž
nehledá sebe v ničem, když jí slouží, jest při-
jemný a drahocenný v očích Boha a jeho
svaté Matky! Ale jak jest nyní vzácný! Aby
tedy nebyl tak vzácný, jal jsem se psáti na
papír, čemu jsem učil veřejně i soukromě
na svých missiích po mnoho let.

Mnoho jsem už pověděl o svaté Panně,
ale mám ještě více říci, a pomínu ještě ne-
skonale více, buď z nevědomosti, nedosta-
tečnosti, buď z nedostatku pokdy, ve svém
úmyslu vytvořiti v pravdě zbožnou duši Ma-
riinu a pravého učedníka Ježíše Krista.

Och! kéž by mé námahy bylo užito k do-
brému, a tento spisek, padna do rukou duše
urozené, zrozené z Boha a z Marie a nikoliv
z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, pou-

čil ji a přesvědčil, milostí Ducha Svatého, o výbornosti a ceně pravé a jadrné pobožnosti k přesvaté Panně, kterou nyní budu vypisovati! Kdybych věděl, že moje hříšná krev by mohla přispěti, by byly uvedeny do srdcí pravdy, jež píšu ke cti své drahé Matky a svrchané Paní, jejímž jsem dítkem a otrokem posledním, užil bych jí místo inkoustu na tato písmena, v naději, kterou mám, že naleznu dobré duše, jež svou věností v pobožnosti, již učím, budou mé Maticce a Paní odškodnou za ztráty, kterých utrpěla mou nevděčností a mými nevěnostmi. Cítím se tak jako ještě nikdy povzbuzen, bych věřil a doufal vše, co mám hluboko vryto do srdce a čeho si žádám na Bohu po mnoho let, že totiž dříve nebo později přesvatá Panna bude mítí více dítek, služebníkův a otrokův z lásky, než jich kdy měla, a že tím Ježíš Kristus, můj drahý Mistr, bude více než kdy panovati v srdcích.

Vidím už předem skučící obludy, jež se budou vztekle sápati svými ďábelskými zuby na tento spisek a na toho, jehož Duch Svatý užil, by jej napsal, nebo alespoň jej pohřbí v mlčení truhlice, by nikdy nevyšel; ba budou útočiti na ty a budou stíhati ty, kteří a které jej budou čísti a dle něho žíti. Ale co na tom! tím lépe! Tento výhled mne povzbuzuje a ský-

tá naděje na veliký zdar, to jest na silný voj
udatných a chrabrých vojinův Ježíšových a
Mariiných, toho i onoho pohlaví, k boji se
světem, ďáblem a zkaženou přirozeností v do-
bách nebezpečnějších, než kdy byly, které
brzo přijdou! *Qui legit, intelligat! Qui po-
test capere, capiat.*

Část druhá

O nejvýbornější pobožnosti
ke svaté Panně
nebo o dokonalém zasvěcení
sebe Ježíši skrze Marii

družin; 2. vstupovati do řeholních Řádův, založených pod jejím jménem; 3. rozhlašovati její chvály; 4. dávatí k její cti almužny, postítí se a umrtvovati ducha i tělo; 5. nositi její o-
znaky jejich služebníků jako svatý růženec, škapulíř nebo řetízek; 6. říkati pozorně, ná-
božně a skromně svatý růženec, skládající se
z patnácti desátků *Ave Maria* ke cti patnácti
stěžejních tajemství Ježíše Krista; nebo růže-
nec o pěti desátcích, který jest třetinou o-
noho, ke cti pěti tajemství radostných, jež jsou:
Zvěstování, Navštívení, Narození Ježíše Kri-
sta, Očišťování a Nalezení Ježíše Krista v
chrámě; nebo pěti tajemství bolestných, jež
jsou: Smrtelné úzkosti Ježíše Krista v za-
hradě Olivetské, jeho Bičování, jeho Koru-
nování trním, jeho Nesení Kříže a jeho U-
křižování; nebo pěti tajemství slavných, jež
jsou: Zmrtvýchvstání Ježíše Krista, jeho Na-
nebevstoupení, Sestoupení Ducha Svatého
nebo Letnice, tělesné i duševní Nanebevzetí
svaté Panny a její Korunování třemi Oso-
bami nejsvětější Trojice. Lze také říkati rů-
ženec o šesti nebo sedmi desátcích k uctění
leť, jež svatá Panna, jak se myslí, žila na
zemi, nebo korunku svaté Panny, skládající
se ze tří *Otčenášův* a dvanácti *Zdráva-
sův* na uctění její koruny o dvanácti hvěz-

dách nebo výsadách; nebo Hodinky svaté Panny, tak obecně přijaté a recitované v Církvi; nebo Žaltářík svaté Panny, který sestavil svatý Bonaventura k její cti, který jest tak něžný a zbožný, že ho nemožno říkati bez pohnutí; nebo čtrnáct *Otčenášův* a *Zdravasův* na uctění jejích čtrnácti plesův; nebo některé jiné modlitby, hymny a písně církevní, jako *Salve Regina*, *Alma*, *Ave Regina coelorum*, nebo *Regina coeli* dle rozličných dob; nebo *Ave, maris Stella*, *O gloriosa Domina*, nebo *Magnificat* nebo některé jiné pobožnosti, jichž jsou celé knihy; 7. zpívati nebo dáti zpívati k její cti duchovní písně; 8. tolikrát a tolikrát před ní pokleknouti nebo se jí pokloniti, a při tom třebas říkaje každého rána šedesátkráte nebo stokráté *Zdravas Maria*, *Panno věrná*, bychom si vyprosili jejím prostřednictvím věrnosti milostem Božím po ten den; a večer *Zdravas Maria*, *Matko milosrdenství*, žádajíce skrze ni od Boha odpuštění hříchů, jichž jsme se v ten den dopustili; 9. pečovati o její bratrstva, zdobiti její oltáře, věnciti a krášliti její sochy; 10. nositi nebo dáti nositi její obrazy v průvodech a nositi je na sobě, jakožto mocnou zbraň proti démonovi; 11. dáti namalovati její obrazy nebo napsati její jméno

v kostelech, domech nebo na branách a na vchodech do měst, kostelův a domův; 12. zasvětití se jí způsobem zvláštním a slavným.

Jest množství jiných způsobů pravé zbožnosti k přesvaté Panně, jež Duch Svatý vnukl svatým duším a jež velice posvěcují; lze se jich dočísti podrobněji ve spise *Ráj otevřený Filagii* od důstojného otce Pavla Barry-ho z Tovaryšstva Ježíšova, kde sebral přemnoho pobožností, jež Svatí konávali ke cti přesvaté Panny, kteréžto pobožnosti zázračně přispívají k posvěcení duší, ovšem jsou-li konány, jak náleží, totiž: 1. s dobrým a upřímným úmyslem líbiti se jedině Bohu, sjednocovati se s Ježíšem Kristem jakožto se svým posledním cílem, a vzdělávati bližního; 2. pozorně, bez dobrovolné rozptýlenosti; 3. nábožně, bez chvatu a nedbalosti; 4. skromně a se zevnějškem uctivým a vzorným.

Po všem tom ujišťuji vás bezpečně, že ač jsem přečetl skoro všechny knihy, jež mluví o pobožnosti k Matce Boží, a důvěrně rozmlouval s nejsvětějšími a nejučenějšími osobnostmi těchto posledních dob, že jsem nepoznal ani se nedověděl pobožnosti k svaté Panně podobné té pobožnosti, o níž bude řeč, která by vymáhala na duši více obětí pro Boha, která by ji více vyprazdňovala ze

sebe a z její sebelásky, která by ji věrněji uchovávala v milosti a milost v ní, která by ji dokonaleji a snáze sjednocovala s Ježíšem Kristem a posléze která by více oslavovala Boha, více posvěcovala duši a byla prospěšnější bližnímu.

Poněvadž podstata této pobožnosti záleží ve vnitřku, který má vytvořiti, nebude stejně chápána všemi lidmi: někteří se zastaví u toho, co má zevnějšího, a dále nepůjdou, a těch bude nejvíce; někteří, v počtu malém, vejdou do jejího nitra, ale vystoupí v něm toliko na první stupeň. Kdo vystoupí na druhý? Kdo se dostane až na třetí? Posléze, kdo tam bude jako ve svém? Jediné ten, komu Duch Ježíše Krista odhalí toto tajemství; duše velmi věrná, kterou tam povede sám, by postupovala ze ctnosti do ctnosti, z milosti do milosti, ze světla do světla, aby dospěla až k přetvoření sebe v Ježíše Krista a k plnosti jeho věku na zemi a jeho slávy v Nebi.

I. V čem záleží dokonalé zasvěcení sebe Ježíši skrze Marii



Poněvadž všecka naše dokonalost záleží v tom, bychom byli shodni s Ježíšem Kristem, s ním byli sjednoceni a jemu zasvěceni, nejdokonalejší pobožností jest bez odporu ta, jež nás nejdokonaleji spodobuje s tímto dokonalým vzorem veškeré svatosti, s ním sjednocuje a jemu zasvěcuje: nuže, poněvadž Maria jest ze všech tvorů nejshodnější s Ježíšem Kristem, vyplývá z toho, že ze všech pobožností tou, která nejvíce zasvěcuje a spodobuje duši Našemu Pánu, jest pobožnost k přesvaté Panně, jeho svaté Matce, a že čím více bude duše zasvěcena Marii, tím více bude zasvěcena Ježíši Kristu a proto nejdokonalejší zasvěcení Ježíši Kristu není nic jiného než dokonalé a úplné zasvěcení sebe přesvaté Panně, což jest pobožnost, které učím; nebo jinými slovy dokonalé obnovení slibův a příповіdí křestních.

Tato pobožnost záleží tedy v tom, že se zcela úplně dáváme přesvaté Panně, abychom zcela úplně náleželi skrze ni Ježíši Kristu. Dlužno jí dáti : 1. svoje tělo se všemi jeho smysly a údy ; 2. svoji duši se všemi jejími mohutnostmi ; 3. svoje statky vnější, jimž se říká jmění, přítomné i budoucí ; 4. svoje statky vnitřní a duchovní, jimiž jsou naše zásluhy, naše ctnosti a naše dobré skutky, minulé, přítomné i budoucí : dvěma slovy vše, co máme v řádu přirozeném i v řádu milosti, a vše, čeho můžeme nabýti v budoucnosti v řádu přirozeném, v řádu milosti i v řádu slávy, a to bez jakékoliv výhrady, ani haléře, ani vlásku, ani sebe menšího dobrého činu, a to na celou věčnost a neosobujíc si a neočekávajíc jiné odměny za své obětování a za své služby, nežli čest, že příslušíme skrze ni a v ní Ježíši Kristu, byť i tato rozmilá Velitelka nebyla, jako vždycky jest, nejštědrější a nejvděčnější z tvorů.

Zde dlužno poznamenati, že v dobrých skutcích, jež konáme, jest dvojí, totiž : zadostčinění a zásluha, jinými slovy : hodnota odčinovalí nebo dobývací a hodnota záslužná. Odčinovalí nebo dobývací hodnota dobrého skutku, toť dobrý čin, když odčinovalí trest zasloužený hřichem nebo když nabývá nějaké nové

milosti ; hodnotou záslužnou nebo zásluhou jest dobrý čin, když si zasluhuje milosti a slávy věčné. Nuže v tomto zasvěcení sebe přesvaté Panně dáváme jí všecku hodnotu odčinovací, dobývací a záslužnou, čili odčinění a zásluhy všech svých dobrých skutků ; dáváme jí své zásluhy, své milosti a své ctnosti, nikoliv aby je udílela jiným (neboť naše zásluhy, milosti a ctnosti jsou vlastně nesdělitelný, a toliko Ježíš Kristus, učiniv se naším rukojmím u svého Otce, mohl nám udělití svoje zásluhy), nýbrž abychom si jich uchovali, je rozmnožili a zkrášlili, jak povíme dále ; dáváme jí svá zadostčinění, by je udělila, komu se jí uzdá dobrým a k největší slávě Boží.

Z toho plyne : 1. touto pobožností dáváme Ježíši Kristu způsobem nejdokonalejším, poněvadž se to děje rukama Mariinýma, vše, co mu dáti můžeme, a mnohem více než jinými pobožnostmi, kterými mu dáváme buď část svého času nebo část svých dobrých skutkův nebo část svých zadostčinění a umrtvování. Zde jest dáno a zasvěceno vše, až i právo vládnouti svými statky vnitřními a zadostčiněními, jichž si získáváme dobrými skutky den ze dne : což se nečiní ani v žádném Řádě řeholním. Dávají v Řádech Bohu statky majetkové slibem chudoby, bla-

ha tělesná, slibem čistoty, vlastní vůlí slibem poslušnosti a někdy svobodu tělesnou slibem klauzury; ale nedávají mu svobody nebo svého práva, vládnouti cenou svých dobrých skutků, a nezříkají se, na kolik možno, toho, co člověk křesťan má nejcennějšího a nejdražšího, což jsou jeho zásluhy a jeho zadosťčinění.

2. Kdo se takto dobrovolně zasvětil a obětoval Ježíši Kristu skrze Marii, nemůže již vládnouti hodnotou žádného ze svých dobrých skutků; vše, co trpí, vše, co myslí, mluví a činí dobrého, náleží Marii, by tím vládla dle vůle svého Syna a k jeho největší slávě, aniž však jest tato závislost na újmu, nechť jakkoliv, závazkům stavu, ve kterém jsme nyní nebo snad budeme: třeba závazkům kněze, jemuž, z úřadu nebo jinak, jest přivlastňovati odčínovací a dobývací hodnotu Mše svaté některému jednotlivci; neboť toto obětování se nekoná leč dle řádu Božího a dle povinností stavu.

3. Zasvěcujeme se zároveň přesvaté Panně i Ježíši Kristu: přesvaté Panně jako dokonalé prostřednici, kterou Ježíš Kristus vyvolil, by se spojoval s námi a bychom my se spojovali s Ním; a našemu Pánu, jako svému poslednímu cíli, kterémuž dlužíme za vše,

co jsme, jakožto svému Vykupiteli a svému Bohu.

Pravil jsem, že tuto pobožnost možno velmi dobře nazývat dokonalým obnovením slibův a přípovědí křestních. Neboť každý křesťan byl před svým Křtem otrokem ďáblovým, poněvadž jemu náležel; ale na svém Křtu, buď sám nebo skrze své kmotry odřekl se slavně Satana, jeho pýchy a jeho skutkův, a učinil si svým Velitelem a svrchovaným Pánem Ježíše Krista, by byl na Něm závislý jakožto otrok z lásky. Nuže toto činíme přítomnou pobožností: odřikáme se (jak jest naznačeno ve vzorci zasvěcovacím) démona, světa, hříchu a sebe a dáváme se zcela úplně Ježíši Kristu rukama Mariinýma. Ba činíme cosi více, poněvadž na Křtu mluvíme obyčejně ústy jiného, totiž skrze kmotra a kmotru; dáváme se Ježíši Kristu jenom skrze zástupce; ale v této pobožnosti dáváme se sami, dobrovolně, vědouce proč. Na Křtu svatém nedáváme se Ježíši Kristu rukama Mariinýma, alespoň ne způsobem výslovným, a nedáváme Ježíši Kristu hodnoty svých dobrých činův; zůstávámeť po Křtu úplně svobodni přivlastníti ji komu budeme chtíti nebo ji podržeti pro sebe; ale touto pobožností dáváme se výslovně Naše-

mu Pánu rukama Mariinýma a zasvěcujeme mu hodnotu všech svých dobrých skutkův.

Lidé, praví svatý Tomáš, činí slib na Křtu svatém, že se odříkají ďábla a pýchy jeho: *In Baptismo vovent homines abrenuntiare diabolo et pompis ejus*. A tento slib, dí svatý Augustin, jest největší a nejméně prominutelný: *Votum maximum nostrum quo vovimus nos Christo esse mansuros*. To také praví kanonisté: *Præcipuum votum est quod in baptismo facimus*. (Přezávažný jest slib, který činíme na Křtu.) Kdo však zachovává tento tak důležitý slib? Kdo dostává věrně příповědem křestním? Nezrazují skoro všichni křesťané věrnosti příповěděné Ježíši Kristu na svém Křtu? Odkud asi ta obecná způstlost, ne-li že žijeme v zapomenutí slibův, jež jsme tam učinili, a závazkův, jež jsme tam na se brali, a z toho, že skoro nikdo nezpečefuje sám úmluvy, kterou učinil s Bohem skrze své kmoťry? Jest to tak pravdivo, že Koncil Sensský, svolaný z rozkazu Ludvíka Pobožného, by učinil přítrž prostopášností, jež pustošily království, usoudil, že hlavní příčinou této zkázy mravní bylo zapomenutí a neznalost závazkův křestních, v které lidé žili; a nenašel nic lepšího,

by se učinila přítrž zlu tak velikému, než přiměti křesťany, aby obnovili přípovědi křestní.

Katechismus Koncilu Tridentského, věrný tlumočník tohoto svatého Koncilu, vybízí faráře, by užívali téhož způsobu a často připomínali lidu, že jsou připoutáni k Pánu Našemu Ježíši Kristu a jemů zasvěcení jako otroci svému Vykupiteli a Pánu. Čtemeť tam slova: *Farář v ten způsob bude napomínati věřícího lidu, by věděl, kterak nanejvýš slušno jest, ... bychom sebe, nejinak než jako otroky, Vykupiteli svému a Pánu na věky přiřkli a zasvětili* (Kat. Koncilu Trid. část I., čl. 3., 12).

Nuže když Koncily, Otcové, ba i zkušenost nám ukazují, že nejlepší pomocí, jak učinili přítrž zpustlosti křesťanův, jest uvést jim na paměť, k čemu se zavázali na Křtu, a pohnouti je, by obnovili sliby, jež tam učinili, není-liž rozumno, abychom to učinili nyní způsobem dokonalým, úplně se zasvěcující Našemu Pánu skrze Jeho svatou Matku? Pravím způsobem dokonalým, poněvadž užíváme na zasvěcení se Ježíši Kristu prostřednice nejdokonalejší, kterouž jest přesvatá Panna.

Nelze namítati, že by tato pobožnost byla nová nebo nezávažná: není nová, poněvadž

Koncily, Otcové a mnoho autorův, jak starých tak nových, mluví o tomto zasvěcení se Našemu Pánu obnovou slibův a přípovědí křesťanů jako o něčem dávno konaném a co radí všem křesťanům; není nezávažná, poněvadž hlavním zdrojem vši prostopášnosti a tudíž zatracení křesťanů jest zapomenutí tohoto úkonu a lhostejnost k němu.

Někdo by snad řekl, že tato pobožnost, majíc nás k tomu, bychom dávali Našemu Pánu rukama přesvaté Panny hodnotu všech svých dobrých skutkův, modliteb, umrtvování a almužen, odnímá nám možnost pomáhati duším našich rodičů, přátel a dobrodincův.

Odpovím jemu: 1. není uvěřitelné, aby bylo na škodu našim rodičům, přátelům a dobrodincům, že jsme oddáni a zasvěceni nenávratně službě Našeho Pána a Jeho svaté Matky. Toho se domnívati bylo by pohanou dobrotivosti a moci Ježíšově a Mariině, kteří jistě dovedou přispěti našim rodičům, přátelům a dobrodincům z našich skrovných důchodův duchovních nebo jinými cestami. 2. Tato pobožnost nikterak nebrání, bychom se nemodlili za jiné, ať za mrtvé nebo za živé, ačkoliv přivlastňování našich dobrých skutkův závisí na vůli přesvaté Panny; právě

nás to naopak bude puditi, bychom se modlili s větší důvěrou; zrovna tak jako nějaký boháč, který by býval dal všechno své jmění nějakému velikému knížeti, aby ho více uctil, prosil by s větší důvěrou tohoto knížete, by dal almužnu některému z jeho přátel, který by ho o ni žádal. Ba způsobil by tím potěšení tomuto knížeti, skýtaje mu, by ukázal svoji vděčnost k osobě, jež se svlékla, by jeho oděla, jež se ochudila, by jeho uctila. Třeba říci totéž o Našem Pánu a o svaté Panně: nedají se nikdy překonati ve vděčnosti.

Řeknete snad ještě: Dávám-li přesvaté Panně všechnu hodnotu svých činův, by je přivlastňovala, komu bude chtíti, bude asi třeba, bych trpěl dlouho v Očistci. Tato námitka, jež vychází ze sebelásky a z neznalosti štědrosti Boží a Jeho Matky, padá sama sebou: duše vroucí a ušlechtilá, jež staví výše zájmy Boží než svoje, jež dává Bohu vše, co má, bez výhrady, tak že více už nemůže nic, jež touží jenom po království Ježíše Krista skrze Jeho svatou Matku a jež se obětuje úplně celá, by ho získala, tato ušlechtilá duše, pravím, bude tedy trestána na onom světě, že byla štědrejší a nezištnější než ostatní? Oh nikoliv: právě k této duši, jak uvidíme v dalším, Náš Pán a Jeho svatá Matka bu-

dou velmi štědři na tomto světě i na onom, v řádu přirozeném, v řádu milosti i v řádu slávy.

Nyní jest třeba, abychom se zmínili, jak nám bude možno nejstručněji, o pohnutkách, jež nám budou tuto pobožnost doporučovati, o zázračných účincích, jež má na duše věrné, a která jsou její hlavní cvičení.

II. Pohnutky k tomuto dokonalému zasvěcení



První pohnutka, jež nám dokazuje výbornost tohoto zasvěcení sebe Ježíši Kristu rukama Mariinýma.

Nelze-li si pomyslet na zemi stavu vznešenějšího než jest služba Boží, když nejmenší služebník Boží jest bohatší, mocnější a urozenější než všichni králové a císařové země, ačli by oni sami nesloužili Bohu věrně, jaké jsou poklady, moc a důstojnost věrného a dokonalého křesťana, který bude oddán službě Boží úplně a bez výhrady, na kolik může! Takovým jest věrný a zamilovaný otrok Ježíšův v Marii, který se dal zcela úplně ve službu tohoto Krále králův rukama jeho svaté Matky, který ničeho nevyhradil sám sobě: všecko zlato země a krásy nebes nemohou mu zaplatiti.

Ostatní družiny, tovaryšstva a bratrstva založená ke cti Našeho Pána a Jeho svaté Matky, jež plodí tolik dobrého v křesťanském světě, nezavazují dávat vše bez výhrady; před-

pisují svým údům toliko jisté skutky a jisté modlitby, by učinili zadost svým povinnostem; pro všechny jejich ostatní činy a ostatní čas jejich života ostavují jim svobodu; ale tato pobožnost káže, by věrný otrok dával bez výhrady Ježíši a Marii všechny svoje myšlenky, slova, činy a utrpení všech dob svého života: tak že ať bdí nebo spí, ať pije nebo jí, ať koná skutky největší, ať koná skutky nejmenší, jest vždycky pravdivo, že to, co koná, aniž na to myslí, jest Ježíšovo a Mariino dle slibu jeho obětování, ačli ho výslovně neodvolá. Jaká to útěcha!

Není žádné jiné pobožnosti, již bychom se snadno zbavili toho ducha sobeckosti, který se vplíží nepozorovaně do nejlepších činův; a náš dobrotivý Ježíš dává tuto velikou milost v náhradu za hrdinný a nezištný skutek, který jsme vykonali, odevzdavše mu rukama jeho svaté Matky všecku hodnotu svých dobrých skutkův. Dává-li stonásob na tomto světě těm, kdož z lásky k němu opouštějí statky vnější, časné a pomíjející, jaké stonásobno dá tomu, kdo mu přinese v oběť i svoje statky vnitřní a duchovní!

Ježíš, náš veliký přítel, dal se nám bez výjimky tělem a duší, ctnostmi, milostmi a zásluhami: *Se toto totum me comparavit,*

praví svatý Bernard: „Získal mě celého dav se mi celý“; není-liž požadavkem spravedlnosti a vděčnosti, abychom mu dávali vše, co mu budeme moci dáti? On první byl k nám štědrý; budme štědrými oplátkou, a On bude nám v životě, při smrti a v celé věčnosti ještě štědřejší: *Cum liberali liberalis erit.*

Druhá pohnutka, jež nám dokazuje, že jest spravedlivo samo v sobě a křesťanům výhodno cele se zasvětití přesvaté Panně, abychom náleželi dokonaleji Ježíši Kristu.

Tento dobrotivý Panovník nepohrdl uzavřítí se v klín svaté Panny jako zajatec, otrok z lásky, a nepohrdl býti jí podroben a poslušen po třicet let. Zde jest, opakuji to, duch lidský v koncích, když vážně rozjímá, co činí vtělená Moudrost, která nechtěla, ač mohla, dávatí se lidem přímo, nýbrž skrze přesvatou Pannu; která nechtěla přijíti na svět ve věku člověka dospělého, nezávislého na jiném, ale jako chudé maličké dítě, závislé na péči a životě své svaté Matky. Tato neskonalá Moudrost, jež měla nezměrnou žádost oslaviti Boha, svého Otce, a spasiti lidi, nenašla dokonalejšího a kratšího způsobu, by to vykonala, než se podrobovatí ve všech věcech přesvaté Panně, nejenom po osm, deset nebo patnáct prvních let svého života jako ostatní děti, ný-

brž po třicet let; a vzdala více slávy Bohu, svému Otci, za všecek ten čas podrobenosti a závislosti na přesvaté Panně, než by jí bývala vzdala, užívajíc těchto třiceti let na konání zázraků, na kázání po celé zemi, na obracení všech lidí, neboť Otec nebeský tak ustanovil: *Quae placita sunt ei facio semper*. Oh! Oh! jak vznešeně oslavujeme Boha podrobuje se Marii dle vzoru Ježíšova!

Majíce na očích vzor tak patrný a tak známý všem lidem, byli bychom dosti pošetilí, kdybychom doufali, že nalezneme způsob dokonalejší a kratší, jak oslaviti Boha, než podrobiti se Marii dle vzoru jejího Syna?

Zde si připomeňme na důkaz závislosti, v níž jsme povinni býti na přesvaté Panně, co jsem pravil nahoře, ukazuje na vzor této závislosti, který nám dávají Otec, Syn a Duch Svatý. Otec dal a dává svého Syna toliko skrze ni, plodí si děti toliko skrze ni a udílí svých milostí toliko skrze ni; Bůh Syn byl vytvořen všem lidem vůbec jen skrze ni, jest vytvářen po všechny dni a plozen toliko jí ve spojení s Duchem Svatým a uděluje svých zásluh a svých ctností toliko skrze ni; Duch Svatý vytvořil Ježíše Krista toliko skrze ni, tvoří údy jeho mystického těla toliko skrze ni a rozdává svoje dary a přízně jen skrze ni.

Po tolika a tak naléhavých vzorech Nejsvětější Trojice mohli bychom se bez krajní zaslíbenosti obýti bez Marie a nezasvětili se jí a nezáviseti na ní, jdouce k Bohu a zasvěcující se Bohu?

Uvádím několik latinských míst z Otcův, jež jsem vybral na důkaz toho, co jsem právě řekl:

Duo filii Mariæ sunt, homo Deus et homo purus; unius corporaliter, et alterius spiritualiter Mater est Maria. „Dva jsou synové Mariini, člověk Bůh a člověk pouhý; jednoho tělesně a druhého duchovně Matkou jest Maria“. (*Svatý Bonaventura a Origenes.*)

Hæc est voluntas Dei, qui totum nos voluit habere per Mariam; ac proinde si quid spei, si quid gratiae, si quid salutis, ab ea noverimus redundare. „Tato jest vůle Boha, který chtěl, bychom vše měli skrze Marii; a protož nějaká-li naděje, nějaká-li milost, nějaká-li spása, vezme, že z ní se rozlévá.“ (*Svatý Bernard.*)

Omnia dona, virtutes, gratiae ipsius Spiritus Sancti, quibus vult, et quando vult, quomodo vult, quantum vult, per ipsius manus administrantur. „Všechny dary ctnosti, milosti samého Ducha Svatého, komu

si přeje a kdy si přeje, jak si přeje, kolik si přeje, jejíma rukama jsou udělovány.“ (*Svatý Bernardin.*)

Quia indignus eras cui daretur, datum est Mariae, ut per eam acciperes quidquid haberes. „Poněvadž jsi byl nehoden, byť obě bylo dáno, dáno bylo Marii, bys skrze ni přijímal, cokoliv bys měl“. (*Svatý Bernard*).

Bůh vida, že jsme nehodni přijmouti jeho milosti z jeho ruky přímo, praví svatý Bernard, dává je Marii, abychom měli skrze ni vše, co nám chce dáti; a nalézá také svoji slávu v tom, přijímá-li rukama Mariinýma vděčnost, úctu a lásku, kterou jsme jemu povinni za jeho dobrodiní. Jest tedy velmi spravedливо, bychom následovali tohoto počínání Božího, by milost, jak praví též svatý Bernard, vracela se k svému Původci týmž řečištěm, jež nám ji převedlo: *Ut eodem alveo ad Largitorem gratia redeat quo fluxit.* Toto činíme naší pobožností: obětujeme a zasvěcujeme vše, co jsme, a vše, co máme, přesvaté Panně, aby Náš Pán přijal jejím prostřednictvím slávu a vděčnost, kterou jsme jemu povinni. Poznáváme se nehodnými a neschopnými přistoupiti k jeho neskonalé Velebnosti sami, a proto tak činíme skrze přímlovu přesvaté Panny.

Kromě toho jest to pobožnost spojená s velikou pokorou, ctností to, kterou Bůh miluje nade všechny ostatní. Duše, která se vyvyšuje, snižuje Boha, duše, která se pokořuje, vyvyšuje Boha. Bůh odporuje pyšným, a dává svou milost pokorným; ponížujete-li se, považující se za nehodny, byste předstoupili před něho a přiblížili se k němu, sestupuje, snižuje se, by přišel k vám, by se kochal ve vás a vyvyšoval vás, byste i nechtěli. Zcela naopak, přicházíme-li k Bohu směle, bez prostředníka, Bůh prchá, nemožno ho dostihnouti. Oh, jak miluje pokoru srdce! Právě k této pokoře zavazuje tento způsob pobožnosti, poněvadž učí, bychom nepřicházeli k Našemu Pánu sami, nechť jakkoliv se jeví něžným a milosrdným, ale obraceli se vždy o přimluvu k svaté Panně, ať abychom předstoupili před Boha, přejíce si s ním mluvití nebo se k němu přiblížití, ať abychom mu něco obětovali nebo se s ním spojovali a jemu se zasvěcovali.

Třetí pohnutka. 1. Přesvatá Panna, jež jest matkou sladkosti a milosrdenství a jež se nikdy nedá předstihnouti v lásce a ve štědrosti, vidouc, že se jí cele dáváme, bychom ji uctili a jí sloužili, zbavující se toho, co máme nejdražšího, bychom ji tím ozdobili, dává

se též celá, a to způsobem nevýslovným, tomu, kdo jí dává všechno. Pohružuje ho do propasti svých milostí, ozdobuje ho svými zásluhami, podporuje ho svou mocí, ozařuje ho svým světlem, objímá ho svou láskou, udílí mu svoje ctnosti, svoji pokoru, svoji víru, svoji čistotu atd; činí se jeho rukojmím, jeho doplňkem a jeho drahým veškerem vzhledem k Ježíši. Posléze, jako tento člověk jest celý zasvěcen Marii, také Maria jest celá jeho: tak že možno říci o tomto dokonalém služebníkovi a dítěti Mariinu, co svatý Jan ~~Křtite~~ řekl o sobě, když přijal svatou Pannu za všechny svoje statky: *Accepit eam discipulus in sua.*

Toto působí v jeho duši, zůstává-li věrna, hluboké opovržení, velikou nedůvěru a nenávisť k sobě a plnou důvěru a dokonalou odevzdanost k svaté Panně, jeho dobrotivému velitelce. Nehledá už opory jako prve ve svých vlohách, úmyslech, zásluhách a dobrých skutcích, poněvadž úplně se obětovav Ježíši Kristu touto Mafičkou, nemá už leč jeden poklad, ve kterém jsou všechny jeho statky a který již není u něho, a tímto pokladem jest Maria. Toto působí, že přichází k Našemu Pánu bez otrockého nebo skrupulosního strachu, a dává jeho modlitbě velikou důvěru; toto

ho přivádí do pocitův zbožného a učeného abbé Ruperta, který bije na vítězství, kterého dobyl Jakob nad Andělem, praví svatě Panně tato krásná slova: Ó Maria, moje Kněžno a neposkvrněná Matko Bohočlověka, Ježíše Krista, žádám si zápasiti s tímto Mužem, totiž se Slovem Boha, ozbrojen nikoliv svými vlastními zásluhami, nýbrž tvými: *O Domina, Dei Genitrix, Maria, et incorrupta Mater Dei et hominis, non meis, sed tuis armatus meritis, cum isto Viro, seu Verbo Dei, luctari cupio.* (Rup. prolog. in Cantic.) Oh! jak jsme mocni a silni u Ježíše Krista, jsme-li ozbrojeni zásluhami a přimluvou takové důstojné Matky Boží, která, jak praví svatý Augustin, milostně přemohla Všemohoucího!

2. Poněvadž touto pobožností dáváme Pánu rukama jeho svaté Matky všechny své dobré skutky, tato dobrotivá Velitelka je očišťuje, zkrášluje a způsobuje, že její Syn je přijímá.

Očišťuje je z všeliké sebelásky a z nepostižného přilnutí ke stvoření, které se vplízuje, že toho ani nepocítíme, do nejlepších činův. Od té, co jsme v jejích přecistých a plodných rukou, tyto ruce, jež nikdy nebyly poskvrněny aniž kdy zahálely, jež očišťují, čeho

se dotknou, vylučují z daru, který jí dáváme, vše, co v něm snad jest zkaženého nebo nedokonalého.

Zkrášluje tyto dobré skutky, ozdobujíc je svými zásluhami a ctnostmi. Jest to tak jako kdyby venkovan, chtěje si získati přízně a náklonnosti královny, šel ke královně a jí podal jablko, jež jest celou jeho sklizní, by je podala králi. Královna, přijavši chudičský dárek venkovanův, položila by toto jablko do veliké a krásné zlaté mísy a tak by je nabídla králi od venkovana; tehdy jablko, ačkoliv samo o sobě nedůstojno, by bylo nabídnuto králi, stalo by se darem důstojným jeho Veličenstva, jsouc předloženo na zlaté míse a pro osobu, která je podává.

Podává tyto dobré skutky Ježíši Kristu; neboť ona si nic neponechá pro sebe ze všeho toho, co jí přinášíme; vše odvádí věrně Ježíši. Dáváme-li jí, dáváme nezbytně Ježíši; chválíme-li ji, oslavujeme-li ji, ihned ona chválí a oslavuje Ježíše. Nyní jako za onoho času, kdy ji chválila svatá Alžběta, zpívá, chválíme-li ji a dobrořečíme-li jí: *Velebí duše má Hospodina.*

Způsobuje, že Ježíš přijímá tyto dobré skutky, nechť sebe menší a chudší by byl dar tomuto Svatému svatých a tomuto Králi

králův. Podáváme-li něco Ježíši sami a doufajíce ve svoji vlastní snaživost a vlohy, Ježíš zkoumá dar a často jej zamítá pro jeho poskvrnění sebeláskou, jako kdysi zamítl oběti Židův, plných vlastní vůle. Když však mu něco podáváme čistýma a panenskýma rukama jeho přemilé Matky, dotýkáme se jeho slabé stránky, dovoleno-li mi užití tohoto výrazu ; nevidíš tolik věci, jež se mu podává, jako svoji dobrou Matku, která ji podává ; nedívá se tolik, odkud přichází dar, jako na tu, skrze kterou přichází. Takto Maria, jež nikdy nebývá odbyta, ale vždy vlídně přijímána svým Synem, způsobuje, že jest přijímáno s libostí od jeho Velebnosti vše, co mu podává, malého nebo velikého : stačí, by Maria to podávala, aby Ježíš to přijal a měl v tom zalíbení. Toť ona veliká rada, kterou dával svatý Bernard těm, které vedl k dokonalosti : „Chceš-li obětovati něco Bohu, pečuj, bys to obětoval přelíbeznýma a předústojnýma rukama Mariinýma, nechceš-li býti zamítnut“ : *Modicum quid offerre desideras, manibus Mariæ offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam.*

Což to, jak jsme viděli, nevnuká sama přirozenost malým tvorům vzhledem k velikým ? Proč by nás milost nevedla, bychom činili

totéž vzhledem k Bohu, který jest nekonečně vyvýšený nad nás a před kterým jsme méně než atomy ; máme-li krom toho Zastánkyni tak mocnou, že nikdy nebývá zamítnuta, tak důmyslnou, že zná všechna tajemství, jak získati srdce Božího, tak dobrotivou a tak milosrdnou, že neodbude nikoho, nechť jest jakkoliv nepatrný a zlý.

Uvedu v dalším zřejmý obraz toho, co teď pravím, v příběhu Rebečinu.

Čtvrtá pohnutka. Tato pobožnost, věrně konána, jest výbornou pomocí, by hodnota všech našich dobrých skutkův byla obrácena na největší oslavu Boží. Skoro nikdo nepracuje za tímto vznešeným cílem, ačkoliv jsme k tomu zavázáni, buď proto, že se neví, v čem jest tato největší sláva, nebo že není snahy o tuto slávu. Ježto však svatá Panna, které jsme postoupili hodnotu a zásluhu dobrých skutkův, jež nám bude možno vykonati, ví velmi dokonale, v čem jest tato největší sláva Boží, a poněvadž ona nekoná nic, než aby jí získávala, dokonalý služebník této dobrotivé Veliitelky, který se jí celý zasvětil, může říci směle, že hodnota všech jeho skutkův, myšlenek a slov jest obrácena na největší oslavu Boží, ačli neodvolá výslovně tohoto obětování. Lze nalézti něco potěšivějšího duši, která

miluje Pána láskou čistou a nezištnou a která výše cení slávu a zájmy Boží než svoje vlastní?

Pátá pohnutka. Tato pobožnost jest *snadnou, krátkou, dokonalou a bezpečnou* cestou, bychom přišli ke spojení s Bohem, jež jest dokonalostí křesťanovou.

Jest to cesta *snadná*; jest to cesta, kterou otevřel Ježíš Kristus jda k nám, a na které není žádné překážky, bychom k němu nepřišli. Možná, pravda, přijíti ke spojení s Bohem cestami jinými, ale skrze mnohem více křížův a hrozných trýzní a s mnohem četnějšími nesnázemi, které překonáme jen velmi krušně. Bude dlužno projíti temnými nocemi, boji, strašnými úzkostmi, přes srázné hory, přes bolestně bodající trní a děsnými pouštěmi. Cestou však Mariinou jdeme volněji a klidněji. Jest na ní, pravda, sváděti kruté boje a přemáhati veliké nesnáze, ale tato dobrá Matka a Velitelka bývá tak blízka a přítomna svým věrným služebníkům, by jim svítila v jejich temnotách a v jejich pochybnostech, by je posilňovala v jejich strachu, by jim pomáhala v jejich bojích a nesnázích, že opravdu tato panenská cesta, kterou holdáme nalézti Ježíše Krista, jest cestou růží a medu u srovnání s jinými cestami. Bylo

několik svatých, ale málo, jako svatý Efrém, svatý Jan Damascenský, svatý Bernard, svatý Bernardin, svatý Bonaventura, svatý František Saleský atd., kteří se dali touto líbeznou cestou, by přišli k Ježíši Kristu, poněvadž Duch Svatý, věrnýchof Marii in zvláštní milostí jim ji ukázal, ale ostatní Svatí, v počtu větším, ačkoliv byli všichni zbožni ke svaté Panně, přece nevstoupili nebo jen velmi málo vstupovali na tuto cestu. Právě proto vytrpěli zkoušky krutější a nebezpečnější.

Čím to však, řeknou mi někteří lidé opravdu zbožní k Marii, že věrným služebníkům této dobrotivé Matky naskytá se tolik trpěti a že trpí vskutku více než ti, kteří jí jsou méně oddáni? Mluví se proti nim, stíhají jich, utrhají jim na cti, nemohou jich snést; nebo ovšem kráčeji vnitřními temnotami a pouštěmi, kde není ani krůpěje nebeské vláhy; když tato pobožnost ke Svaté Panně usnadňuje cestu, kterou hodláme nalézt Ježíše Krista, čím to, že se jimi nejvíce opovrhne? Odpovídám, že nejvěrnější služebníci svaté Panny, jsouce jejími největšími oblibenci, zajisté přijímají od ní největší milosti a přízně Nebe, kterými jsou kříže, ale tvrdím, že také služebníci Marii nesou tyto kříže s větší lehkostí, zásluhou a slávou a že

co by tisíckrát zadrželo jiného nebo ho povalilo, jich nezadrží ani jednou a přivádí je to dále, poněvadž tato dobrá Matka, všecka plná milostí a oleje Ducha Svatého, nakládá všechny tyto kříže, které jim vyřezává, do cukru své mateřské sladkosti a do oleje čisté lásky: tak že je polykají radostně jako zavařené ořechy, ačkoliv jsou samy o sobě velmi hořky. A věřím, že nikdo, kdo chce býti zbožným a žítí svatě v Ježíši Kristu a tudíž trpěti pronásledování a nésti po všechny dny svůj kříž, neponese nikdy velikých křížův nebo jich neponese radostně aniž jich ponese až do konce, nebude-li zbožný k svaté Panně, což jest oslazením křížův: zrovna jako nikdo nebude jísti bez velikého přemáhání, v němž dlouho nevytrvá, zelených ořechův, jež nebyly naloženy do cukru.

Tato pobožnost k svaté Panně jest *krátkou* cestou, bychom našli Ježíše Krista, ať proto, že se na ní nikterak nezbloudí, nebo že se jí, jak jsem právě řekl, kráčí radostněji a snáze a tudíž rychleji. Více urazí se za *krátkou* dobu poddanosti Marii a závislosti na ní, než za celá léta vlastní vůle a spoléhání na sebe, neboť *muž poslušný* božské Marie a jí podrobený *zpívati bude vítězství* skvělá nad všemi svými nepřáteli. Budou mu ovšem

brániti v cestě, nebo ho budou zaháněti nebo mu nohy podrážeti, ale s oporou, pomocí a vedením Mariiným ani nepadaje ani neustupuje ani se nezpozdě, obřím krokem a v krátké době pronikne k Ježíši Kristu, touž cestou, kterou se dal Náš Pán, by přišel k nám.

Proč myslíte, že Ježíš Kristus žil tak málo na zemi a že z tak nemnoha let, jež pobyl na tomto světě, skoro celý jeho život uplynul v poddanství a poslušnosti jeho Matky? Ach! proto, že ačkoliv byl záhy dovršen, žil dlouho a déle než ten, jehož ztráty přišel odčinit, třeba že Adam byl na světě přes devět set let. Ježíš Kristus žil dlouho, poněvadž byl stále úplně poddán své svaté Matce a úplně s ní sjednocen, by byl poslušen Boha, svého Otce: neboť ten, kdo ctí svou matku, podobá se člověku, který shromažďuje poklady, praví Duch Svatý: to jest, kdo ctí Marii svoji Matku až tak, že se jí poddává, by jí poslouchal ve všech věcech, záhy velice zbohatne: 1. poněvadž hromadí po všecky dny poklady tajemstvím onoho kamene mudrcův: *Qui honorat matrem, quasi qui thesaurizat* (Sirach III, 5); 2. poněvadž v lůně Mariině, které obklopovalo a vytvořilo muže dokonalého a které bylo s to, aby pojalo v sebe Toho, kterého celý vesmír neobsáhne a nepoj-

me, v lůně Mariinu, pravím, jinoši stanou se starci dovršenými ve světle, ve svatosti, ve zkušenosti a v moudrosti, a v málo letech dospějí až do plnosti věku Ježíše Krista.

Tato pobožnost k svatě Paně jest *dokonalou* cestou, bychom přišli k Ježíši Kristu a spojili se s ním, poněvadž božská Maria jest nejdokonalejší a nejsvětější z čistých tvorů a poněvadž Ježíš Kristus, který k nám přišel dokonale, nebral se jinudy na své veliké a předivné cestě. Nejvyšší, Neobsáhlý, Nedostupný, Ten, kterýž jest, ráčil přijíti k nám, zemským červíčkům, kteří nejsme nic. Jak se to stalo? Nejvyšší sestoupil dokonale, božsky skrze Marii až k nám, ničeho nepozbyv ze svého božství ani ze své svatosti; a skrze Marii jest tvorům pranepatrným dokonale a božsky vystupovati k Nejvyššímu bez jakékoliv obavy. Neobsáhlý nechal se dokonale pojmouti a obsahovati Marií, bez nejmenší újmy své nesmírnosti, a také od této pokorné Panny dlužno, bychom se nechali dokonale obsáhnouti a vésti bez jakékoliv výminky. Nedostupný přiblížil se k nám, úzce, dokonale ano i osobně se spojil s naším člověčenstvím skrze Marii bez nejmenší újmy své Velebnosti; Marií také lze se nám přiblížiti k Bohu a dokonale, úzce se spojití s jeho

Velebností, beze strachu, že budeme odbyti. Posléze ten, kterýž Jest, ráčil přijíti k tomu, co není, a učiniti, by to, co není, stalo se Bohem v Tom, kterýž Jest; i učinil to dokonale, úplně se dav a podrobiv pokorné Panně Marii, nepřestav býti v čase Tím, kterýž Jest od celé věčnosti; právě tak skrze Marii, ačkoliv nic nejsme, můžeme se státi podobnými Bohu milostí a slávou, dadouce se jí tak dokonale a úplně, abychom nic nebyli sami v sobě a všechno v ní, beze strachu, že zbloudíme.

Ať mi dá někdo novou cestu k Ježíši Kristu ať a tato cesta jest dlážděna všemi zásluhami Blažencův, ozdobena všemi jejich hrdinnými ctnostmi, osvětlena a zkrášlena všemi jasy a krásami Andělův a ať všichni Andělé a Svatí jsou na ní, aby vedli, bránili a posilňovali ty, kteří a které se jí chtějí bráti; opravdu, opravdu, směle pravím, a mluvím pravdu, že bych raději než tuto cestu, která by byla tak dokonalá, zvolil neposkvrněnou cestu Mariinu: *Posui immaculatam viam meam*, cestu bez jakékoliv úhony, bez hříchu prvopočátečního i skutečného, beze stínu i beze tmy; a přijde-li můj přemilý Ježíš (jakož jest jisto) ve své slávě podruhé na zemi, by tu kraloval, nezvolí pro to jiné cesty než božskou Marii, kterou tak

bezpečně a dokonale přišel poprvé. Rozdíl mezi prvním a posledním příchodem bude ten, že poprvé byl tajný a skrytý a podruhé bude slavný a zjevný, ale obojí bude skrze Marii. Běda ! zde jest tajemství, kterého nechápeme: *Hic faciat omnis lingua.*

Tato pobožnost k svaté Panně jest bezpečnou cestou, bychom přišli k Ježíši Kristu a nabyli dokonalosti spojíce se s ním :

1. Poněvadž taťo pobožnost, které učím, není nová ; jest tak dávná, že nelze, jak praví p. Boudon (nedávno zemřelý v pověsti svatosti) v knize, kterou napsal o této pobožnosti, přesně označiti, kdy se začíná ; přece však jest jisto, že už po více než sedm set let nalézáme její stopy v Církvi. Svatý Odilo, opat clugnyacenský, který žil kolem r. 1040, byl z prvních, kteří ji veřejně konali ve Francii, jak se uvádí v jeho životě. Kardinál Petr Damiánský praví, že r. 1036 Blahoslavený Marin, jeho bratr, učinil se otrokem svaté Panny v přítomnosti svého zpovědníka, způsobem velmi povzbuzujícím ; neboť si dal na krk provaz, přijal řeholní kázeň a položil na oltář jistou sumu peněz naznamení svého zaslíbení a svého zasvěcení této velebné Panovníci. Zůstal tak věren po celý život této pobožnosti, že si zasloužil při své smrti býti

navštíven a potěšen svou dobrotivou Velitelkou a že přijal z jejích úst přípovědi Ráje v odměnu za svoje služby. Cesarius Bollandus zmiňuje se o jednom vznešeném rytíři Vautierovi de Birbacovi, který kolem r. 1500 učinil toto zasvěcení sebe svatě Panně. Této pobožností oddávalo se mnoho jednotlivcův až do století XVII., kdy přišla v obecnou známost.

Otec Šimon de Roias z řádu trinitářského, řečeného na vykupování zajatých, kazatel krále Filipa III., zavedl tuto pobožnost po celém Španělsku a Německu, a na snažnou prosbu Filipa III. dostalo se mu od Řehoře XV. velikých odpustkův pro ty, kdo by se jí oddávali. Důstojný Otec de Los-Rios z řádu svatého Augustina přičinil se se svým důvěrným přítelem Otcem de Roiasem, by rozšířili po těchto zemích tuto pobožnost svými spisy a svými slovy; sepsal objemný svazek nadepsaný *Hierarchia Mariana*, v němž mluví, s tak velikou zbožností jako učeností, jak jest dávné, jak jest výborné a jak jest jadrné toto zasvěcení se Marii. Důstojní Otcové Theatinové zdomácnili ji na Sicilii a v Savojsku. Důstojný Otec Stanislav Thanicus z Tovaryšstva Ježíšova neobyčejně ji rozhlásil v Polsku. Otec de Los-Rios ve své

výše uvedené knize vypočítává jména knížat, kněžen, vévodův a kardinálův z rozličných království, kteří přijali tento způsob pobožnosti.

Důstojný Otec Cornelius a Lapide, tak na slovo vzatý svou ctností jako svými hlubokými vědomostmi, když mu bylo svěřeno několika theology, by prozkoumal tuto pobožnost, zrale ji prozkoumaj, vydal jí chválu hodnou jeho nábožnosti, a několik velikých osobností následovalo jeho vzoru. Důstojní Otcové Jesuiti, vždy horliví ve službě přesvaté Panně, předložili jménem údův kongregace kolínské spisek o svatém otroctví vévodovi Ferdinandu bavorskému, tehdejšímu arcibiskupu kolínskému, a ten dal mu svoje schválení a dovolil jej tisknouti, vybízeje všechny faráře a řeholníky své diecéze, aby, seč budou, razili cestu této nábožné cvičbě. Kardinál de Bérulle, jehož památce žehná celá Francie, byl z nejhorlivějších jejích šířitelů ve Francii přes všechny potupy a všechna stíhání kritikův a svobodomyšlníkův: obvinil ho z novotářství a z pověry, napsali a vydali proti němu hanopis a užili, nebo spíše ďábel jejich přísluhou užil tisícerých úskokův, by mu zabránili v učení této pobožnosti ve Francii, ale tento veliký svatý muž

neodpověděl na jejich potupy leč svou trpělivostí a na jejich námitky v onom hanopise jenom knížečkou, v které je vítězně vyvrací, uváděje, že tato pobožnost jest založena na vzoru Ježíše Krista, na závazcích, jež k němu máme, a na slibech, které jsme učinili na Křtu svatém; a zvláště tímto posledním důvodem zavírá ústa svým protivníkům, ukazuje jim, že toto zasvěcení svaté Panně a jejíma rukama Ježíši Kristu není nic jiného než dokonalé obnovení slibův a přípovědí křesťanů. Praví o této pobožnosti více krásných věcí, čehož se lze dočísti v jeho spisech.

V knize p. Boudonově možno čísti jména rozličných Papežův, kteří schválili tuto pobožnost, theologův, kteří ji zkoušeli, stíhání, která proti ní byla podnícena a která ona přemohla, a tisícerych osob, které ji přijaly, aniž ji kdy zavrhl některý Papež; a nemohli by toho učiniti, aby nezvrátili základův křesťanství. Jest tedy jisto, že tato pobožnost nikterak není nová, a že není-li obecná, jest to proto, že jest příliš vzácná, by ji chutnali a konali všichni lidé.

2. Tato pobožnost jest bezpečnou pomocí, bychom přišli k Našemu Pánu, poněvadž jest vlastní svaté Panně vésti nás bezpečně k Ježíši Kristu, jako jest vlastní Ježíši Kristu,

véstí nás bezpečně k věčnému Otci. A nechť se nedomnívají falešně lidé duchovní, že Maria jim bude překážkou na cestě ke spojení s Bohem. Což by to bylo možno, aby ta, která našla milost před Bohem pro všechny lidi vůbec i pro každého zvláště, byla překážkou duši, by nenalezla veliké milosti spojení s Ježíšem Kristem? Bylo by možno, aby ta, která byla plna milostí a jimi přeplyvala, tak spojena s Bohem a tak proměněna v Boha, že bylo dlužno, by se v ni vtělil, ta aby překážela duši v dokonalém spojení s Bohem? Jest ovšem pravda, že hleděti na jiné tvory, ačkoliv svaté, snadno by v jistých dobách mařilo spojení s Bohem, ale nikoliv Maria, jak jsem řekl a budu opakovati, dokud budu míti síly. Jedním důvodem, pro který tak málo duší přichází do plnosti věku Ježíše Krista, jest, že Maria, která jest, právě tak jako vždycky Matkou Synovou a plodnou Nevěstou Ducha Svatého, není dosti pěstována v jejich srdcích. Kdo chce míti ovoce dobře uzrálé a dobře vypěstěné, tomu dlužno, aby měl strom, který je rodí; kdo chce míti plod života, Ježíše Krista, tomu dlužno, aby měl strom života, kterým jest Maria. Kdo chce, aby v něm působil Duch Svatý, tomu dlužno, aby měl jeho věrnou a nerozlučnou Nevěstu, bož-

skou Marii, která ho činí úrodným a plodným, jak jsme řekli jinde.

Budte tedy ujištěni, že čím více budete patřiti na Marii ve svých modlitbách, rozjímáních, činech a utrpeních, ne-li pohledem zřejmým, uvědoměným, alespoň pohledem obecným a nepozorovaným, tím dokonaleji budete nacházeti Ježíše Krista, který jest vždycky s Marií, veliký, mocný, působící a nepochopitelný. Takto tedy nejen že se božská Maria, úplně ztracená v Bohu, nestává překážkou dokonalým, by nedospěli spojení s Bohem, ale ani nebylo až dosud a nikdy nebude tvora, který by nám pomáhal účinněji v tomto velikém díle, ať milostmi, kterých nám na ně poskytne, kdyžtě nikdo není naplněn myšlením na Boha leč skrze ni, jak praví jeden Svatý: *Nemo cogitatione Dei repletur nisi per te*; ať péčí, kterou bude vždy míti, by nás chránil mámení a šaleb zlého ducha.

Tam, kde jest Maria, nikterak není duch zlý, a jednou z nejneomylnějších známek, že jest někdo veden duchem dobrým, jest, když se mnoho a vroucně modlí k této dobré Matce, myslí na ni často a mluví o ní často. Jest to myšlenka jednoho Světce, který dodává, že jako dýchání jest bezpečnou znám-

kou, že tělo není mrtvo, tak jest bezpečnou známkou, že duše není oddělena od Boha hříchem, myslí-li často na Marii a ráda ji vzývá.

Jako Maria sama vyhubila všechna bludařstva, jak praví Církev a Duch Svatý, který ji vede: *Sola cunctas haereses interemisti in universo mundo*, třebaže kritikové na to bručí, nikdy křesťan věrně zbožný k Marii neupadne do bludu nebo do šálení, alespoň ne do vyjádřeného; pobloudí snad věcně, bude považovati lež za pravdu a ducha zlého za dobrého, ačkoliv méně snadno než jiný, ale pozná dříve nebo později svou chybu a svůj věčný blud: a když jej pozná, nebude zatvrzele věřiti ani hájiti, o čem myslel, že to jest pravda.

Chce-li tedy někdo bez bázně, aby nebyl ošálen, což se stává často u lidí modlitby, postupovati na cestě dokonalosti a najíti bezpečně a dokonale Ježíše Krista, dlužno mu se srdcem velikým, *corde magno et animo volenti*, oddati se této pobožnosti k svaté Panně, které snad ještě nepoznal. Ať vstoupí na tuto výbornou cestu, která mu byla neznáma a kterou mu ukazují: *Excellentiorem viam vobis demonstro* (I. Kor. XII, 31). Jest to cesta, kterou šel Ježíš Kristus, vtělená Moudrost, naše jediná hlava; úd ubíraje se

jí nemůže se zmýlit. Jest to cesta *snadná* pro plnost milosti a pomazání Ducha Svátého, která ji naplňuje; jí jdouce nikdy se neunavíme, nikdy neustoupíme. Jest to cesta *krátká*, která v nedlouhé době nás přivádí k Ježíši Kristu. Jest to cesta *dokonalá*, na níž není žádného bláta, žádného prachu aniž sebe menšího neřádu hříchu. Jest to posléze cesta *bezpečná*, jež nás vede k Ježíši Kristu a do života věčného zcela přímo a jistě, aniž nás odvádí v pravo nebo v levo. Vstupme tedy na tuto cestu a krácejme jí dnem i nocí až do plnosti věku Ježíše Krista.

Šestá pohnutka. Tato pobožnost skýtá velikou vnitřní svobodu, jež jest svobodou dítek Božích, lidem, kteří ji věrně konají. Neboť Ježíš Kristus, ten dobrotivý Pán, poněvadž se touto pobožností činíme jeho otroky, poněvadž se mu tím cele zasvěcujeme, odměnou za toto zajetí z lásky, do něhož se dáváme: 1. sproštuje duši vší úzkostlivostí a všeho otrockého strachu, které by ji jenom stěsňovaly, věznily a zaplétaly, 2. rozšiřuje srdce pevnou důvěrou v Boha, an mu ho ukazuje jako jeho Otce, 3. vlévá v něj něžnou synovskou lásku.

Nebudu se zdržovati dovozováním této pravdy, omezím se na to, že povím příběh z

dějin, který jsem četl v Životě Matky Anežky z Ježíše, řeholnice Řádu Svatého Dominika z kláštera langeackého v Auvergni, jež zemřela tamtéž v pověsti svatosti l. 1634. Když jí bylo sotva sedm let, trpěla veliká muka duševní; náhle uslyšela jakýsi hlas pravící jí, chce-li býti sprostěna všech svých muk a býti chráněna všech svých nepřátel, by se co nejdříve učinila otrokyní Ježíšovou a jeho svaté Matky. Vrátivši se domů, rychle se dala celá celičká Ježíši a Marii vstupujíc k nim do otroctví, ačkoliv před tím nevěděla, co jest tato pobožnost; a nalezši železný řetěz, připjala si jej na bedra a nösila jej až do smrti. Po tomto úkonu všechna její muka a úzkostlivosti pominuly, a octla se u velikém pokoji a šíři srdce, což ji pohnulo, by naučila této pobožnosti několik zbožných osob, které v ní dospěli veliké dokonalosti, mezi jinými Oliera, zakladatele semináře Svatého Sulpicia a několik kněží a duchovních osob z téhož semináře. Jednoho dne zjevila se jí svatá Panna, dala jí na krk zlatý řetěz, by jí projevila svou radost, že se učinila otrokyní jejího Syna a její; a svatá Cecilie, která svatou Pannu provázela, pravila jí: Šťastní jsou věrní otroci Královny nebes, neboť budou požívatí opravdové svobody: *Tibi servire libertas.*

Sedmá pohnutka. Co by nás snad ještě vybízelo, bychom se oddali této pobožnosti, jsou veliká dobra, kterých se z ní dostane našemu bližnímu. Neboť touto duchovní cvičbou prokazujeme mu lásku způsobem neobyčejným, poněvadž mu dáváme rukama Mariinýma vše, co máme nejdražšího, čímž jest odčiňovací a získávací hodnota všech našich dobrých skutkův, nevyjímaje sebe menší do bré myšlenky, sebe menšího utrpení; svolujeme, by vše, čeho jsme nabyli a čeho nabudeme až do smrti v zadostčinění, bylo dle vůle svaté Panny užito na obrácení hříšníkův, nebo na osvobození duší v Očistci. Nemilujeme takto svého bližního dokonale? Nejsme takto pravými učenníky Ježíše Krista, které poznati po lásce? Nepracujeme takto na obrácení hříšníkův, bez bázně, abychom nebyli marnívi, a na vysvobození duší očistcových, nečiníce skoro nic jiného než jest každý povinen činiti ve svém stavu?

Abychom poznali výbornost této pohnutky, bylo by třeba věděti, jaké jest dobro obrátiti nějakého hříšníka nebo vysvoboditi nějakou duši z Očistce: dobro neskonale, které jest větší než stvoření nebe a země, poněvadž tím dáváme duši Boha. Bychom touto pobožností vysvobodili jen jednu duši z Očistce

za celý svůj život, bychom obrátili jen jediného hříšníka, nebylo by to dostatečnou pobídkou každému člověku, opravdu milujícímu svého bližního, aby se jí oddal? Třeba však poznamenati, že naše dobré skutky, jdouce rukama Mariinýma, se zčišťují a tudíž se zvyšuje jejich zásluha a hodnota odčisťovací a získávací: proto bývají mnohem silnější na ulevení duším v Očistci a na obrácení hříšníků, než kdyby neprocházely panen-skýma a štědrýma rukama Mariinýma. To málo, jež dáváme skrze svatou Pannu, bez vlastní vůle a z lásky úplně nezištné, stává se opravdu přemocným, by obměkčilo hněv Boží a přitáhlo jeho milosrdenství; a shledá se možná při smrti někoho, jenž byl velmi věren této pobožnosti, že tím vysvobodil několik duší očistcových a obrátil několik hříšníkův, ačkoliv nekonal než činy obyčejné. Jaká radost při jeho soudě! Jaká sláva na věčnosti!

Osmá pohnutka. Posléze to nás jaksi nejmnocněji vybízí k této pobožnosti ke svaté Panně, že jest podivnou pomocí, bychom setrvali ve ctnosti a byli vždy věrni. Neboť čím to, že obrácení valné části hříšníkův není trvalé? Čím to, že tak snadno upadáme zase do hříchu? Čím to, že valná část spravedlivých, místo aby postupovali ze ctnosti do

ctnosti a získávali si nových milostí, ztrácejí často ty skrovné ctnosti a milosti, jež měli ? Toto neštěstí bere původ, jak jsem prve ukázal, odtud, že člověk, ač tak jest zkažen, tak sláb a tak nestálý, důvěřuje sám v sebe, spoléhá na svoje vlastní síly a považuje se za schopna uchrániti pokladu svých milostí, svých ctností a zásluh. Nuže touto pobožností svěřujeme svatě Panně, která jest věrná, vše, co máme; činíme si ji vesměrnou opatrovnící všech svých statkův přirozených i statkův v vrádu milostí. Její věrnosti se svěřujeme, o její moc se opíráme, na jejím milosrdenství a její lásce stavíme, by udržovala a rozmnožovala naše ctnosti a zásluhy přes úklady ďábla, světa a těla, kteří usilují, by nám je uloupili. Pravíme jí jako dobré dítě své matce a věrný služebník své velitelce : „*Depositum custodí* : Dobrá Matičko a Velitelko, uznávám, že na tvou přimluvu jsem přijímal až dosud více milostí Božích, než si zasluhuji, a moje neblahá zkušenost mne učí, že nesu tento poklad v nádobě velmi křehké a že jsem příliš sláb a příliš ubohý, bych jej v sobě uchovával ; rač mi uložití u sebe vše, co mám, a uchováti mi to svou věrností a svou mocí. Ty-li nade mnou budeš bdíti, nic neztratím, budeš-li ty mne podpíráti, jistě nepadnu, bu-

deš-li ty mne chrániti, jsem bezpečen od svých nepřátel“. Právě toto výslovně praví svatý Bernard, by nás povzbudil k této pobožnosti: „Drží-li tebe Maria, neupadneš, chrání-li tebe, nebojíš se; vede-li tebe, neunavíš se, nakloněna-li jest tobě, přijdeš do přístavu spásy: *Ipsa tenente, non corruis; ipsa protegente, non metuis; ipsa duce, non fatigaris; ipsa propitia, pervenis*“. (S. Bern. Serm. 2. super Missus est). Svatý Bonaventura jako by říkal totéž ještě výslovněji: „Svatá Panna, praví, není toliko uchovávána v plnosti Svatých, ale ona též uchovává a chrání Svaté v jejich plnosti, aby plnosti neubylo; brání, by jejich ctnosti se nerozptýlily, by jejich zásluhy nevzaly zkázy, by jejich milosti se neztratily, by ďábel jim neuškodil; posléze brání, aby Náš Pán jich netrestal, když zhřeší: *Virgo non solum in plenitudine Sanctorum definetur, sed etiam in plenitudine Sanctos definet, ne plenitudo minuatur; definet virtutes ne fugiant; definet merita ne pereant; definet gratias ne effluent; definet dæmones ne noceant; definet Filium ne peccatores percutiat*“ (S. Bonav. in Specul. S. V.).

Maria jest Panna věrná, kteráž svou věrností Bohu napravuje ztráty, jež zavinila ne-

věrná Eva svou zpronevěrou, kteráž vyprošuje věrnosti k Bohu a vytrvalosti těm, kteří a které k ní lnou. Proto přirovnává ji kterýsi Světec k pevné kotvě, která je drží a brání, by neztroskovali na rozbouřeném moři tohoto světa, kde tolik lidí zahynulo, že nepřilnuli k Marii. „Připoutáváme, praví, duši k tvé naději jako na kotvu pevnou: *Animas ad spem tuam sicut ad firmam anchoram alligamus.*“ K ní se nejvíce připoutávali Svatí, kteří se spasili, a k ní připoutávali ostatní, by setrvali ve ctnosti. Šťastní tedy a tisíckrát šťastní křesťané, kteří se k ní nyní věrně a úplně připoutávají jako na pevnou a bezpečnou kotvu! Vztek bouře tohoto světa nebude s to, aby je potopil, ani aby zničil jejich nebeské poklady. Šťastní ti a ty, kdož vstupují v ni jako v archu Noemovu. Vody potopy hříchův, jež pohřbívají tolik lidí, nikterak jim neuškodí, neboť: *Qui operantur in me non peccabunt*: „Kdož ve mně jsou, by pracovali na své spáse, nikterak nezhřeší“, praví s Moudrostí. Šťastny nevěrné dítky nešťastné Evy, které se připoutávají k Marii, k Panně, která vždy zůstává věrna a nezapře se nikdy: *Fidelis permanet, se ipsam negare non potest*, a která miluje vždycky ty, kteří ji milují: *Ego diligentes me diligo*, netoliko

láskou citovou, nýbrž také láskou činnou a účinnou, bráníc velikou hojností milostí, by neustoupili ve ctnosti, neupadli na cestě, ztrácejíce milost jejího Syna.

Tato dobrá Matka přijímá vždycky, z pouhé lásky, vše, co si k ní ukládáme, a když to už přijala jakožto opatrovnice, jest zavázána spravedlností, podle ukládací smlouvy, chrániti nám toho; zcela tak jako by někdo, u koho bych si uschoval tisíc tolarův, byl by zavázán chrániti mi jich, tak že kdyby se z nedbalosti mých tisíc tolarův náhodou ztratilo, byl by za to úplně po právu odpověden. Ale nikoliv, věrná Maria nedopustí, by se ztratilo její nedbalostí, co jí svěříme: nebe a země dříve pominou, než aby byla nedbalou a nevěrnou vůči těm, kdož v ni důvěrují. Ubohé dítky Mariiny, vaše slabost jest nejzazší, vaše nestálost jest veliká, váš základ jest všecek zkažen. Zajisté rodíte se z porušené hmoty dítek Adama a Evy; nemalomyslňte proto, ale potěšte se, radujte se, že máte tajemství, kterému vás učím, tajemství neznámé skoro všem křesťanům, i nejzbožnějším. Nenechávejte svého zlaťáka a svého stříbra ve svých pokladnicích, jež už byly prolomeny zlým duchem, který vás okradl, a jež jsou příliš malé, příliš slabé a při-

liš staré na poklad tak veliký a tak vzácný. Nelejte čisté jasné vody ze studnice do svých nádob plných nečistoty a nákazy od hříchu ; není-li tam už hříchu, zápach po něm jest tam ještě ; voda by se jím zkazila. Nelejte výborných vín do svých starých sudův, jež byly naplněny víny špatnými : pokazila by se a snad by vytekla.

Ačkoliv mi rozumíte, vy, duše předurčené, třeba tu mluvití otevřeněji. Nesvěřujte zlata své lásky, stříbra čistoty, vod nebeských milostí ani vín svých zásluh vaku dřevému, pokladnici staré a rozbité, nádobě nakažené a porušené, jakými jste : sice budete oloupeni zloději, to jest ďábly, kteří hledají, číhají dnem i nocí, kdy se jim naskytne k tomu vhodná chvíle, sice pokazíte svým zápachem sebe-lásky, sebedůvěry a vlastní vůle vše, co Bůh vám dává nejčistšího. Vložte, vlejte do lůna a do srdce Mariina všechny svoje poklady, všechny své milosti a ctnosti : jest to nádoba duchovní, jest to nádoba počestná, jest to nádoba vznešená pobožnosti : *Vas spirituale, vas honorabile, vas insigne devotionis*. Od té, co Bůh sám osobně se uzavřel s veškerou svou dokonalostí do této nádoby, stala se úplně duchovní a duchovním příbytkem duší nejduchovnějších ; stala se cťhodnou

a čestným trůnem největších knížat věčnosti : stala se vznešenou v pobožnosti a nejslavnějším sídlem sladkostmi, milostmi a ctnostmi ; stala se posléze bohatou jako dům zlatý, silnou jako věže Davidova a čistou jako věže sloňová.

Oh ! jak jest šťasten člověk, který dal vše Marii, který ve všem a pro vše se svěruje Marii ! Jest všecek v Marii, a Maria jest všechna v něm. Může říci směle s Davidem : *Hæc facta est mihi* : „Maria jest učiněna pro mne“, nebo s učeníkem miláčkem : *Accepi eam in mea* : „Vzal jsem ji za všecek svůj statek“, nebo s Ježíšem : *Omnia mea tua sunt, et omnia tua mea sunt* : „Vše, co mám, jest tvoje, a vše, co Ty máš, jest moje“.

Domnívá-li se některý kritik, čta tyto řádky, že mluvím nadsázkou a z přepjaté pobožnosti, běda, ten mne nechápe, buď že jest člověk tělesný, který nenalézá záliby ve věcech ducha, nebo že jest ze světa, který nemůže přijmouti Ducha Svatého, nebo že jest člověk pyšný, který odsuzuje nebo má v opovržení vše, čeho nechápe. Duše, které se nenarodily z krve ani z pochoťi těla ani z pochoťi muže, nýbrž z Boha a z Marie, ty mne pochopí a budou chuťnati moje slova, a pro ty právě píšu tyto řádky. Přece však pravím

pro ty i ony, vracuje se k tomu, co jsem přerušil, že božská Maria, jsouc nejvěrnější a nejštedřejší ze všech čistých tvorův, nedá se nikdy předstihnouti v lásce a ve štědrosti, a za vajíčko, jak praví kterýsi svatý muž, dá kravičku: to jest za to málo, co jí dáváme, dává mnoho z toho, co přijala od Boha; a tudíž dává-li se jí některá duše bez výhrady, Maria se dává též bez výhrady; skládá-li některá duše svoji důvěru v Marii bez opovázlivosti, pracujíc se své strany, by získávala ctností, by krotila své vášně, Maria se dává této duši bez výhrady.

Ať tedy věrní služebníci svaté Panny řeknou směle se svatým Janem Damascenským: „Maje důvěru v tebe, ó Bohorodičko, budu zachráněn; pod tvou záštitou nebudu se báti ničeho; s tvojí pomocí budu bojovati proti svým nepřítelům a zaženu je: neboť býti zbožným k tobě jest jakousi zbraní spásy, kterou Bůh dává těm, jež chce spasiti“: *Spem tuam habens, o Deipara, servabor; defensionem tuam possidens, non timebo; persequar inimicos meos et in fugam vertam, habens protectionem et auxilium tuum; nam tibi devotum esse est arma quædam salutis quæ Deus his dat quos vult salvos fieri.* (Sv. Jan Damasc.)

Všech pravd, o kterých jsem právě psal se zřetelem k přesvaté Panně a jejím dítkám a služebníkům, Duch Svatý dává nám v Genesi podivný obraz v příběhu Jakobovu, který přijímá požehnání svého otce Isáka péčí a důvtipem Rebeky, své matky. Hle, jak nám jej předvádí Duch Svatý; připojím k němu potom několik vysvětlení.

Když Esau prodal Jakobovi svoje prvozenství, Rebeka, matka obou bratrů, která něžně milovala Jakoba, zajistila mu tuto přednost za několik let potom svatým a tajuplným úskokem. Isák, cítě se velmi stár a chtěje požehnati svým dětem než zemře, zavolal svého syna Esaua, kterého miloval, a poručil mu, ať jde na lov, by měl čeho pojísti a by mu potom požehnal. Rebeka spěšně uvědomila Jakoba o tom, co se děje, a kázala mu, by šel a vzal dva kozelce ze stáda. Když je dal své matce, připravila z nich Isákovi, co věděla, že má rád; oblékla Jakoba do šatův Esauových, jež schovávala, a ovinula mu ruce a krk koží kozelčí, by jeho otec, který už neviděl, mohl se aspoň domnívati, slyše mluvití Jakoba, dle chlupův na rukou, že to jest jeho bratr Esau. Isák zaražen tímto hlasem, o němž myslel, že to jest hlas Jakobův, kázal, by přistoupil blíže; ohmatav chlupy

koží, jimiž si byl Jakob ovinul ruce, pravil, že hlas zajisté jest hlas Jakobův, ale ruce že jsou ruce Esauovy. Když pojedl a ucítil, líbaje Jakoba, jeho vonící šaty, požehnal mu a přál mu rosy nebeské a úrody zemské; ustanovil ho pánem všech jeho bratří a skončil svoje požehnání těmito slovy: „Kdo by zlořečil tobě, ten budiž zlořečen, a kdo by ti dobrořečil, dobrořečeními budiž naplněn“. Sotva Isák dořekl tato slova, vchází Esau a přináší k jídlu, co byl ulovil, aby mu jeho otec potom požehnal. Svatý Patriarcha se lekl zděšením neuvěřitelným, když poznal, co se právě stalo; ale velmi dalek toho, by odvolal, co učinil, naopak ještě to potvrdil, neboť příliš znatelně viděl prst Boží v tomto řízení. Tu Esau zařval křikem velikým, jak zaznamenává Písmo svaté, a hlasitě žaluje na šalbu svého bratra, tázal se otce, má-li jen jedno požehnání: jsa tím, jak poznamenávají svatí Otcové, obrazem těch, kteří lehko směšujíce Boha se světem, chtějí se radovati zároveň z útěch nebeských i z útěch pozemských. Isák, hnuť velikým lkáním Esauovým, posléze mu požehnal, ale požehnáním pozemským, čině ho poddaným jeho bratrovi: čímž se roznítilo v něm tak jedovaté záští proti Jakobovi, že čekal jenom, až zemře otec, by ho zabil;

a Jakob jistě by byl neušel smrti, kdyby ho byla jeho drahá matka Rebeka neuchránila svým důvtipem a dobrými radami, jež mu dala a jichž uposlechl.

Než vysvětlím tento příběh, který jest tak krásný, dlužno poznamenati, že dle svatých Otcův a vykladatelův Písma Svatého Jakob jest obrazem Ježíše Krista a předurčených, a Esau obrazem zavržených; třeba jenom zkoumati činy a chování toho i onoho, bychom to posoudili.

1. Esau, starší bratr, byl těla silného a mohutného, zručně a důmyslně střílel z luku a lovil mnoho zvěře; 2. skorem nikdy se nezdržel doma, a skládaje svoji důvěru toliko ve svou sílu a ve svoji chytrost, pracoval jenom venku; 3. nepečoval mnoho, by se líbil své matce Rebece, a nečinil nic pro to; 4. byl tak obžerný a tolik miloval jídlo, že prodal svoje právo prvorozenské za mísu čočovice; 5. byl jako Kain pln závisťi k svému bratru Jakobovi a stíhal ho do krajnosti.

Hle, jak si vedou po vždy zavrženci:

1. Spoléhají na svoji sílu a svůj důmysl pro věci časné; jsou velmi silni, velmi obratni a velmi osvíceni k věcem pozemským, ale velmi slábi a velmi neznalí ve věcech nebeských: *In terrenis fortes, in coelestibus debiles.*

2. I nezdrží se vůbec nebo jen pramálo doma, ve svém vlastním příbytku, to jest ve svém nitru, jež jest vnitřním a podstatným příbytkem, který Bůh dal každému člověku, by v něm zůstával po jeho vzoru: neboť Bůh zůstává vždycky doma, u Sebe. Zavrženci nemilují odloučenosti ani duchovnosti ani vnitřní zbožnosti a spílají maličkých, pobožnůstkářů a divochů těm, kdož jsou lidmi vnitřními a odloučenými od světa a pracují více v nitru než zevně.

3. Zavrženci nepřičiňují se valně o pobožnost k Svaté Panně, Matce předurčených; jest pravda, nenevraží na ni výslovně; vychvalují ji někdy; říkají, že ji milují; konají dokonce ke cti její některé pobožnosti: ale kromě toho nemohou snést, by ji někdo miloval něžně, protože nikterak nemají pro ni něžností Jakobových. Nalézají výtky těmto pobožnostem, kterým se dobré její dítky a služebníci věrně oddávají, by si získali její náklonnosti, poněvadž nevěří, že by tato pobožnost byla nezbytna ke spáse. Jenom když nenevraží výslovně na svatou Pannu a zjevně neopovrhují pobožností k ní, už se domýšlejí, že toho jest dosti a že získali její přízně; že konec koncův jsou jejími služeb-

níky, říkající a mumlající k její cti několik modliteb bez něžné lásky k ní a bez polepšení vzhledem k sobě.

4. Zavrženci prodávají svoje právo prvozenské, to jest rozkoše rajske, za mísu čočovice, to jest za rozkoše pozemské. Smějí se, pijí, jedí, vyrážejí se, hrají, tančí, nenamáhajíce se, stejně jako Esau, by se stali hodnými požehnání Otce nebeského. Třemi slovy nemyslí než na zemi, nemilují než zemi, nemluví a nekonají nic než pro zemi a pro rozkoše, prodávající za chvilkový požitek, za marný kouř cti a za hroudu tvrdé země, žluté nebo bílé, milost křestní, svoje roucho nevinosti a dědictví nebeské.

5. Posléze zavrženci nenávidí a stíhají po vždy předurčené, ať zjevně nebo tajně; nemohouce jich snést, pohrdají jimi, kritísuji je, pitvoří se po nich, tupí je, okrádají je, podvádějí je, vyssávají je, štvou je, v prach je šlapou, zatím co sami hromadí jmění, oddávají se rozkošem, postupují v hodnostech, obohacují se, vzmáhají se a žijí v pohodlí.

Co se týče Jakoba, mladšího syna: 1. Byl těla slabého, tichý a pokojný a obyčejně býval doma, by si získal přízně své matky Rebeky, kterou něžně miloval; když někdy odešel, nebylo to z jeho vlastní vůle, ani z dů-

věry ve svůj důmysl, nýbrž aby poslechl své matky.

2. Miloval a ctil svoji matku: proto dlel doma, vyhýbal se všemu, co by se jí snad bylo nelíbilo, a činil vše, co myslel, že jí jest příjemno: což zvyšovalo v Rebece lásku, kterou k němu chovala.

3. Byl podroben ve všem své drahé matce; byl jí úplně poslušen ve všech věcech, hbitě bez otálení a radostně bez stýskání; na sebe menší znamení její vůle malý Jakob běžel a pracoval. Věřil všemu, co mu říkala: když mu třebas řekla, by vyhledal dva kozelce a přinesl jí je, aby je přistrojila jeho otci Isákovi, Jakob jí nenamítl, že jest dosti přistrojiti jednoho, by jednou pojedl jediný člověk; ale bez rozumování učinil, co mu řekla.

4. Měl velikou důvěru ve svou drahou matku; jako ani dost málo nespoléhal na svoji dovednost, spoléhal jedině na péči a ochranu své matky; prosíval jí o pomoc ve všech svých potřebách a radil se s ní ve všech svých pochybnostech: když se jí třebas otázel, nedostane-li se mu místo požehnání otcova zlořečení, uvěřil jí a svěřil se jí, jakmile mu řekla, že ona bere na sebe toto zlořečení.

5. Posléze napodobil, seč byl, ctnosti, jež viděl na své matce; a zdá se, že jedním z dů-

vodův, pro něž se držel doma, bylo, aby napodobil svoji drahou matku, jež byla ctnostná a vzdalovala se špatných společností, kazících mravy. Tím se učinil hodným, by přijal dvojí požehnání milého otce.

Vizme také, jak se chovají po vždy předurčení:

1. Drží se doma u své matky; to jest milují odloučenost, jsou vnitřní, jsou pilní modlitby, ale dle vzoru a ve společnosti své Matky, svaté Panny, jejíž všecka sláva jest uvnitř a jež po celý svůj život tak milovala odloučenost a modlitbu. Někdy sice vyjdou ven, do světa; ale to bývá z poslušnosti vůle Boží a vůle jejich drahé Matky, by plnili povinnosti svého stavu. Nechť sebe větší věci na pohled konají zevně, mnohem výše ještě cení ty, jež konají ve svém nitru, ve společnosti přesvaté Panny, poněvadž tam konají veliké dílo své dokonalosti, proti němuž všechny ostatní skutky jsou jenom dětskými hříčkami. Proto právě, zatím co jejich bratři a sestry pracují někdy pro venek s velikou silou, důmyslem a zdarem ve chvále a uznání světa, právě proto vědí osvícením Ducha Svatého, že jest mnohem více slávy, dobra a rozkoše v tom, když zůstávají skryti v odloučenosti s Ježíšem Kristem, svým vzorem, v úplném

a dokonalém poddanství své Matce, než aby konali sami ze sebe divy přirozenosti i milosti ve světě, jako tolik Esauův a zavržených. *Gloria et divitiæ in domo ejus*: slávu Boží a bohatství pro člověka lze nalézt v domě Mariině.

Pane Ježíši, jak jsou milí stanové tvoji! Vrabec našel sobě příbytek a hrdlička hnízdo, kdež by uložila mladé své. Och, jak jest šťasten člověk, jenž přebývá v domě Mariině, kde Ty's první si učinil příbytek! V tomto domě předurčených přijímá pomoc od Tebe jediného a tam založil schody a stupně všech ctností, by se v tomto slzavém údolí povznášel svým srdcem k dokonalosti. *Quam dilecta tabernacula tua* etc.

Předurčení něžně milují a opravdově uctívají přesvatou Pannu, jako svoji dobrotivou Matku a Velitelku. Milují ji netoliko ústy, ale v pravdě; uctívají ji netoliko zevně, nýbrž v hloubi srdce; vystříhají se jako Jakob všeho, co by se jí snad nelíbilo, a činí se zápallem vše, čím myslí, že by si asi získali její náklonnosti. Přinášejí jí a dávají ne dva kozelce jako Jakob Rebece, nýbrž své tělo a svou duši se vším, co k nim přísluší, zobrazené dvěma kozelci Jakobovými, aby: 1. přijala je jako cosi, co jí náleží, 2. aby je zabila

a usmrtila hříchu a jim samým, sedrouc je a svleknouc z jejich vlastní kůže a z jejich sebelásky, a tím aby se mohli zalíbiti Ježíši, jejímu Synu, který nechce za učeníky a přátele leč ty, kdož umřeli sami sobě; 3. by je přistrojila dle chuti Otce nebeského a k jeho největší slávě, kterou zná lépe než kterýkoliv jiný tvor; 4. by její péčí a její přimluvou toto tělo a tato duše, dobře očištěny od všeliké poskvrny, dobře umrtveny, dobře svlečeny a dobře přistrojeny, byly lahodnou krmí, hodnou úst a požehnání Otce nebeského. Nebudou-liž toto činiti křesťané předurčení, kteří naleznou rozkoš v dokonalém zasvěcení se Ježíši Kristu rukama Mariinýma, jemuž je učíme, a budou-liž je věrně plniti, by osvědčili Ježíši činnou a srdnatou lásku?

Zavrženci říkají, pravda, že milují Ježíše, že milují a uctívají Marii, nikoli však až tolik, by jim dávali ze své podstaty, nikoli však tolik, by jim obětovali svoje těla s jejich smysly, svoje duše s jejich vášněmi jako předurčení. Tito jsou poddáni svaté Panně a poslušni jí jako své Matičky po vzoru Ježíše Krista, který ze třiatřiceti let, která žil na zemi, třiceti užil na oslavení Boha, svého Otce, dokonalým a úplným poddanstvím své svaté Matce.

3. Předurčení poslouchají Marie dbající přísně jejích rad, jako malý Jakob dbal rad Rebečiných, která mu pravila: *Fili mi, acquiesce consiliis meis*: „Povol radám mým“, nebo jako služebníci na svatbě v Káni, kterým svatá Panna pravila: *Quodcumque dixerit vobis, facite* (Jan II, 5): „Cokoliv vám řekne, učiňte“. Jakobovi, že poslechl své matky, dostalo se jako zázrakem požehnání, ačkoliv přirozeně mu nenáleželo; služebníci na svatbě v Káni, že poslechli rady svaté Panny, byli poctěni prvním zázrakem Ježíše Krista, jenž proměnil vodu ve víno na prosbu své svaté Matky. Právě tak všichni ti, kdo až do konce věkův budou přijímati požehnání Otce nebeského a budou poctíváni divy Božími, budou přijímati tyto milosti jen pro svoji dokonalou poslušnost Marie; Esauové však pozbudou svého požehnání, že se nepodrobili svaté Panně.

4. Předurčení mají velikou důvěru v dobrotu a moc přesvaté Panny, své Maticčky, dprosují se bez ustání její pomoci, patří k ní jako k hvězdě polární, by dopluli přístavu dobrého, odhalují jí svoje soužení a svoje nedostatky s velikou upřímností srdce; tulí se k jejímu milosrdenství a k její sladkosti, by jim byly odpuštěny hříchy její přimluvou,

nebo aby okoušeli jejich mateřských sladkostí ve svých souženích a zármutcích. Ba oni se vrhají, skrývají a ztrácejí předivným způsobem do mateřského a panenského jejího lůna, by tam byli rozpáleni čistou láskou, by tam byli očištěni ze sebe menších skvrn a by tam plně našli Ježíše, který v něm dlí jako ve svém nejslavnějším trůně. Oh jaké to štěstí! Nedomnívej se, praví abbé Queric, že jest větším štěstím přebývat v lůně Abrahamovu než v lůně Mariinu, neboť Pán tam postavil svůj trůn : *Ne credideris majoris esse felicitatis habitare in sinu Abrahae quam in sinu Mariae, cum in eo Dominus posuerit thronum suum.*

Zavrženci však, skládající všecku důvěru v sebe, jedí se synem marnotratným jen to, co žerou vepři; živí se jenom zemí jako ropuchy; a milujíce, jako lidé světa, jediné věci viditelné a vnější, žádné rozkoše nenalézají v sladkostech lůna Mariina; nikterak necítí spolehlivé opory a spolehlivé důvěry, kterou předurčení cítí ve svaté Panně, své Matičce. Milují bídne svůj vnější hlad, jak praví svatý Řehoř, poněvadž nechtějí chutnat sladkosti, jež jest všecka připravena v nitru jejich a v nitru Ježíšově a Mariině.

5. Posléze předurčení ostříhají cest svatě Panny, své Maticky, to jest oni jí následují, a právě v tom jsou opravdu šťastni a zbožni a v tom jest známka jejich předurčení, jak jim praví tato dobrotivá Matka: *Beati qui custodiunt vias meas*: to jest blažení, kdož konají moje ctnosti a kdož jdou ve stopách mého života s pomocí milosti Boží. Jsou šťastni na tomto světě, za svého života, hojností milostí a sladkostí, kterých jim udílím ze své plnosti, a to hojněji než jiným, kteří mne nenásledují tak věrně; jsou šťastni ve své smrti, kteráž jest sladká a klidná a ke které obyčejně spěchávám, bych je sama odvedla do radostí věčných; posléze budou šťastni ve Věčnosti, poněvadž nikdy žádný z mých dobrých služebníkův, kteří následovali mých ctností za svého života, nebyl ztracen. Zavrženci však jsou nešťastni i za svého života i při své smrti i na Věčnosti, poněvadž nenásledují přesvaté Panny v jejích ctnostech, majíce dosti na tom, že vstupují někdy do jejích bratrstev, že říkají ke cti její několik modliteb nebo konají nějakou jinou zevnější pobožnost.

Ó svatá Panno, moje Maticko, jak jsou šťastni, opakuji to všecek unesen, jak jsou šťastni a šťastny ti, kdož nikterak se nedá-

vajíce svěsti falešnou zbožností k Tobě, věrně ostříhají tvých cest, tvých rad a tvých rozkazův! Ale jak nešťastní a zlořečení jsou ti, kdož zle užívajíce tvé pobožnosti, neostříhají příkázání tvého Syna: *Maledicti omnes qui declinant a mandatis tuis.*

Vizme nyní úsluhy lásky, jež svatá Panna, jakožto nejlepší ze všech matek, prokazuje svým věrným služebníkům, kteří se jí dali způsobem, jak jsem vyličil, a podle obrazu Jakobova.

I. Ona je miluje. *Ego diligentes me diligo* „Já milující mne miluji“. Miluje je: 1. poněvadž jest jejich opravdovou Matkou; nuže matka vždycky miluje svoje dítě, plod svého života; 2. miluje je z vděčnosti, poněvadž jí vskutku milují jako svoji Matičku; 3. miluje je, poněvadž jsou předurčení, a tudíž Bůh je miluje: *Jacob dilexi, Esau autem odio habui*: „Jakoba jsem miloval, Esaua však v nenávisti jsem měl“; 4. miluje je, poněvadž se jí úplně zasvětili a poněvadž jsou jejím vlastnictvím a jejím dědictvím: *In Israel haereditare*. Miluje je něžně a něžněji než všechny matky úhrnem. Vlej, můžeš-li, všecku lásku přirozenou, kterou mají matky všech lidí k svým dětem, do srdce jediné matky pro jediné dítě: jistě že tato matka bude nesmírně

milovati toto dítko, přece však jest pravda, že Maria miluje svoje děti ještě něžněji, než by táto matka milovala svoje dítko.

Nemiluje jich toliko citem, nýbrž skutkem. Její láska k nim jest činná a účinná jako láska Rebečina k Jakobovi, ano činnější a účinnější. Vizme, co táto Matička, které byla Rebeka toliko obrazem, činí, by získala svým dětem požehnání nebeského Otce:

1. Vyhledává jako Rebeka vhodné chvíle, by jim učinila něco dobrého, by je povznesla a obohatila. Poněvadž vidí jasně v Bohu všechno dobro i zlo, štěstí i neštěstí, požehnání i zlořečení Boží, pořádá z dálky věci, by vyprostila ze všelikého zla svoje služebníky a zahrnula je všelikým dobrem: a to tak, že má-li býti získán nějaký statek v Bohu věrností některého tvora v nějakém vznešeném povolání, jest jisto, že Maria dobude tohoto statku některému ze svých milých dítek a služebníkův a dá mu milost, by věrně dospěl až ke konci: *Ipsa procurat negotia nostra*: „Sama opatřuje naše potřeby“, praví jeden svatý.

2. Dává jim dobré rady jako Rebeka Jakobovi: *Fili mi, acquiesce consiliis meis*: „Synu můj, povol radám mým“. A mezi jinými radami jim vnuká, by jí přinesli dvě kozel-

cův, to jest svoje tělo a svoji duši, a by jí je zasvětili, aby z nich připravila pokrm, který by byl příjemný Bohu, a by činili vše, čemu Ježíš Kristus, její Syn, učil svými slovy a svým vzorem. Nedává-li jim sama těchto rad, dává je přísluhou Andělův, kterým se nedostává větší pocty a rozkoše než poslechnouti některého z jejich rozkazův, by sestoupili na zemi a pomáhali jejím věrným služebníkům.

3. Když jsme jí přinesli a zasvětili svoje tělo i svoji duši a vše, co s nimi souvisí, nic nevyjímajíce, co učiní tato dobrá Maticka? To, co učinila kdysi Rebeka s dvěma kozelci, jež jí přinesl Jakob: 1. zabije je, aby zemřeli životu starého Adama; 2. sedře je a svleče z jejich kůže přirozené; to jest z jejich náklonností a z všelikého pouta vízíciho je ke stvoření; 3. očistí je z jejich poskvrn a hříchův; 4. přistrojí je dle chuti Boží a k jeho největší slávě. A jako Maria jediná zná dokonale tuto chuť Boží a tuto největší slávu Nejvyššího, ona jediná, aniž se zklame, může přizpůsobiti a přistrojiti naše těla a naše duše této neskonale vznešené chuti a této neskonale skryté slávě.

4. Tato dobrá Maticka, přijavši naši dokonalou oběť sebe a svých vlastních zásluh a zadostčinění, kterou jsme jí přinesli pobožností, o níž jsem mluvil, a svlékši nás z našich sta-

rých šatův, přizpůsobuje nás a činí hodnými. bychom předstoupili před svého Otce nebeského : 1. Odívá nás čistými, novými, vzácnými a vonícími šaty, našeho staršího Bratra, totiž Ježíše Krista, svého Syna, které schovává ve svém domě, to jest, které má ve své moci, jsouc pokladnicí a udělovatelkou veškerých ctností a zásluh svého Syna Ježíše Krista, jež dává a svěruje, komu chce, kdy chce, jak chce a kolik chce, jak jsme viděli prve. 2. Obkládá krk a ruce svých služebníkův kožemi zabitých a sedřených kozelcův : to jest zdobí je zásluhami a cenou jejich vlastních činův. Zabíjí a umrtvuje opravdu vše, co jest nečistého a nedokonalého v jejich osobě ; neničí však a nezapuzuje žádného dobra, jež v nich způsobila milost ; uchovává je a rozmnožuje, by z něho učinila ozdobu a sílu jejich šíje a jejich rukou, to jest aby je posílila a pomohla jim nésti jho Páně, které se nosí na šíji, a konati veliké skutky k slávě Boží a ke spáse jejich ubohých bratří. 3. Dává novou vůni a novou milost jejich šatům a jejich ozdobám, odívajíc je svými vlastními šaty, to jest svými zásluhami a svými ctnostmi, jež umírajíc jim odkázala svou zázvěti, jak praví jedna svatá řeholnice z minulého století, zemřevší v pověsti svatosti, a jež

se toho dověděla zjevením. Tak že všecka její čeleď, její věrní služebníci a otroci, jsou oděni dvojnásobně, šaty jejího Syna a jejími vlastními šaty: *Omnes domestici ejus vestiti sunt duplicibus*; a proto nic se jim netřeba báti zimy od Ježíše Krista, bílého jako sníh, kterého zavrženci, úplně nazí a oloupení o zásluhy Ježíše Krista a svaté Panny, nebudou moci snést.

5. Posléze jim získává požehnání Otce nebeského, ačkoliv jim ovšem nepřísluší, neboť jsou toliko dítky druhorozené a prisvojené. V těchto zcela nových, převzácných a přelibezně vonících šatech a se svými připravenými a upravenými těly a dušemi přistupují s důvěrou k loži, na němž odpočívá jejich nebeský Otec. Tento dobrý Otec slyší a poznává jejich hlas, hlas hříšníka; dotýká se jejich rukou obložených kožemi; cítí vůni jejich šatův; pojídá radostně, co Maria, jejich Matka, mu přistrojila; poznáváje v nich zásluhy a vůni svého Syna a jeho svaté Matky: 1. dává jim svoje dvojí požehnání, požehnání rosy nebeské: *De rore cœli*, to jest milosti Boží, jež jest semenem slávy: *Benedixit nos in omni benedictione spiritali in Christo Jesu* (Efes. I, 3) „Požehnal nás všelikým požehnáním duchovním v Kristu Ježíši“, požeh-

nání tučnosti zemské: *De pinguedine terrae*, to jest dává jim chléb vezdejší a dostačnou hojnost statkův tohoto světa; 2. činí je pány nad jejich ostatními bratřími zavrženci: nikoliv aby toto prvenství vždycky bylo zjevno na tomto světě, který v mžiku pomine, na kterém často panují zavrženci: *Peccatores effabuntur et gloriabuntur... Vidi impium superexaltatum et elevatum*; ale jest přece pravdivo a bude se zřejmě jevit na onom světě po celou věčnost, kdež spravedliví, jak praví Duch Svatý, budou panovati a rozkazovati národům: *Dominebuntur populis*. Jeho Velebnost, nemajíc dosti na tom, že požehnala jejich osobám a jejich statkům, žehná ještě všem těm, kdož jim budou žehnati, a zlořečí všem těm, kdož jim budou zlořečiti a je stíhati.

II. Druhou úsluhou lásky, kterou svatá Panna prokazuje svým věrným služebníkům, jest, že jim získává všeho potřebného pro tělo i pro duši. Dává jim dvojí šaty, jak jsme právě viděli; dává jim jísti nejvybranější pokrmy se stolu Božího: dává jim jísti Chléb života, který ona vytvořila: *A generationibus meis implemini*: „Moje drahé dítky, praví jim pod jménem Moudrosti, nasyťte se mou úrodou, to jest Ježíšem, plodem života, který jsem

porodila pro vás“. *Venite, comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis; comedite, et bibite, et inebriamini, carissimi*: „Pojďte, opakuje jim na jiném místě, jezte chléb můj, kterým jest Ježíš, a pijte víno jeho lásky, kterého jsem vám namísila“. Ježto ona jest pokladnicí a rozdělovatelkou darův a milosti Nejvyššího, dává jich částku dobrou a nejlepší, by sytila a vyživovala svoje děti a svoje služebníky. Jsou tuční Chlebem života a jsou opojeni Vínem, jež plodí Panny. Jsouce nošeni u prsou Mariiných: *Ad ubera portabimini*, s takovou snadností snášejí jeho Ježíše Krista, že téměř necítí jeho tíže pro olej zbožnosti, kterým působí, že to jeho shnije: *Jugum eorum computrescet a facie olei*.

III. Třetím dobrodiním, jež svatá Panna uděluje svým služebníkům, jest, že je vede a řídí dle vůle svého Syna. Rebeka vodila svého malého Jakoba a dávala mu časem dobré pokyny, buď aby svedla naň požehnání otcovo, buď aby ho uchránila hněvu a stíhání jeho bratra Esaua. Maria, která jest hvězdou mořskou, vede všechny svoje věrné služebníky k dobrému přístavu: ukazuje jim cesty života věčného; vystříhá jich krokův nebezpečných; vede je za ruku po stezkách spravedlnosti; zachycuje je, když skorem už padají; zdvihá

je, když padli; kárá je jako laskavá matka, když chybili; ba někdy je také s láskou trestá. Možno dítě poslušnému Marie, své Matky živitelky a osvícené vůdkyně, zblouditi na cestách věčnosti? *Ipsam sequens non devias*: „Jí následuje, praví svatý Bernard, nezbloudíš.“ Neboj se nikterak, že právě dítě Mariino bude oklamáno duchem zlým a že padne do některého výslovného bludu. Tam, kde jest vedení Mariino, není ani zlého ducha s jeho šálením ani bludařův s jejich lstmi. *Ipsa tenente, non corrui*s.

IV. Čtvrtým projevem lásky svaté Panny k jejím dětem a věrným služebníkům jest, že je brání a kryje proti nepřátelům. Rebeka svou péčí a svým důvtipem vysvobodila Jakoba ze všech nebezpečností, v nichž se ocitl, a zvláště ze smrti, neboť bratr jeho Esau ve svém hněvu a ve své závisti, jistě by ho byl zabil, jako kdysi Kain svého bratra Abela. Maria, Matička předurčených, skrývá je pod křídla své ochrany jako kvočna svá kuřátka; mluví, snižuje se, sestupuje ke všem jejich slabostem, by je zabezpečila před krahujcem a supem. Obkličuje je a provází je jako šik vojenský k bitvě spořádaný: *ut castrorum acies ordinata*. Jest možno, aby někdo, obklopen jsa dobře spořádaným šikem o

sto tisících mužův, bál se nepřátel? Věrnému služebníku Mariinu, obklopenému její ochranou a její císařskou mocí, jest ještě méně se báti. Tato Maticka a mocná Kněžna nebes odeslala by spíše voje o millionech andělů na pomoc některému ze svých dítek, než aby se někdy řeklo, že věrný služebník Mariin, který v ni složil svou důvěru, byl zdolán zlobou, počtem a silou svých nepřátel.

V. Posléze pátým a největším dobrem, jež přemilá Maria uštěďruje svým věrným zbožným, jest, že se za ně přimlouvá u svého Syna a ukrocuje ho svými modlitbami. Spojuje je s ním pouťem předůvěrným a uchovává mu je.

Rebeka poslala Jakoba k loži jeho otce; a dobrý stařec se ho dotkl, objal ho, ba i políbil s radostí, jsa spokojen a nasycen dobře přistrojenými pokrmy, jež mu byly přineseny; a ucítiv s velikým uspokojením výborné vůně jeho oděvu, zvolal: „Hle, vůně syna mého jako vůně pole plného, kterémuž požehnal Hospodin.“ Tímto polem plným, jehož vůně blaží srdce otcovo, není jiná vůně než vůně ctností a zásluh Mariiných, která jest polem plným milostí, na němž Bůh Otec jako pšeničné zrno vyvolencův zasel svého jediného Syna. Oh, jak jest vítáno dítě, dý-

šící vůní Mariinou u Ježíše Krista, jenž jest Otcem budoucího věku! Oh, jak rychle a dokonale se s ním spojuje! Ukázali jsme to šíře před chvílí.

A nad to, když přesvatá Panna zahrnula svoje děti a věrné služebníky svou přízní, když jim získala požehnání Otce nebeského a sjednocení s Ježíšem Kristem, ona je uchovává v Ježíši Kristu a Ježíše Krista v nich; chrání jich a bdí stále nad nimi, bojíc se, aby neztratili milosti Boží a neupadli zase do osidel svých nepřátel: *In plenitudine definet*: „Udrží je svaté v jejich plnosti“ a působí, že v ní vytrvávají až do konce, jak jsme viděli.

Toť vysvětlení onoho velikého a dávného obrazu předurčení a zavržení, tak neznámého a tak plného tajemství.

III. Zázračné účinky této pobožnosti v duši, která jí jest věrna



milý bratře, buď ujištěn, že oddáš-li se věrně vnitřním i vnějším cvičením této pobožnosti, již ti dále označím:

1. Světlem, jež ti dá Duch Svatý skrze Marii, svoji milou Choť, poznáš svůj špatný základ, svoji porušenost a svoji neschopnost k jakémukoliv dobru, není-li Bůh, jakožto původce přirozenosti i milosti, jeho počátkem; a maje toto poznání, budeš opovrhovati sebou a budeš mysliti na sebe jen s ošklivostí. Budeš pohlížeti na sebe jako na hlemýžď, který vše kálí svým slizem, nebo jako na ropuchu, která vše otravuje svým jedem, nebo jako na zlomyslného hada, který hledá jenom, jak by obelstil. Posléze pokorná Maria tě učiní účastným své hluboké pokory, která způsobí, že budeš opovrhovati sebou, že nikým nebudeš opovrhovati a budeš milovati opovržení.

2. Svatá Panna ti dá podíl na své víře, jež byla větší na zemi než víra všech Patriarchů, Proroků, Apoštolův a všech Svatých. Nyní, když jest a kraluje v Nebesích, nemá už této víry, poněvadž jasně vidí všechno v Bohu světlem slávy; přece však, se schválením Nejvyššího, neztratila ji, vcházejíc do slávy; podržela ji, by ji chránila v Církvi bojující pro svoje věrné služebníky a služebnice. Čím si tedy budeš více získávatí přízně této velebné Kněžny a věrné Panny, tím více budeš mítí opravdové víry ve všem svém počínání: víry čisté, která způsobí, že nehrubě budeš pečovatí o věci smyslné a vnější; víry živé a zánícené, která způsobí, že vše budeš činiti jen z čisté lásky; víry pevné a neochvějné jako skála, která způsobí, že zůstaneš pevný a stálý ve všelikých bouřích a trýzních; víry působivé a pronikající, která jako tajemný klíč divotvorcův získá ti vstup do všech tajemství Ježíše Krista, do posledních věcí člověka a do srdce samého Boha; víry srdnaté, která způsobí, že bez váhání začneš i dokonáš veliké věci pro Boha a spásu duší; posléze víry, jež bude tvou hořící pochodní, tvým božským životem, tvým skrytým pokladem božské moudrosti a tvou všemohoucí zbraní, bys jí osvěcoval ty, kdož jsou v temnotách

stínu smrti, bys rozpaloval vlažné a ty, kteří potřebují žhoucího zlata lásky, bys dával život těm, kteří zemřeli hříchem, bys obměkčoval a vyvracel slovy něžnými a mocnými srdce mramorová a cedry libanské, a posléze abys odporoval démonovi a všem nepřátelům spásy.

3. Tato matka krásného milování sprostí tvé srdce všeliké úzkostlivosti, všelikého otročkému a nezřízeného strachu : otevřej je i rozšíří, aby běželo cestou přikázání jejího Syna se svatou svobodou dítek Božích, aby uvedla do něho čistou lásku, jejíž má poklad. Tak že se nebudeš, jako až dosud, vůči Bohu lásky spravovati strachem, nýbrž čistou láskou. Budeš v něm viděti svého dobrotivého Otce, kterému se budeš snažiti bez ustání se líbiti, s kterým budeš důvěrně rozmlouvat, jako dítko se svým dobrotivým otcem. Uražíš-li ho nešťastnou náhodou, ihned se za to před ním pokoríš : budeš ho prositi pokorně za odpuštění, vztáhneš prostě k němu ruku, vstaneš zase pln lásky, beze zmatku a bez nepokoje, a nedávaje se zastrašiti, dále budeš kráčet k němu.

4. Svatá Panna tě naplní velikou důvěrou v Boha a v ni samu : 1. poněvadž již nebudeš přistupovati k Ježíši Kristu sám nýbrž vždy-

cky skrze tuto dobrou Maticku ; 2. poněvadž, když jsi jí dal všecky svoje zásluhy, milosti a zadostučinění, by jimi vládla po své vůli, sdělí se s tebou o svoje ctnosti a oděje tě svými zásluhami, tak že ti bude možno s důvěrou říci Bohu : „Ejhle Maria, děvka tvoje : staniž mi se podle slova tvého“ : *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum* ; 3. poněvadž Maria, když jsi se jí dal úplně všecek, tělem i duší, ana její štědrost jest neporovnatelna, nedá se přemoci ve velikodušnosti a dá se oplátkou tobě, způsobem zázračným, ale pravdivým. Tak že ti bude možno směle říci : *Tuus sum ego, salvum me fac* : „Jsem tvůj, svatá Panno, spasiž mne“ ; nebo jak jsem už řekl s Učenníkem miláčkem : *Accepi te in mea* : „Přijal jsem tě, svatá Matko, za všechny své statky“. Budeš také moci říci se svatým Bonaventurou : *Ecce Domina salvatrix mea, fiducialiter agam, et non timebo, quia fortitudo mea, et laus mea in Domino es tu* ; a na jiném místě : *Tuus totus ego sum, et omnia mea tua sunt* ; o *Virgo gloriosa, super omnia benedicta, ponam te ut signaculum super cor meum, quia fortis est ut mors dilectio tua* ! „Ejhle, Paní, spasitelko má, s důvěrou si povedu a nebudu se báti, neboť síla

má a chvála má v Pánu jsi ty... Tvůj celý já jsem, a všechno moje tvoje jest; ó Panno slavná, nade vše požehnaná, položím tě jako pečeť na srdce svoje, neboť silno jako smrt jest milování tvoje!“ Budeš moci říci Bohu v pocitech Prorokových: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei; neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me, si non humiter sentiebam; sed exaltavi animam meam sicut ablactatus est super matre sua, ita retributio in anima mea*: „Hospodine, ani moje srdce, ani moje oči nemají žádného důvodu, proč se vyvýšovati a pyšněti, aniž vyhledávatí věcí velikých a zázračných; a v tom ještě nejsem pokorný, ale pozdvihl jsem a vzmužil jsem duši svoji důvěrou; jsem jako dítě odstavené od rozkoši pozemských a spočívající na prsou své matky; a právě na těchto prsou jsem zahrnován dobry“. 4. Ještě rozmnoží tvoji důvěru v ni, že když sis uložil u ní vše, co máš dobrého, by to darovala nebo toho chránila, budeš mít méně důvěry v sebe a mnoho v tuto blahoslavenou Matku a Pannu věrnou, která jest tvým pokladem. Oh, jaká důvěra a jaká útěcha pro duši, které možno říci, že poklad Boží, do něhož uložil vše, co má nejvzácněj-

šího, jest také jejím pokladem! *Ipsa est thesaurus Domini*: „Ona jest, praví kterýsi Svätý, pokladem Páně.“

5. Duše svatě Panny se dá tobě, by oslavila Pána; její duch vstoupí na místo tvého, by se radoval v Bohu, Spasiteli svém, ač-li budeš věrně oddán úkonům této pobožnosti. *Sit in singulis anima Mariæ, ut magnificet Dominum; sit in singulis spiritus Mariæ, ut exultet in Deo*: „Budiž v každém, praví svatý Ambrož, duše Mariina, aby oslavovala Pána; budiž v každém duch Mariin, by tam plesal v Bohu.“ Ach, kdy přijde ta šťastná doba, pravil jeden svatý muž našich dnův, který byl úplně ztracen v Marii, ach, kdy přijde ta šťastná doba, kdy božská Maria bude svrchovanou paní v srdcích, by je úplně podrobila panství svého velikého a jediného Ježíše? Kdy budou duše tak dýchať Marii, jako těla dýchají vzduch? Tehdy věci zázračné přijdou na tato nízká místa, na něž Duch Svätý, nalezna svoji drahou Chof jakoby znovu stvořenu v duších, přijde v hojnosti a naplní je svými dary a zejména darem moudrosti, by v nich působil divy milosti. Milý bratře, kdy přijde ta šťastná doba a ten věk Mariin, kdy duše, ztrácejíce samy sebe v propasti jejího nitra, stanou se živými ofisky Mariinými,

by milovaly a oslavovaly Ježíše Krista? Doba ta přijde teprve tehdy, až se pozná a bude konati pobožnost, které učím: *Uť adveniat regnum tuum, adveniat regnum Mariæ.*

6. Budeme-li o Marii, která jest stromem života, dobře pečovali ve svých duších, jsouce věrni úkonům této pobožnosti, přinese ve svém čase ovoce, a její ovoce není jiné než Ježíš Kristus. Vidím tolik zbožných mužů a žen, kteří hledají Ježíše Krista, jedni tou cestou a tou pobožností, jiní jinou, a když se byli mnoho napracovali přes celou noc, mohou říci: *Per totam noctem laborantes, nihil cepimus*: „Ačkoliv jsme celou noc pracovali, nic jsme nepopadli“. A můžeme jim říci: *Laborastis multum, et intulistis parum*: „Pracovali jste mnoho a získali jste málo“. Ježíš Kristus jest ještě velmi sláb u vás. Ale neposkvrněnou cestou Mariinou a tímto božským způsobem pobožnosti, kterému učím, pracujeme ve dne, pracujeme na místě svatém, pracujeme málo a získáváme mnoho. Neníť vůbec noci v Marii, poněvadž v ní nebylo hříchu, ba ani sebe menšího stínu hříchu. Maria jest místem svatým a Svatyní Svatých, kde se vytvářejí a odlévají Svatí.

Všimněte si, prosím, že pravím: svatí se odlévají v Marii. Jestíť veliký rozdíl vytvořiti

reliefní podobu kladivem nebo dlátem a podobu odlíti: sochaři a řezbáři se napracují mnoho, aby vytvořili sochu prvním způsobem, a potřebují mnoho času, ale vytvoří-li ji způsobem druhým, pracují málo a mají ji za chvíli. Svatý Augustin nazývá svatou Pannu *forma Dei*, „kadlubem Božím“: *Si formam Dei te appellem, digna existis*; kadlubem vhodným na utváření a odlévání Bohův. Kdo bývá vlit do tohoto božského kadlubu, bývá brzo ztvárněn a odlit v Ježíše Krista a Ježíš Kristus v něho; s malými oběťmi a v čase krátkém stane se Bohem, poněvadž byl vlit do téhož kadlubu, který ztvárnil Boha.

Zdá se mi, že zcela správně smím přirovnávat ty duchovní vůdce a zbožné osoby, jež chtějí vytvořit Ježíše Krista v sobě nebo v jiných jinými pobožnostmi než touto, k výtvarným umělcům, kteří skládajíce svou důvěru ve svoji dovednost, svůj důmysl a svoje umění, nesčíslněkrát udeří kladivem a dlátem do tvrdého kamene nebo do kusu hladkého dřeva, by z něho učinili obraz Ježíše Krista; a někdy se jim nezdaří vystihnouti Ježíše Krista, jaký opravdu byl, ať pro nedostatečnou znalost osoby Ježíše Krista, ať pro některý špatný úder, který dilo zkazí. Ale co se týče těch, kteří se chápou tajemství, jež jim podá-

vám, ty právem přirovnávám ke slévačům, kteří nalezše krásný kadlub Mariin, v němž Ježíš Kristus přirozeně i božsky byl ztvárněn, aniž důvěřují svému vlastnímu důmyslu, ale jediné dobrotě vzoru, vlévají se a ztrácejí v Marii, by se stali věrnou podobiznou Ježíše Krista. Ó toho krásného a pravdivého přirovnání! Kdo je pochopí? Toužím, abys to byl ty, drahý bratře. Ale vzpomínáš si, že se neleje do kadlubu, leč co jest roztaveno a tekuto: to jest, že dlužno, abys zničil a roztavil v sobě starého Adama, chceš-li se v Marii státi novým Adamem.

7. Touto pobožností, velmi věrně konanou, vzdáš Ježíši Kristu více slávy v jednom měsíci času, než kterýmkoliv jiným, byť nesnadnějším, za mnoho let. — Poslyš důvody toho, co tvrdím:

1. Poněvadž konaje vše skrze svatou Panu, jak učí tato pobožnost, vzdáš se svých vlastních úmyslův a prací, ačkoliv dobrých a známých, bys se takřka ztratil v jejích úmyslech a pracích, ačkoliv ti jsou neznámy; a tím vejdeš v účastenství na vznešenosti jejích úmyslův, jež byly tak ryzí, že více slávy Bohu vzdala svým nejmenším činem, když třebas spředla svůj kůžel nebo když učinila steh jehlou, než takový svatý Vavřinec na svém

rožni svým krutým umučením, ba i více než všichni Svatí svými nejhrdinnějšími činy: z čehož plyne, že svatá Panna za svého pobytu na tomto světě získala tak nevýslovně vrchovaté míry milostí a zásluh, že by se dříve spočítaly hvězdy na obloze, kapky vody v moři a zrnka písku na pobřeží, nežli její zásluhy a její milosti; že více slávy Bohu dobyla, než mu jí vzdali nebo mu jí vzdají všichni Andělé a Svatí. Ó zázraku, Maria! nejsi schopna než činiti zázraky milosti v duších, jež si přejí ztratiti se v tobě.

2. Poněvadž duše věrná této pobožnosti za nic nepovažujíc, cokoliv myslí neb činí sama ze sebe, a nehledajíc své opory ani svého zalíbení leč v záměrech Mariiných, když přistupuje k Ježíši, ano i když s ním mluví, pokořuje se takto mnohem více než duše, které jednají samy o sobě a které mají neznatelnou oporu a zalíbení ve svých záměrech, a tudíž výše oslavuje Boha, který jest dokonale oslavován jediné těmi, kteří jsou pokorní a maličtí srdcem.

3. Poněvadž svatá Panna, ráčíc ze své veliké lásky přijímati do svých panenských rukou dar našich činův, dodává jim podivuhodné krásy a lesku, přináší je sama Ježíši Kristu, nebojíc se žádného odmítnutí, a Náš

Pán jest jimi více oslavován než kdybychom mu je podávali svýma zločinnýma rukama.

4. Posléze proto, že nikdy nemyslíš na Marii, aby Maria za tebe zase nemyslila na Boha, nikdy nechválíš nebo neuctíváš Marie, aby Maria nechválila a neuctívala Boha. Maria se všechna odnáší na Boha, a nazvu ji velmi správně relací Boha, kteráž jest a žije toliko poměrem k Bohu, nebo ji nazvu ozvěnou Boha, kteráž mluví a opakuje jediné Boha. Řekneš-li Maria, řekne ona Bůh. Svatá Alžběta chválila Marii a nazývala ji Blahoslavenou za to, že uvěřila, Maria, věrná ozvěna Boží, zapěla: *Magnificat anima mea Dominum*; „Velebí duše má Hospodina“.

Co učinila tehdy, činí po všechny dni; chválíme-li ji, milujeme-li ji, uctíváme-li ji nebo dáváme-li jí, jest chválen Bůh, jest milován Bůh, jest oslavován Bůh; dáváme tedy Bohu skrze Marii a v Marii.

IV. Zvláštní cvičení této pobožnosti



odstata této pobožnosti tkví sice v nitru, přes to však má do sebe několik cvičení vnějších, jichž není dovoleno opomíjeti: *Haec oportet facere et illa non omittere*; ať proto, že dobře konaná cvičení vnější pomáhají vnitřním, ať proto, že připomínají člověku, jenž se stále řídí smysly, co učinil nebo jest povinen učiniti, ať proto, že jsou na poučenou bližnímu, který je vidí, čehož není u cvičení, jež jsou vnitřní. Ať tedy žádný světák ani kritik nechvátá nám zde namítati, že pravá zbožnost jest v srdci, že se dlužno vystříhati toho, co jest vnější, že se snadno do ní vplíží marnivost, že dlužno skrývati svoji zbožnost. Odpovím jim se svým Mistrem: Ať vidí lidé skutky vaše dobré, by oslavovali Otce našeho, kterýž jest v nebesích; nikoliv, jakž dí svatý Řehoř, že bychom byli povinni konati svoje skutky a vnější pobožnosti, abychom se líbili lidem a měli z toho chválu, to by byla marnivost; ale ko-

náme je někdy před lidmi v úmyslu líbiti se Bohu a způsobiti, by byl oslavován, nedbajíce opovržení nebo chval lidských.

Uvedu jenom ve zkrácení několik vnějších cvičení, kterých tak nejmenuju proto, že se konají bez nitra, ale že mají něco vnějšího do sebe, bych je odlišil od těch, která jsou čistě vnitřní.

Cvičení vnější

První cvičení. Ti, kdož budou chtít začít tuto zvláštní pobožnost, jež není povýšena na bratrstvo, ačkoliv by si toho bylo přáti, když se byli, jak jsem pravil v první části této přípravy na království Ježíše Krista, aspoň dvanáct dní vyprazdňovali z ducha světa, odporujícího duchu Ježíše Krista, tři týdny budou se naplňovati Ježíšem Kristem skrze svatou Pannu. Zde jest řád, kterého jim možno šetřiti:

V prvním témdni všemi svými modlitbami a zbožnými skutky budou prositi o poznání sebe a o skroušenost nad svými hříchy; a budou konati vše v duchu pokory. K tomu konci, budou-li chtít, ať rozjímají, co jsem pravil o našem špatném základě, a nepohlížejí na sebe po šest dní tohoto týdne než jako na hlemýžď, ropuchy, vepře, hady a ko-

zly; nebo ovšem budou rozjímati ona tři slova svatého Bernarda: *Cogita quid fueris, semen putridum; quid sis, vas stercorum; quid futurus sis, esca vermium* „Přemýšlej, co jsi byl, shnilé símě; co jsi, nádoba hnoje; co budeš, potrava červův“. Budou se modliti k Našemu Pánu a k jeho Duchu Svatému, by je osvítil, těmito slovy: *Domine ut videam*; nebo *Noverim me*; nebo *Veni, Sancte Spiritus*, a budou se denně modliti *Ave, maris Stella* a litanie k Duchu Svatému nebo litanie k Svaté Panně.

V témdni druhém budou se přičiňovati ve všech svých modlitbách a skutcích každého dne, by poznali přesvatou Pannu. Budou prositi o toto poznání Ducha Svatého. Ať čtou nebo rozjímají to, co jsme o ní řekli. Budou se modliti jako v prvním témdni litanie k Duchu Svatému a *Ave, maris Stella*, a mimo to denně růženec, celý nebo aspoň třetinu, na tento úmysl.

V témdni třetím budou usilovati o poznání Ježíše Krista. Ať čtou a rozjímají vše, co jsme o něm pravili, a říkají modlitbu svatého Augustina, jež jest v první části tohoto spisku. Ať říkají a opakuji s tímž Svatým sto a stokráte za den: *Noverim te*: „Pane, kéž Tě poznám!“, nebo zase: *Domine ut videam*: „Pane, ať vi-

dím, kdo jsi!“ Budou se modlíti jako v týdnech předchozích litanie k Duchu Svatému a *Ave, maris Stella*, a budou připojovati denně litanie k nejsvětějšímu Jménu Ježíš.

Po třech týdnech se vyzpovídají a přistoupí ke Stolu Páně na úmysl, by se dali Ježíši Kristu jakožto otroci z lásky, rukama Mariinýma. A po Přijímání, které se přičiní vykonati dle návodu udaného níže, budou říkati formuli svého zasvěcení, kterou také dále naleznou; bude třeba, aby si ji opsali nebo dali opsati, není-li tištěna, a by ji podepsali téhož dne, kterého se jí zasvětí. Bude dobře, když toho dne zaplatí nějakou daň Ježíši Kristu a Svaté Panně, buď pokáním za svou minulou zpronevěru slibům učiněným na svém Křtu, buď na osvědčení své úplné závislosti na panství Ježíšově a Mariině. Tato daň bude dle zbožnosti a schopnosti každého: třebas nějaký půst, sebemrtvení, almužna, svíce; věnují-li jenom špendlíček, s dobrým však srdcem, jest toho dosti Ježíši, který hledí jenom na dobrou vůli. Alespoň každý rok v týž den budou obnovovati toto zasvěcení, konajíce zase táž cvičení po tři týdny. Ba mohou každý měsíc, každý den obnovovati vše, co učinili, těmito málo slovy: *Tuus totus ego sum, et omnia mea tua*

sunt: „Jsem všecek Tvůj, a vše, co mám, náleží Tobě, ó přemilý Ježíši, skrze Marii, Tvoji svatou Matku“.

Druhé cvičení. Budou se modlití po všechny dni svého života, přece však nijak si nečiníce násilí, Korunku svaté Panny, skládající se ze tří Otčenášův a dvanácti Zdrávášův ke cti dvanácti výsad a výborností přesvaté Panny. Toto cvičení jest velmi dávné, má svůj základ v Písmě svatém. Svatý Jan spatřil ženu korunovanou dvanácti hvězdami, oděnou sluncem a mající pod nohama měsíc. Touto ženou, dle vykladatelův, jest přesvatá Panna. Jest několik způsobův, jak se dobře modlití tuto Korunku: bylo by příliš dlouhé uváděti to zde; Duch Svatý jim naučí ty, kteří a které budou co nejvěrnější této pobožnosti. Přece však, abychom se modlili tuto Korunku zcela prostě, dlužno říkati nejdříve: *Digna e me laudare te Virgo sacra: da mihi virtutem contra hostes tuos.* (Učiň, bych důstojně tebe chválil, Panno přesvatá; dej mi sílu proti nepřítelům tvým); potom budete se modlití *Věřím v Boha*, pak *Otče náš*, po něm čtyři *Zdrávasy* a jedno *Sláva Otci*; zase *Otče náš*, čtyři *Zdrávasy* a jedno *Sláva Otci*. A takto dále. Na konec se říká: *Pod ochranu tvou se utíkáme.*

Třetí cvičení. Jest velmi chvalitebno, velmi slavno a velmi užitečno těm, kteří a které se takto učinili otroky Ježíšovými v Marii, by nosili na znamení svého zamilovaného otroctví železné řetízky požehnané zvláštním požehnáním.*

Tyto vnější známky nejsou, dle pravdy, podstatny, a někdo může velmi dobře obýti bez nich, ačkoliv se oddal této pobožnosti; přece však si nemohu zabrániti, bych velmi nechválil těch, kteří a které, setřásše hanebné řetězy otroctví démonova, do nichž je byl uvěznil hřích prvotní a snad hříchy osobní podrobili se dobrovolně slavnému otroctví, Ježíše Krista a chlubí se se svatým Pavlem, že jsou v řetězech pro Ježíše Krista, v řetězech tisíckrát slavnějších a vzácnějších, byť železných, než všechny zlaté náhrdelce císařské.

Jako kdysi nebylo nic nectnějšího než kříž, nyní toto dřevo nepřestává býti nejslavnější věcí křesťanství. Řekněme totéž o železech otrockých. Nebylo nic potupnějšího u starých, ba i nyní ještě u pohanův; ale u křesťanů nic

* Někdo by snad myslel, že jisté dekrety Římských kongregací zakázaly naprosto nositi tyto řetízky. Ale nevidíme nic v těchto dekretech, co by zapovídalo toto cvičení soukromým osobám, zvláště nosi-li tyto řetízky jako symbol *otroctví Ježíšova v Marii*, což jest vlastně pobožnost ctihodného otce z Montfortu. (Viz *Analecta Juris Pontificii*, řada I., kol. 757.)

není vznešenějšího než tyto řetězy Ježíše Krista, poněvadž nás vyprošťují z mrzkých pout hříchu, démona a chrání nás jich ; poněvadž nám dávají svobodu a připoutávají nás k Ježíši a k Marii, nikoliv nátlakem a násilím jako galejníky, nýbrž láskou a milováním, jako dítky : *Traham eos in vinculis charitatis* : „a přitáhnu je k sobě“, praví Bůh ústy Prorokovými, „řetězy lásky“ : řetězy tudíž, které jsou silny jako smrt, ba ještě jaksí silnější na těch, kteří věrně až do smrti nosí tyto slavné ozdaky. Neboť ačkoliv smrt ničí jejich tělo, obračejíc je v hnilobu, nikterak nezničí pout jejich otroctví, která, jsouce ze železa, neporuší se tak snadno ; a možná, že v den vzkříšení těl na velikém soudě posledním tyto řetězy, které dotud budou poutati jejich kosti, budou částí jejich slávy a budou proměněny v řetězy ze světla a slávy. Šťastní tedy, tisíckráte šťastní vznešení otroci Ježíšovi v Marii, kteří nosí svoje řetězy až do hrobu !

Vizme důvody, ze kterých se nosí tyto řetězky : 1. Aby připomínaly křesťanu jeho sliby a závazky křestní, dokonalé jich obnovení, jež učinil touto pobožností, a přísnou jeho povinnost, by jim zachoval věrnost. Poněvadž člověk, jenž se často řídí více smysly než čistou vírou, snadno zapomíná svých povin-

ností k Bohu, nemá-li nějaké vnější věci, která by mu je znova a znova uváděla na paměť, tyto řetízky jsou křesťanu ku podivu na pomoc, by si připomínal řetězy hříchu a otroctví démonova, jichž ho byl osvobodil Křest svatý, a závislost na Ježíši, kterou přislíbil na Křtu svatém a potvrdil potom obnovou svých slibův; a jedním z důvodův, že tak málo křesťanů myslí na svoje povinnosti přijaté na Křtu svatém a žijí s takovou svévolí jako pohané, jako by byli nic Bohu neslípili, jest, že nemají na sobě žádného vnějšího oznaku, který by jim je připomínal. 2. Nosíme tyto řetězy, abychom ukázali, že se nikterak nestydíme býti otroky a sluhy Ježíše Krista, a že se zříkáme otroctví světa, hříchu a ďábla. 3. Nosíme je proto, abychom se bezpečně uchránili řetězův hříchu a ďábla. Neboť jest nezbytno, abychom buď nosili řetězy nepravosti nebo řetězy lásky a spásy: *Vincula peccatorum aut vincula caritatis*.

Ó drahý bratře, zpřetrhejme řetězy hříchův a hříšníkův, světa a světákův, ďábla a jeho pekelníkův a odvrhněme daleko od sebe jejich záhubné jho: *Dirumpamus vincula eorum et projiciamus a nobis jugum ipsorum*. Vložme svoje nohy, abych užil slov Duha Svatého, do slavných okovův Ježíše Kri-

sta a krk svůj do jeho obojkův: *Injice pedem tuum in compedes illius, et in torques illius collum tuum: subjice humerum tuum et porta illam, et ne acedieris vinculis ejus.* Zpozoruješ, že Duch Svatý, než řekne tato slova, připravuje na ně duši, by nezamítla jeho důležité rady. Hle, jeho slova: *Audi, fili, et accipe consilium intellectus, et ne abjicias consilium meum:* „Slyš, synu, a přijmi radu rozumu, a nezamítej rady mé“.

Svoluješ, přemilý příteli, bych se tu spojil s Duchem Svatým a dal ti tutéž radu: *Vincula illius alligatura salutaris:* „Jeho řetězy jsou řetězy spásy“. Poněvadž Ježíš Kristus na kříži nezbytně přitáhne všecko k sobě, ať po vůli nebo proti vůli, přitáhne zavržence řetězy jejich hříchův, by je přikoval jako galejníky a ďábly ve svém věčném hněvu a ve své mstící spravedlnosti; ale přitáhne, zejména v oněch posledních dobách, předurčené řetězy lásky: *Omnia traham ad meipsum. Traham eos in vinculis caritatis.* Tito věrní otroci nebo přikovanci Ježíše Krista, *vincti Christi*, mohou nositi svoje řetězy buď na krku nebo na nohou. Otec Vincenc Caraffa, sedmý generál Tovaryšstva Ježíšova, který zemřel v pověsti svatosti léta 1643, nosil na znamení svého nevolnictví že-

lezný kruh na nohou a říkal, že ho jen bolí, když nemůže veřejně vláčetí svého řetěze. Matka Anežka z Ježíše, o níž jsme mluvili, nosila železný řetěz kolem beder. Několik jiných osob nosilo jej na krku, by činily pokání za perlové náhrdelníky, jež nosívaly ve světě. Jiné je nosily na pažích, by jim připomínaly v práci jejich rukou, že jsou otroky Ježíše Krista.

Čtvrté cvičení. Budou míti nejzbožnější úctu k velikému tajemství Vtělení Slova, jehož slavnost se světi 25. března: toť vlastní tajemství této pobožnosti, poněvadž byla vnuknuta Duchem Svatým: 1. Abychom uctívali a napodobili nevýslovnou závislost na Marii, ve které Bůh Syn ráčil býti pro slávu Boha svého Otce a pro naši spásu, závislost, která se jeví zvláště ve Vtělení, kde Ježíš se činí zajatcem a otrokem v lůně božské Marie a kde závisí na ní ve všem; 2. abychom děkovali Bohu za neporovnatelné milosti, jež udělil Marii, zvláště že si ji vyvolil za předústojnou Matku, kterážto volba se stala v tomto tajemství: to jsou dvě hlavní mety otroctví Ježíši Kristu v Marii.

Všimněte si, prosím, že říkám obyčejně: *otrok Ježíšův v Marii, otrok Mariin v Ježíši*. Možná opravdu říkati, jak mnozí až

dosud říkali : *otrok Mariin, otroctví svaté Panny* ; ale myslím, že jest lépe nazývati se otrokem Ježíšovým v Marii, jak to radil pan Tronson, generální superior semináře Svatého Sulpicia, chvalně známý pro svoji vzácnou opatrnost a svoji dokonalou zbožnost, jisté duchovní osobě, která se s ním o tom radila. Důvody jsou tyto :

1. Poněvadž jsme ve věku pyšném, ve kterém jest přemnoho nadutých učencův, svobodomyšlníkův a kritikův, kteří nalézají výtky na pobožnostech nejpevněji založených, bychom jim bez potřeby neskýtali záminky ke kritice, jest lépe říkáme-li *otroctví Ježíšovo v Marii* a nazýváme-li se raději otroky Ježíše Krista než otroky Mariinými ; odvozu-
jíce pojmenování této pobožnosti spíše od její poslední mety, kterou jest Ježíš Kristus, než od cesty a provoditelky k této metě, totiž od Marie ; ačkoliv možno opravdu dávati to i ono bez úzkostlivosti, jako též činím. Kdo třeba jde z Orleansu do Toursu cestou přes Amboise, může velmi dobře říci, že jde do Amboise i že jde do Toursu : že jde cestou amboisskou i že jde cestou tourskou ; s tím však přece rozdilem, že Amboise jest jen na přímé cestě do Toursu, a že jediné Tours jest jeho poslední metou a cílem cesty.

Ježto hlavním tajemstvím, jež oslavujeme a jež uctíváme v této pobožnosti, jest tajemství Vtělení, kdež nelze viděti Ježíše Krista leč v Marii, a to vtěleného v její lůno, jest vhodnější říkati otroctví Ježíšovo v Marii, Ježíše dlicího a kralujícího v Marii dle té krásné modlitby tolika velikých mužův: *Ó Ježíši, žijící v Marii, přijď a žij v nás, v Tvém duchu svatosti* atd.

3. Tento způsob řeči ukazuje mimo to důvěrné spojení, jaké jest mezi Ježíšem a Marií. Jsoutě spojeni tak těsně, že jeden jest všecek v druhém: Ježíš jest všecek v Marii a Maria jest všecka v Ježíši; nebo raději, Marie už není, ale Ježíš jest zcela sám v Marii; a spíše byste rozdělili světlo od slunce, než Marii od Ježíše. Tak že možno nazývati Našeho Pána *Ježíšem Mariiným* a svatou Pannu *Marii Ježíšovou*.

Poněvadž mi čas nedovoluje zastavovati se zde a vysvětlovati výbornosti a velikosti tajemství Ježíše žijícího a kralujícího v Marii neboli Vtělení Slova, povím toliko třemi slovy, že tu jest první tajemství Ježíše Krista, nej-skrytější, nejvznešenější a nejméně známé: že v tomto tajemství Ježíš v souhlase s Marií vyvolil v jejím panenském lůně, které jest proto nazýváno od Svatých síní tajemstev

Božích, všechny vyvolené; že v tomto tajemství vykonal všechna další tajemství svého života tím, že tajemství to přijal: *Jesus ingrediens mundum dicit: Ecce venio ut faciam, Deus, voluntatem tuam*, „Ježíš vcházeje na svět dí: Aj jdu, bych učinil, Bože, vůli tvou“; a že tudíž toto tajemství jest zkrácením, jádrem všech tajemství, které zavírá v sobě vůli a milost všech; posléze, že toto tajemství jest trůnem milosrdenství, štědrosti a slávy Boží. Jest trůnem jeho milosrdenství k nám, poněvadž jako se nemůžeme přiblížit k Ježíši leč Marii, nelze spatřit Ježíše ani mluvit s Ním, leč skrze Marii. Ježíš, který vyslyší vždycky svou drahou Matku, vždycky dopřává své milosti a svého milosrdenství ubohým hříšníkům. *Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ*. Přistupmež tedy s důvěrou k trůnu milosti. Jest trůnem jeho štědrosti k Marii, poněvadž v onom čase, kdy tento nový Adam přebýval v tomto pravém ráji pozemském, vykonal tam tajně tolik divův, že ani Andělé ani lidé nikterak jich nechápou. Proto právě nazývají Svatí Marii velikomocností Boží: *Magnificencia Dei*, jako by Bůh nebyl velikomocný leč v Marii: *Solummodo ibi magnificus Dominus* (Is. XXXIII, 21). Jest trůnem jeho slávy pro jeho Otce, poněvadž v

Marii Ježíš Kristus dokonale upokojil svého Otce, rozhorleného proti lidem; v Marii připravil slávu, kterou mu uloupil hřích, a v Marii obětí své vůle a sebe sama získal mu více slávy, než by mu jí kdy bývaly vzdaly všechny oběti starého zákona, a posléze v Marii vzdal mu slávu neskonalejší, jaké ještě nikdy nepřijal od člověka.

Páté cvičení. Budou se velmi zbožně modlit *Ave Maria* čili Pozdravení andělské, jehož cenu, důležitost, výbornost a nezbytnost zná málo křesťanův, byť osvěcených. Bylo třeba, aby se svatá Panna několikrát zjevila velikým, neobyčejně osvěceným Svatým, by jim ukázala jeho důležitost, jako svatému Dominiku, svatému Janu Kapistránovi, blahoslavenému Alanu de la Roche. Ti sepsali celé knihy o divech a o účinnosti této modlitby na obrácení duší; hlásali, veřejně kázali, že jako spása se začala skrze *Ave Maria*, tak spása každého zvláště jest připoutána k této modlitbě; že právě na tuto modlitbu tato suchá a jalová země urodila Plod života, a že na tutéž modlitbu, dobře konanou, vzklíčí v našich duších slovo Boží a urodí se v nás plod života, Ježíš Kristus; že *Ave Maria* jest nebeskou rosou, která svlažuje zemi, to jest duši, by vydala ovoce

ve svém čase; a že duše, která není syložována touto modlitbou, nikterak nerodí ovoce a vydává jenom trní a ješť na prokletí.

Hle, co přesvatá Panna odhalila blaženému Alanu de la Roche, jak ješť zaznamenáno v jeho knize *De dignitate Rosarii*: „Věz, synu, a ohlašuj to všem, že věrojatným a blízkým znamením věčného zatracení ješť s odporem, vlašně, nedbale se modlíti Pozdravení Andělské, jež obnovilo celý svět.“ *Scias enim et secure intelligas et inde late omnibus notum facias, quod videlicet signum probabile est et propinquum æternæ damnationis horrere et acediari ac negligere Salutationem Angelicam, totius mundi reparationem.* Hle, slova velmi utěšující i velmi hrozná, kterým bychom stěží uvěřili, kdyby nám za ně neručil tento svatý muž a před ním svatý Dominik a po nich mnoho velikých osobností i mnohověká zkušenost. Neboť vždy se pozorovalo, že ti, kteří mají na sobě znamení zavržení, jako všichni bludaři, bezbožníci, pyšní a světáci, nenávidí nebo mají v opovržení *Zdrávas Maria* a Růženec. Bludaři učí se a modlí se ješť *Otče náš*, ale nikoliv *Zdrávas Maria* ani Růženec; toť jejich hrůza: spíše by nosili hada, než by měli u sebe růženec. I pyšní,

ačkoliv katolíci, jako by měli tytéž náklonnosti jako jejich otec Lucifer, nemají než opovržení nebo lhostejnost ke *Zdravas Maria* a hledí na Růženec jako na pobožnost, která se hodí jenom pro hloupé a pro ty, kteří neumějí čísti. A zase poznalo se zkušeností, že ti a ty, kteří zase mají velmi silné známky předurčení, milují, s zálibou a rozkoší se modlí *Zdravas Maria*; a že čím více náležejí Bohu, tím více milují tuto modlitbu. Toto též praví svatá Panna Blahoslavenému Alanovi po slovech, jež jsem právě citoval.

Nevím, jak to ani proč, ale přec to jest pravda, nemám lepšího tajemství, bych poznal, jest-li kdo z Boha, než zkoumati, modlí-li se rád *Zdravas Maria* a Růženec. Pravím: *rád-li* se je modlí: neboť jest možno, že jest někdo přirozeně nebo i nadpřirozeně neschopen modlití se je; ale vždycky je miluje a rozněcuje k němu ostatní. Duše předurčené, otroci Ježíšovi v Marii, vězte, že *Zdravas Maria* jest nejkrásnější ze všech modliteb po *Otčenáši*: toť nejdokonalejší hold, jaký můžete vzdáti Marii, poněvadž to jest hold, s kterým Nejvyšší vyslal Archanděla, by získal její srdce; a byl na ni tak mocný tajemnými kouzly, kterých jest pln, že Maria svolila ke Vtělení Slova, přes svoji hlubokou

pokoru. Tímto holdem i vy získáte neomylně její srdce, budete-li se je modliti, jak třeba.

Dobře pomodlené *Zdravas Maria*, totiž pozorně, zbožně, skromně, jest dle Svatých nepřítelem ďábla, kterého žene na útěk, a kladivem, jež ho rozdrcuje; jest to posvěcení duše, radost Andělův, píseň předurčených, chvalozpěv nového Zákona, rozkoš Mariina a sláva nejsvětější Trojice. *Zdravas Maria* jest rosou nebeskou, jež zúrodňuje duši; jest čistým a milostným políbením, které dáváme Marii, jest nachovou růží, kterou jí darujeme, jest vzácnou perlou, kterou jí přinášíme, jest číší božské ambrosie a nektaru, kterou jí podáváme. Všechna tato přirovnání jsou od Svatých.

Prosím vás tedy naléhavě, pro lásku, kterou k vám mám v Ježíši a v Marii, byste se nespokojovali s Korunkou Svaté Panny, ale modlili se též Růženec, ba máte-li kdy, celý Růženec po všechny dni; a budete žehnati, ve chvíli své smrti, dni a hodině, kdy jste mi uvěřili; a zasejíce do požehnání Ježíšových a Mariiných, budete kliditi požehnání věčná v Nebi: *Qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet.*

Šesté cvičení. Na poděkování Bohu za za milosti, které učinil přesvaté Panně, budou

se často modlíti *Magnificat* po vzoru blahoslavené Marie d'Oignies a mnoha jiných Svatých. Toť jediná modlitba, jediné dílo, jež svatá Panna složila nebo spíše Ježíš v ní vytvořil, neboť On mluvil jejími ústy. Toť největší oběť chvály, jakou Bůh přijal od pouhého tvora v zákoně milosti. Toť jednak nejpokornější a nejvděčnější, jednak nejvznesenější a nejповыšenější ze všech chvalozpěvův: máf do sebe tak veliká a tak skrytá tajemství, že Andělé jich neznají. Gerson, který byl doktor tak zbožný a tak učený, když byl po velikou část svého života skládal traktáty tak plné učenosti a zbožnosti o látkách nejněsnadnějších, jenom s třesením, až na konci svého života odhodlal se vykládati *Magnificat*, by korunoval všechna svoje díla. Přináší ve foliovém svazku, který o něm sepsal, mnoho podivuhodných věcí o tomto krásném a božském chvalozpěvu. Mezi jinými praví, že přesvatá Panna se jej často sama modlivala a to zvláště po svatém Přijímání důkůčiněním. Učený Benzoni, vykládáje totéž *Magnificat*, uvádí několik zázraků vykonaných jeho mocí a praví, že démonové se třesou a prchají, když zaslechnou tato slova: *Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui.*

Sedmé cvičení. Věrní služebníci Marii pohrdejtež co nejvíce zkaženým světem, nenávidte a prchejte ho a pomáhajte si cvičeními v opovržení světem, jež jsme udali v části první.

Cvičení zvláštní a vnitřní pro ty, kdož se chtějí státi dokonalými

Mimo vnější cvičení pobožnosti, jež jsem právě uvedl a jichž není dovoleno opomíjeti z nedbalosti nebo z pohrdání, pokud to připouští stav nebo zaměstnání každého, ukážu ještě na vnitřní, velmi posvěcující cvičení pro ty, které Duch Svatý volá k vyšší dokonalosti.

Jest to čtyřmi slovy, konati všechny svoje skutky skrze Marii, s Marií, v Marii a pro Marii, bychom je dokonaleji konali skrze Ježíše, s Ježíšem, v Ježíši a pro Ježíše.

I. Dlužno konati svoje skutky skrze Marii, to jest poslouchati ve všem přesvaté Panny a řídití se ve všem jejím duchem, kterým jest Svatý Duch Boží. Ti, kteří jsou řízeni Duchem Božím, jsou dítkami Božími: *Qui Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei*. Ti, kteří jsou řízeni Duchem Mariiným, jsou dítkami Mariinými a tudíž dítkami Božími, jak jsme ukázali; a mezi tolika lidmi pobožnými ke

svaté Panně jsou praví a věrní jenom ti, kteří se řídí jejím duchem. Pravil jsem, že Duch Mariin jest Duch Boží, poněvadž ona se nikdy neřídila svým vlastním duchem, nýbrž vždycky Duchem Božím, který ji tolik ovládl, že se stal jejím vlastním duchem.

Proto dí svatý Ambrož: *Sit in singulis anima Mariae, ut magnificet Dominum: sit in singulis spiritus Mariae, ut exultet in Deo*: „Budiž v každém duše Mariina, by oslavovala Pána; budiž v každém duchu Mariin, by plesal v Bohu“. Jak jest šťastna duše, když dle vzoru jednoho dobrého Bratra Jesuity, jménem Rodrigueza, zemřevšího v pověstisvatosti, jest všecka ovládána a spravována Duchem Mariiným, který jest duch sladký a silný, horlivý a opatrný, pokorný a srdnatý, čistý a hluboký!

Aby se duše dala vésti tímto duchem Mariiným, dlužno: 1. Vzdávati se svého vlastního ducha, svého vlastního poznání a přání, než něco učiníme: třebas nežli se modlíme, než sloužíme Mši svatou nebo ji obcujeme, než přijímáme; poněvadž temnoty našeho vlastního ducha a zloba našeho vlastního chtění a činění, kdybychom se jim poddávali, třebas se nám jeví dobrými, byly by překážkou duchu Mariinu. 2. Dlužno se vydati du-

chu Mariinu, by on námi hýbal a vedl nás tak, jak ona si bude přát. Dlužno se položit v její panenské ruce a nechat se v nich jako nástroj v ruku dělníkových, jako loutna v ruku dobrého hudebníka. Dlužno se v ní ztratit a odevzdat se jí, jako kámen, který by hodil do moře: což se děje prostě a v okamžení, jediným vzhlednutím ducha, nepatrným hnutím vůle nebo slovně, řekneme-li třeba: *Zříkám se sebe, dávám se Tobě, drahá Matko*. A bychom i necítili žádné sladkosti citelné v tomto úkonu spojení, nepřestává být pravdiv: zcela tak jako kdybychom řekli, co se nelíbí Bohu: *Dávám se ďáblu*, s touž upřímností, bychom to i řekli bez jakékoliv citelné změny, nebyli bychom pro to méně pravdivě ďáblu. 3. Dlužno čas od času ve svých skutcích a po svých skutcích obnovovat tento úkon obětování a spojení; a čím více to budeme činit, tím více se budeme posvěcovat a tím dříve přijdeme ke spojení s Ježíšem Kristem, které vždycky nezbytně jde za spojením s Marií, poněvadž duch Mariin jest duch Ježíšův.

II. Dlužno konat svoje skutky s Marií: to jest, dlužno, abychom hleděli ve všech svých skutcích na Marii jako na dokonalý vzor veškeré ctnosti a dokonalosti, jakou Duch

Svatý utvořil v pouhém tvorů, bychom ji napodobili dle svých slabých sil. Dlužno tedy, bychom v každém skutku hleděli, jak Maria to učinila nebo jak by to učinila, kdyby byla na našem místě. Jest nám proto pozorovati a rozjímati veliké ctnosti, jež konala za svého života, a to zvláště: 1. její živoucí víru, kterou uvěřila bez váhání slovu Andělovi; věřila věrně a vytrvale až k patě kříže; 2. její hlubokou pokoru, z které se skrývala, mlčela, všemu se podrobovala a stavěla se na místo poslední; 3. její zcela božskou čistotou, již nikdy nebylo aniž kdy bude rovné pod Nebem, a posléze všechny její ostatní ctnosti. Vzpomeňte si, opakuji po druhé, že Maria jest vznešeným a jediným kadlubem Božím, způsobilým vytvářeti živoucí obrazy Boží, s malým nákladem a v krátké době; a že duše, která našla tento kadlub a která se v něm ztrácí, bývá brzo proměněna v Ježíše Krista, kterého tento kadlub věrně odlévá.

III. Dlužno konati svoje skutky v Marii.

Bychom dobře pochopili toto cvičení, dlužno věděti: 1. že přesvatá Panna jest pravým rájem pozemským nového Adama, a že starý ráj pozemský nebyl než jeho obrazem. Jsou tedy v tomto pozemském ráji bohatství, krásy, vzácnosti a sladkosti nevysvětlitelné, jež tam

zůstavil nový Adam Ježíš Kristus. Právě v tomto ráji se chochal po devět měsícův, v tomto ráji konal svoje divy a tam vystavoval svoje bohatství s velikomocností Boha. Toto přesvaté místo jest ze samé panenské a neposkvrněné země, z níž byl utvořen a živen nový, jakékoliv úhony prostý Adam, působením Ducha Svatého, který tam přebývá. Právě v tomto pozemském ráji jest v skutku strom života, který urodil Ježíše Krista, plod života; strom vědění dobrého i zlého, který vydal světu světlo. Na tomto božském místě jsou stromy sázené rukou Boží a svlažované božským olejem, které urodily a rodí po všechny dni ovoce božské chuti; jsou tam záhony zpestřené rozličnými krásnými květy ctností, jichž vůně balsamuje i Anděly. Jsou na tomto místě zelené lučiny naděje, nedobytné věže síly, kouzelné domy důvěry. Jediný Duch Svatý může dáti poznání pravdy, skryté pod těmi obrazy věcí hmotných. Na tomto místě jest dokonale čistý vzduch, krásné slunce Božství beze stínu, krásný den svatého člověčenství beze tmy noční, žhoucí a ustavičná tavnice lásky, ve které všecko železo, jež se do ní vloží, rozpaluje se a proměňuje ve zlato; teče tam řeka pokory, jež vyvěrá ze země a jež, rozvětřujíc se ve čtyři ramena, zavlažuje celé to ča-

rovné místo: jsou to čtyři kardinální ctnosti.

Duch Svatý ústy Svatých Otcův nazývá svatou Pannu také Branou Východní, kterou velekněz Ježíš Kristus prochází na svět: vešel jí ponejprv a vejde jí podruhé.

2. Dlužno ještě věděti, že svatá Panna jest svatyní Božství, odpočinutím nejsvětější Trojice, trůnem Božím, městem Božím, oltářem Božím, chrámem Božím, světem Božím. Všechny tyto rozličné přívlastky a chvály jsou velmi pravdivy, hledíc k rozličným divům, jež Nejvyšší vykonal v Marii. Oh, jaká bohatství! Oh, jaká sláva! Oh, jaká rozkoš! jaké štěstí, můžeme-li vstoupiti a zůstávati v Marii, v níž si Nejvyšší učinil trůn své svrchované slávy! Ale jak jest nesnadno hříšníkům, jako my, dosíci povolení, způsoblosti a světla, bychom vstoupili na místo tak vznešené a tak svaté, kterého nestřeže Cherubín, jako starého ráje pozemského, nýbrž sám Duch Svatý, který ji naprosto opanoval a který pravil o ní: *Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus*, „Zahrada zamčená jsi sestro choťi má, zahrada zamčená, a studnice zapečetěná“. Maria jest zamčena; Maria jest zapečetěna; ubohé dívky Adama a Evy, vyhnané z pozemského ráje, nemohou vstoupiti do tohoto ráje leč zvláštní

milostí Ducha Svatého, které si jsou povinni zasloužiti. Když někdo svou věrností dojde této převzácné milosti, dlužno, aby se zalíbením zůstával v krásném nitru Mariinu, aby v pokoji tam odpočíval, aby s důvěrou tam hledal opory, aby se tam s jistotou skrýval a aby se tam ztrácel bez výhrady, chce-li, aby v tomto panenském klíně : 1. duše byla kojena mlékem její milosti a jejího mateřského milosrdenství ; 2. aby tam byla osvobozena zmatkův, strachův a úzkostlivostí ; 3. aby tam byla v bezpečí proti všem svým nepřátelům, světu, ďáblu a hříchu, kteří tam nikdy neměli vstupu : proto právě dí, že kdo v ní pracují, nezhřeší: *Qui operantur in me, non peccabunt* : to jest, ti, kdož zůstávají duchem ve svaté Panně, nedopustí se závažnějšího hříchu ; 4. aby byla utvořena v Ježíši Kristu a Ježíš Kristus v ní : poněvadž její lůno jest, jak praví svatí Otcové, síň božských Svátostí v níž Ježíš Kristus a všichni vyvolení byli utvořeni : *Homo et homo natus est in ea*.

IV. Posléze dlužno konati všechny svoje skutky pro Marii. Neboť když jsme se oddali její službě, jest spravedливо, bychom vše činili pro ni, jako čeled, služebníci a otroci ; nikoliv abychom ji považovali za poslední cíl svých služeb, kterýmž jest jediný Ježíš Kristus,

ale za svůj cíl blízký a své tajemné ústředí a za svoji snadnou cestu, bychom k němu přišli. Tak jako dobří služebníci a otroci nesmíme zahálet; ale dlužno, bychom spoléhající na její ochranu, počínali i dokonávali veliké věci pro tuto velebnou Panovnici. Dlužno hájiti jejích výsad, když jí jich upírají; dlužno hájiti její slávy, když se na ni útočí; dlužno táhnouti, možno-li, každého k její službě a k této pravé, jadrné pobožnosti; dlužno mluvití a křičetí proti těm, kteří zle užívají této pobožnosti, by uráželi jejího Syna, a zároveň zakládati tento pravý způsob její úcty; nesmíme požadovati od ní, odměnou za tyto nepatrné služby, leč slávy, že budeme náležeti tak rozmilé Kněžně, a štěstí, že skrze ni budeme spojeni s Ježíšem, jejím Synem, poutem nerozvížitelným ani v čase ani na věčnosti.

Sláva Ježíši v Marii,

Sláva Marii v Ježíši!

Sláva samému Bohu!

Jak se cvičiti v této pobožnosti ke Svaté Panně, když přistupujeme ke Stolu Páně

I. Před Přijímáním

1. Pokoříš se hluboko před Bohem. 2. Zřekneš se svého zcela porušeného základu a svých náklonností a úmyslův, byť sebe lepšími ti je ukazovala tvoje sebeláska. 3. Obnovíš svoje zasvěcení řka: *Tuus totus ego sum, et omnia mea tua sunt*; „Jsem zcela Tvůj, drahá Velitelko, se vším, co mám.“ 4. Budeš pokorně prositi této dobré Matičky, by ti propůjčila svého srdce, bys do něho přijal jejího Syna, s touž přípravou jako ona. Připomeneš jí, že jde o slávu jejího Syna, by nebyl vložen do srdce tak znešvařeného jako tvoje a tak nestálého, jež by Mu jistě ubralo slávy nebo Ho ztratilo; ale ráčí-li ona přijíti a přebývat u Tebe, by přijala svého Syna, může přijíti dle panství, jež má nad srdci, a že její Syn bude od ní přivítán bez poskvrn a bez nebezpečí, že bude urážen nebo ztracen: *Deus in medio ejus non commovebitur*. Řekneš jí s důvěrou, že vše to, co jsi jí dal

ze svého statku, jest pramálo na její uctění, ale že si přeješ dáti jí svatým Přijímáním týž dar, jaký jí dal Otec věčný, a že jím více bude uctěna, než kdybys jí dal všechny statky světa; a že posléze Ježíš, který ji na výsost miluje, ještě si žádá kochať se v ní a míti v ní svoje odpočinutí, byť v tvé duši, bídňější a nuznější než chlív, do něhož se Ježíš nerozpakoval přijíti, poněvadž tam byla ona. Požádáš jí o její srdce těmito něžnými slovy: *Accipio te in mea omnia; praebe mihi cor tuum, o Maria!* „Přijímám tebe za svoje všecko; propůjč mi srdce svého, ó Maria!“

II. Při Přijímání

Hodlaje už přijmouti Ježíše Krista, pomodlíš se *Otčenáš* a řekneš třikráte: *Domine, non sum dignus* atd., jako bys ponejprv říkal věčnému Otci, že nejsi hoden, pro svoje špatné myšlenky a nevděky k tak dobroživému Otci, bys přijal jeho jediného Syna, že však, hle Maria, jeho věrná děvečka: *Ecce ancilla Domini*, modlí se v tobě a za tebe a skýtá ti důvěru a neobyčejnou naději u jeho Velebnosti: *Quoniam singulariter in spe constituisti me.*

Řekneš Synu: *Domine, non sum dignus* atd., že nejsi hoden přijmouti Ho pro jalová

a špatná slova a pro svoji nevěrnost v jeho službě; přece však že Ho prosíš, by se nad tebou smiloval, že Ho uvedeš do domu jeho vlastní Matky i tvé Matky, a že Ho nepropustíš, dokud nepřijde a nebytuje se u ní: *Tenui eum, nec dimittam, donec introduc-am illum in domum matris meae, et in cubiculum genitricis meae*. Budeš Ho prositi, by vstal a přišel na místo svého odpočívání a do archy svého posvěcení: *Surge, Domine, in requiem tuam, tu et arca sanctificationis tuae*. Řekneš Mu, že nikterak neskládáš své důvěry ve svoje zásluhy, ve svoji sílu a ve svoje přípravy jako Esau, nýbrž v zásluhy, sílu a přípravy Marie, své drahé Matky, jako malý Jakob v péči Rebeky; že ačkoliv jsi hříšník a Esau, odvažuješ se přistoupiti k jeho svatosti, podporován a ozdoben ctnostmi jeho svaté Matky.

Řekneš Duchu Svatému: *Domine non sum dignus* atd., že nejsi hoden přijmouti veledila jeho lásky pro vlašnost a nepravost svých skutkův a pro svoje odporování jeho vnuknutím, ale že všechna tvoje důvěra jest v Marii, jeho věrné Choti, a řekneš se svatým Bernardem: *Haec mea maxima fiducia est; haec tota ratio spei meae*, „Tato jest mojí největší důvěrou; tato jest veškerým dů-

vodem mé naděje“. Můžeš Ho též prositi, by spěšně sestoupil v Marii, svou nerozlučnou Choť; že její lůno jest tak čisto a její srdce tak rozžhaveno jako vždycky: že nepřijde-li v tebe, ani Ježíš ani Maria nebudou utvoření v tvé duši, ani se jim tam nedostane důstojného příbytku.

III. Po svatém Přijímání

Po svatém Přijímání, jsa vnitřně usebrán a maje oči zavřeny, uveď Ježíše Krista do srdce Mariina. Dáš Ho jeho Matce, která Ho přijme s největší vroucností, dá Mu čestné místo, bude se Mu hluboko klaněti, bude Ho dokonale milovati, bude Ho objímati a tisknouti na svou hrud' a vzdá Mu, v duchu a v pravdě, mnoho poct, jaké nám jsou neznámy v našich hustých temnotách. Nebo ovšem zůstaneš hluboko pokořen ve svém srdci v přítomnosti Ježíše dlícího v Marii; nebo zůstaneš jako otrok u brány paláce Králova, kde On právě rozmlouvá s Královnou; a zatím co oni budou spolu hovořiti, nepotřebující tebe, půjdeš v duchu do Nebe a po celé zemi prosit tvorův, by děkovali, klaněli se Ježíši v Marii a milovali je na místě tebe: *Venite, adoremus, venite*. Nebo ovšem budeš sám, ve spojení s Marií, prositi

Ježíše o to, by přišlo na zemi jeho království skrze jeho svatou Matku, nebo o božskou moudrost, nebo o božskou lásku, nebo za odpuštění svých hříchův, nebo o jinou některou milost, vždycky však skrze Marii a v Marii; a řekneš, hledě na sebe s pohrdáním: *Ne respicias, Domine, peccata mea*: „Pane, nehleď na moje hříchy“; *sed oculi tui videant æquitates Mariæ*: „ale oči tvoje ať vidí na mně jen ctnosti a zásluhy Mariiny.“ A rozpomínaje se na svoje hříchy dodáš: *Inimicus homo hoc fecit*: „To já jsem spáchal tyto hříchy“; nebo: *Ab homine iniquo et doloso erue me*, „Od člověka nepravého a lstivého vytrhni mne“; nebo: *Te oportet crescere, me autem minui*: „Můj Ježíši, dlužno, abys rostl v mé duši, a mne aby ubývalo“; Maria, moje Matičko, dlužno, abys rostla u mne, a bych já byl méně než jsem byl před tím. *Crescite et multiplicamini*: „Ó Ježíši a Maria, rostte ve mě a množte se mimo mne v ostatních.“—

Jest neskonale mnoho jiných myšlenek, jimiž zásobí Duch Svatý a bude zásobovati tebe, budeš-li jak náleží vnitřný, umrtven a věren této veliké a vznešené pobožnosti, které jsem tě právě naučil. Ale pamatuj si vždycky, že čím více necháš jednati ve svém Přijímání

Marie, tím Ježíš bude více oslaven ; a tím více necháš jednati Marie pro Ježíše a Ježíše v Marii, čím hlouběji se budeš pokořovati a poslouchati jich pokojněji a mlčenlivěji, nesusouže se tím, bys viděl, chutnal nebo cítil: neboť spravedlivý žije všude z víry a zvláště ve svatém Přijímání, jež jest úkonem víry: *Justus meus ex fide vivit.*

Zasvěcení sebe Ježíši Kristu, vtělené Moudrosti, rukama Mariinýma

Ó Moudrosti věčná a vtělená! Ó přemilý a velebný Ježíši, pravý Bože a pravý člověče, jediný Synu věčného Otce a Marie vždy panny, klaním se Tobě hluboko v lůně a v jasnostech tvého Otce ve věčnosti a v panen-ském lůně Marie, tvé předústojné Matky, v čase vtělení tvého. Děkuji Tobě, že jsi sám sebe zničil, bera na se podobu otroka, bys mne vytrhl z krutého otroctví ďáblova. Chválím Tě a oslavuji Tě za to, že jsi se ráčil podrobiti Marii, své svaté Matce, ve všech věcech, bys mne učinil skrze ni svým věrným otrokem. Ale běda! já nevděčník a nevěrný neostříhal jsem Ti slibův, jež jsem Ti tak slavně učinil na svém Křtu. Nikterak jsem neplnil svých povinností; nezasluhuju si slouiti tvým dítkem ani tvým otrokem, a poněvadž nic ve mně není, co by nezasluhovalo tvého odmrštění a tvého hněvu, neodvažuji se už sám přiblížiti se k tvému přesvatému a velebnému Veličenstvu. Proto se utíkám k přimluvě tvé přesvaté Matky, kterou jsi mi dal za prostřednici u Tebe; a touto cestou doufám, že se

mi dostane skroušenosti nad hříchy a jich odpuštění, že se mi dostane Moudrości a bude mi uchována.

Pozdravuji Tě tedy, ó Maria neposkvřeněná, živoucí stánku Božství, ve kterém skrytá Moudrost věčná si přeje, by se jí kořili Andělé i lidé. Pozdravuji Tě, ó Královno Nebe i země, jejímuž panování jest podrobena vše, co jest níže než Bůh. Pozdravuji Tě, ó bezpečné útočiště hříšníkův, jehož milosrdenství nechybí nikomu; vyslyš moje žádosti, bych nabyl božské Moudrości, a přijmi proto sliby a nabídky, jež Ti přináší moje nízkost.

Já N..., nevěrný hříšník, obnovuji a potvrzuji v tvých rukou sliby svého Křtu. Odříkám se na vždy Satanáše, jeho lesku i jeho skutkův, a dávám se zcela úplně Ježíši Kristu, vtělené Moudrości, bych v jeho šlépějích po všechny dny svého života nesl svůj kříž. A bych Mu byl věrnější, než jsem byl až dosud, volím dnes Tebe, ó Maria, v přítomnosti celého nebeského Dvora, za svoji Matku a Velitelku. Vydávám Ti a zasvěcuji tak jako otrok své tělo i svou duši, svoje statky vnitřní i vnější, i samu hodnotu svých dobrých skutkův, minulých, přítomných i budoucích, zůstává Ti nejúplnější právo vládnouti mnou a vším, co mi náleží, bez výjimky, dle

tvého dobrého zalíbení, k největší slávě Boží, v čase i na věčnosti. Přijmi, ó Panno milostivá, tuto nepatrnou oběť mého otroctví ke cti podrobenosti, ve které ráčila býti věčná Moudrost ke tvému mateřství, a ve spojení s ní; přijmi ji jako hold tvé moci, kterou máte oba nad tímto nepatrným červíčkem a tímto bídným hříšníkem; přijmi ji díkůčiněním za výsady, jimiž Tě nad jiné vyvýšila svatá Trojice. Prohlašuji a slibuji, že ode dneška chci, jakožto tvůj pravý otrok, hledati tvé cti a poslouchati Tebe ve všech věcech. Ó Matko předivná, doporuč mne svému drahému Synu jakožto věčného otroka, aby vykoupiv mne skrze Tebe, přijal mne skrze Tebe. Ó Matko milosrdenství, vypros mi dobrotivě pravé Moudrosti Boží a přičti mne proto mezi ty, které miluješ, které učíš, které vedeš, které živiš a chráníš jako svoje dítky a svoje otroky. Ó Panno věrná, učiň mne ve všem tak dokonalým učenníkem, následovníkem a otrokem vtělené Moudrosti, Ježíše Krista, svého Syna, bych tvoji přímluvou, dle tvého vzoru došel plnosti jeho věku na zemi a jeho slávy v Nebesích. Amen.

Quis potest capere, capiat.

Quis sapiens, et intelliget haec?

BŮH SÁM



Ob s a h

Předmluva důstojného Otce Fr. W.	
Fabera - - - - -	VII
Úvod - - - - -	1

Č á s t p r v n í

O pobožnosti ke Svaté Panně vůbec	7
I. Jak výborna a nezbytna jest pobožnost k Svaté Panně - - -	9
II. Jak rozeznáme pravou pobožnost k Svaté Panně - - -	37
1. O falešných pobožnostech k Svaté Panně - - -	61
2. O pravé pobožnosti k Sv. Panně	69

Č á s t d r u h á

O nejvýbornější pobožnosti ke Svaté Panně nebo o dokonalém zasvěcení sebe Ježíši skrze Marii - -	75
I. V čem záleží dokonalé zasvěcení sebe Ježíši skrze Marii - -	82
II. Pohnutky k tomuto dokonalému zasvěcení - - -	92
III. Zázračné účinky této pobožnosti v duši, která jí jest věrna - -	150
IV. Zvláštní cvičení této pobožnosti	161
1. Cvičení vnější - - -	162
2. Cvičení zvláštní a vnitřní pro ty, kdož se chtějí stát dokonalými	179

Jak se cvičiti v této pobožnosti k Svaté Panně, když přistupujeme ke Stolu Páně - - - - -	187
Zasvěcení sebe Ježíši Kristu, vtělené Moudrosti, rukama Mariinýma -	193

Dobré DÍlo

svazek 34. v říjnu 1916.

Pořádá

a s pomocí Boží a přátel Studia

vydává

Antonín Ludvík Striž

v Staré Říši na Moravě.

Upravil

Jaroslav Benda v Praze,

nařekl

Fr. J. Trnka v Třebíči